

Nr 177.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utbyggnad av lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna m. m.; given Stockholms slott den 27 februari 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Sammanfattning.

För tillgodoseende av utvecklingens krav beträffande forskning och högre undervisning inom jordbrukets och skogsbrukets område föreslås, att riksdagen godkänner en plan för upprustning och utbyggnad av jordbrukets högskolor avsedd att träda i kraft den 1 juli 1949 och innebärande bland annat en förstärkning av de vetenskapliga befattningarna vid lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna samt vid statens skogsforskningsinstitut. I samband därmed framläggas även vissa förslag angående inträdesfordringar, undervisningens anordnande m. m. vid här ifrågavarande fackhögskolor.

I syfte att få till stånd ett fast organiserat samarbete mellan lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna och dem närstående forsknings- och försöksinstitutioner föreslås inrättande av en samarbetsnämnd, bestående av representanter för nämnda högskolor samt statens växtskyddsanstalt, statens veterinärmedicinska anstalt och statens skogsforskningsinstitut.

För att fylla behovet av en utvidgad högre undervisning rörande jordbrukets mekanisering föreslås anordnande av en särskild maskinteknisk studielinje vid lantbrukshögskolan. För studerande vid lantbrukshögskolan, som önska särskild specialiserad utbildning, övervägs införande av en mera specialiserad examen än agronomexamen.

Lantbrukshögskolans personella resurser föreslås i första hand förstärkta genom inrättande av tre nya professurer, nämligen i marknadslära, växtsjukdomslära och organisk kemi. En betydande förstärkning av högskolans olika institutioner avses därjämte ske genom inrättande av sammanlagt nio laboratorstjänster i lönegrad Ca 29 och ökning av antalet docentstipendier.

Vid veterinärhögskolan avses tre nya professurer skola inrättas nämligen i medicin för idisslare, farmakologi och födoämneshygien, varjämte högskolan tillföres ytterligare fem laboratorsbefattningar. Vidare föreslås införande av docentstipendier.

Den nuvarande professuren i skogsteknologi vid skogshögskolan föreslås ombildad till en professur i virkeslära, samtidigt som en särskild avdelning för arbetslära inrättas vid statens skogsforskningsinstitut, varvid avdelningsföreståndaren i arbetslära vid forskningsinstitutet även skall svara för undervisningen i detta ämne vid högskolan. Professorn i virkeslära vid högskolan skall å andra sidan biträda vid forskningsinstitutets arbeten, då så påfordras. Vid skogshögskolans avdelning för skogszoologi föreslås den nuvarande laboratorsbefattningen ombildad till professur. Därjämte förordas att en laboratorsbefattning inrättas å skogshögskolans avdelning för skogsskötsel. I samband med införande av disputationsrätt vid skogshögskolan avses ytterligare två docentstipendier skola inrättas.

Vid skogsforskningsinstitutet föreslås vidare att den nuvarande försöksledartjänsten vid statistiska avdelningen ombildas till en föreståndarbefattning. Slutligen har det ansetts erforderligt att utrusta skogsforskningsinstitutets föreslagna nya avdelning för arbetslära med en försöksledartjänst och att inrätta en försöksledartjänst för ledningen av institutets kontor för matematisk statistik.

De ytterligare utrustningsbehoven i fråga om hjälpkrafter i lägre tjänstegrader och i fråga om ökade anslagsbehov ha icke prövats i detta sammanhang utan ansetts böra upptagas till avgörande i samband med anslagsäskanden för budgetåret 1949/50.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 februari 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, vissa frågor angående utbyggnad av lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna m. m. samt anför därvid följande.

I årets statsverksproposition (IX H. T. p. 12, 38 och 123) har Kungl. Maj:t på min hemställdan föreslagit riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet upptaga anslagen till lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna med allenast beräknade belopp.

Sålunda ha upptagits dels till Lantbrukshögskolan: Avlöningar ett förslagsanslag av 1 950 000 kronor, dels till Lantbrukshögskolan: Omkostnader ett förslagsanslag av 380 000 kronor, dels till Lantbrukshögskolan: Materiel m. m. ett reservationsanslag av 315 000 kronor, dels till Lantbrukshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek ett reservationsanslag av 25 000 kronor, dels till Lantbrukshögskolan: Stipendier ett förslagsanslag av 20 300 kronor, dels till Lantbrukshögskolan: Underhåll av byggnader m. m. ett reservationsanslag av 25 000 kronor, dels till Lantbrukshögskolan: Inredning och utrustning ett reservationsanslag av 181 000 kronor, dels till Lantbrukshögskolan: Särskilda undersökningar ett reservationsanslag av 140 000 kronor, dels till Lantbrukshögskolan: Avkastningsbedömning rörande avelssvin ett anslag av 44 800 kronor, dels till Lantbrukshögskolan: Bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök m. m. ett anslag av 89 000 kronor, dels ock till Lantbrukshögskolan: Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor ett anslag av 22 000 kronor.

Till Veterinärhögskolan: Avlöningar har beräknats ett förslagsanslag av 943 000 kronor, till Veterinärhögskolan: Omkostnader ett förslagsanslag av 175 000 kronor, till Veterinärhögskolan: Materiel m. m. ett reservationsanslag av 74 000 kronor, till Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek ett reservationsanslag av 5 500 kronor, till Veterinärhögskolan: Stipendier ett förslagsanslag av 6 000 kronor samt till Veterinärhögskolan: Inredning och utrustning ett reservationsanslag av 2 000 kronor.

Beträffande skogshögskolan har upptagits dels till Skogshögskolan: Avlöningar ett förslagsanslag av 375 000 kronor, dels till Skogshögskolan: Omkostnader ett förslagsanslag av 117 000 kronor, dels till Skogshögskolan: Materiel m. m. ett reservationsanslag av 500 kronor, dels till Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek ett reservationsanslag av 8 500 kronor, dels till Skogshögskolan: Stipendier ett förslagsanslag av 15 000 kronor, dels ock till Skogshögskolan: Inredning och utrustning ett reservationsanslag av 1 000 kronor.

Genom beslut den 29 november 1946 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla åtta utredningsmän för att i enlighet med uppdragna riktlinjer verkställa utredning rörande den framtida utvecklingen och omfattningen av högskolorna på jordbrukets och skogsbrukets område.

Med stöd av detta bemyndigande tillkallades såsom utredningsmän landshövdingen, dåvarande statssekreteraren i jordbruksdepartementet B. A. Fallenius, tillika ordförande, samt föreståndaren för statens veterinärmedicinska anstalt, professorn A. Hjärre, överdirektören i domänstyrelsen, dåvarande överjägmästaren E. W. Höjer, ledamoten av riksdagens andra kammare, skogsarbetaren J. S. Jonsson i Järvsand, professorn vid universitetet i Uppsala J. B. E. Melin, ledamoten av riksdagens andra kammare, lantbrukaren B. S. B:son Norup i Knislinge, byråchefen i statens livsmedelskommission K. H. Olsson samt professorn E. Å. Åkerman i Svalöv. Sedermera tillkallades rektorn vid lantmannaskolan å Högalid, agronomen K. O. E. Rydå i Smedby att såsom expert biträda utredningsmännen.

Utredningsmännen, vilka antagit benämningen 1946 års högskoleutredning, ha den 17 november 1947 avgivit betänkande med förslag angående utbyggnad av lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolorna (SOU 1947: 67).

Över betänkandet ha utlåtanden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, styrelsen för lantbrukshögskolan efter hörande av lärarrådet och studentkåren, styrelsen för veterinärhögskolan efter hörande av lärarrådet och veterinärmedicinska föreningen, styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut efter hörande av lärarrådet och studentkåren, lantbruksstyrelsen, domänstyrelsen, skogsstyrelsen, veterinärstyrelsen, lantbruksakademien, jordbrukets forskningsråd, universitetskanslern, statens lönenämnd, styrelserna för statens växtskyddsanstalt, statens veterinärmedicinska anstalt, Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut och jordbrukstekniska institutet, styrelserna för Bjärka-Säby och Klagstorps lantbruksskolor, styrelserna för Jälla, Högsby, Vilans, Önnestads, Uddetorps och Nordviks lantmannaskolor, styrelsen för Svenska vall- och mosskultur-föreningen, Sveriges utsädesförening, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet landsbygdens folk, Sveriges agronom- och lantbruksläroförbund, Svenska veterinärläkarföreningen, Sveriges yngre veterinärers förening, Svenska veterinärföreningen för kött och mjölkhygien, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund förening u. p. a., Sveriges skogsägareförbund samt Sveriges jägmästares och forstmästares riksförbund.

. 1946 års högskoleutredning.

Innan en sammanfattande redogörelse för utredningens förslag lämnas torde förtjäna framhållas att utredningen huvudsakligen grundar sig på infortrade yttranden från lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolornas styrelser, lärarråd och institutionsföreståndare. Även studentkårerna och vissa organisationer av befattningshavare vid högskolorna ha till utredningen fått framföra sina synpunkter och förslag. Utredningens uppgift har varit att företa en allsidig prövning av de ifrågavarande högskolornas behov och att upprätta en plan för högskolornas vidare utveckling. Utredningsuppdraget har sålunda inneburit ett fullföljande för dessa fackhögskolors del av den allmänna översyn av forskningens och den högre undervisningens uppbyggingsbehov, som inleddes med universitetsberedningens tillsättande och som för universitetens och karolinska institutets del redan resulterat i avsevärt ökade personella och andra resurser.

Allmänna synpunkter och förslag angående högskolornas behov.

Den under krigsåren iakttagna återhållsamheten med anslagen har enligt högskoleutredningen medfört att lantbrukets och skogsbrukets högskolor nu blivit i stort behov av förstärkta resurser för forskning och undervisning. Utredningen erinrar därvid om den betydelse som forskningen och undervisningen vid dessa högskolor ha haft för framstegen inom jordbruket och skogsbruket under de senaste decennierna.

En av de mest påtagliga bristerna i fråga om lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolorna är enligt utredningens mening att de personella resurserna icke äro tillräckliga. Utredningen anser att kraftiga åtgärder måste vidtagas för att avhjälpa denna brist, vilken gäller såväl i fråga om de självständigt arbetande vetenskapsmännen som i fråga om dessas vetenskapligt utbildade hjälpkrafter och annan personal. Möjligheter böra också öppnas att till högskolorna knyta forskarbegåvningar och att ge dessa erforderliga utkomstmöjligheter och goda arbetsbetingelser i övrigt. En naturlig följd av en utökning av högskolornas personal anser utredningen bli att även tillräckliga anslag, ändamålsenliga lokaler och lämplig utrustning tillförsäkras högskolorna. Det kan enligt utredningens mening icke anses rimligt eller ekonomiskt försvarligt att åsidosätta stora forskningsuppgifter som tränga till sin lösning och att på grund av otillräckliga personella och materiella resurser låta kvalificerade vetenskapsmän sysselsättas med rent rutinmässiga arbeten eller undervisning av elementär beskaffenhet.

Nya professorer ha av utredningen föreslagits, där viktiga ämnesområden ansetts vara alltför omfattande för att kunna behärskas av en enda professor eller där betydelsefulla ämnesområden över huvud icke företrädas av någon professor. Vid övervägandet av detta spörsmål har utredningen dock velat iakttaga en viss återhållsamhet. Sålunda har det beaktats, huruvida tillräckligt kvalificerade vetenskapsmän kunna väntas stå till förfo-

gande för befattningarna. Det har vidare av utredningen ansetts viktigast att få de redan befintliga professurerna bättre tillgodosedda med personal och materiell utrustning.

Behovet av vetenskapliga hjälpkrafter åt professorerna bör enligt utredningens mening kunna tillgodoses genom samma typer av befattningar som för närvarande. Utredningen anser emellertid att en tämligen betydande utökning av dessa personalgrupper fordras för att få till stånd en verklig förbättring av högskolornas arbetsmöjligheter.

Utredningen föreslår därför att systemet med laboratorer eller liknande tjänstemän utvidgas så att det i regel vid varje institution utöver professorn finnes minst en sådan mera kvalificerad vetenskapsman. Därigenom skulle professorernas undervisningsbörda kunna lättas. Utredningen påpekar betydelsen av att två personer med högre vetenskaplig kompetens finnas vid vederbörande institutioner för överläggningar om och handhavande av de kvalificerade uppgifterna. Laboratorbefattningarna anses också nödvändiga för att skapa en bättre befordringsgång, som kan locka dugande förmågor att ägna sig åt den vetenskapliga banan.

Vidare föreslår utredningen att varje professor och laborator såsom medhjälpare erhåller en assistent eller en eller flera amanuenser och att behovet av speciallärare tillgodoses i större utsträckning än för närvarande. Enligt utredningens förslag bör också docentinstitutionen utvecklas och påbyggas med forskarstipendier.

Även högskolornas övriga personalgrupper förordas skola utökas. Detta är enligt utredningens uppfattning en förutsättning för att upprustningen av de vetenskapliga personalresurserna skall kunna ge avsedda resultat.

Lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolornas professorer äro i likhet med bl. a. tekniska högskolornas professorer anställda såsom ordinarie tjänstemän i lönegrad 33. Universitetens och karolinska institutets professorer, vilkas löner utgå enligt särskilda bestämmelser, ha en förmånligare löneställning. Utredningen förordar därför att löneställningen för lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolornas professorer utredes i samband med frågan om en lönereglering för universitetsprofessorer m. fl.

Laboratorerna vid de här berörda högskolorna äro för närvarande i regel placerade såsom icke ordinarie tjänstemän i lönegrad 29. Utredningen räknar med samma lönegradsplacering men föreslår ordinarieanställning. Av i huvudsak samma skäl som åberopats med avseende på löneställningen för lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolornas professorer, förordar utredningen att även frågan om lönereglering för ifrågavarande högskolors befattningar av laboratorstyp utredes i samband med löneregleringsfrågan för universitetsprofessorer m. fl.

Laboratorbefattningar vid lantbrukshögskolan tillsättas för närvarande liksom motsvarande befattningar vid universiteten med tillämpande av sakkunnigförfarande. Vid skogs- och veterinärhögskolorna kunna däremot sådana tjänster tillsättas utan sakkunnigförfarande. Utredningen föreslår, att härvidlag samma tillvägagångssätt tillämpas för skogs- och veterinärhögskolornas vidkommande som vid lantbrukshögskolan.

Docentstipendier och forskarstipendier böra enligt utredningens mening utgå med samma belopp som vid universiteten. Grunderna för utseendet av docentstipendiater böra vara lika vid samtliga hithörande högskolor. Då ifrågakommande bestämmelser vid skogshögskolan skilja sig från motsvarande bestämmelser vid lantbrukshögskolan, föreslås därför de förra böra ändras till huvudsaklig överensstämmelse med de senare.

Angående framkomna önskemål om viss förhöjning av speciallärararvoden vid lantbrukshögskolan uttalar utredningen att denna fråga icke lämpligen bör lösas oberoende av liknande ersättningsfrågor på andra håll inom statsförvaltningen.

I fråga om assistentpersonalen vid lantbruks- och skogshögskolorna föreslår utredningen en indelning i förste assistenter i lönegrad 24 och assistenter i lönegrad 22. För veterinärhögskolan räknas endast med förste assistenter i lönegrad 24. Anställningsformen för här berörda befattningshavare avses i regel bli extra ordinarie.

De nuvarande svårigheterna att rekrytera assistentpersonalen vid högskolorna bedömas till övervägande del bottna i assistenternas för närvarande mycket begränsade befordringsmöjligheter till högre tjänster. Då de föreslagna nya laboratoriefattningarna skulle komma att medföra avsevärt förbättrade befordringsmöjligheter, ser utredningen knappast anledning föreligga att placera högskolornas assistenter i förmånligare löneställning än lönegrad 24. I anslutning härtill anser sig utredningen icke böra biträda det av 1945 års jordbruksförsöksutredning framlagda förslaget om placering i lönegrad 27 av förste assistenter vid lantbrukshögskolans försöksanstalter.

För amanuéstjänsterna föreslås samma löneförmåner och tjänstgöringskyldigheter som vid universiteten. För förste och andre amanuenser skulle sålunda utgå arvoden med 4 032 respektive 2 400 kronor per år för tjänstgöring under i medeltal 3 timmar per dag eller 600 timmar per år respektive 2 timmar per dag eller 400 timmar per år. För tredje amanuens är den vid universiteten fastställda arvodesnormen 150 kronor per månad under högst 8 månader och tjänstgöringstiden 2 timmar per dag.

Utökningen av lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolornas icke vetenskapligt utbildade personal föreslås väsentligen ske inom följande typer av tjänster, nämligen preparator i lönegrad 13, laboratoriebiträde i lönegrad 11 eller 8, (institutions-) vaktmästare i lönegrad 11 eller 9, kanslibiträde i lönegrad 11 samt kontors- och skrivbiträde i högst lönegrad 8.

Vid vissa högskoleinstitutioner erlægga eleverna för närvarande kursavgifter eller dylikt. Utredningen anser att dessa avgifter böra avskaffas, liksom skett vid universiteten.

Stipendier för studier till agronom-, civiljägästar- och veterinärexamen föreslås utgå enligt samma grunder, nämligen med det vid lantbrukshögskolan gällande beloppet, 800 kronor per år.

Utredningen föreslår vidare att vid samtliga tre högskolor införas doktorandstipendier å 5 000 kronor per år. Beträffande licentiand- och dok-

torandstipendierna böra gälla i huvudsak samma bestämmelser som gälla för motsvarande stipendier vid universiteten.

I fråga om formerna för doktorsarbetens publicering och i fråga om statsbidrag till tryckning av doktorsavhandlingar föreslår utredningen även i princip samma bestämmelser för lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolorna som nu gälla för universiteten.

Högskoleutredningen förordar därjämte, att bestämmelser utfärdas om inrättande vid envar av lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolorna av en undervisningsnämnd, beträffande vilken böra gälla i huvudsak samma bestämmelser som rörande dylika nämnder vid universiteten.

Utredningen konstaterar att lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolornas verksamhetsområden i viktiga avseenden gripa in i varandra. Detta är i fråga om lantbruks- och skogshögskolorna fallet bl. a. på det ekonomiska området, i maskintekniska frågor och med avseende på vissa växtodlingsproblem. Lantbruks- och veterinärhögskolorna ha delvis rätt likartade forsknings- och undervisningsuppgifter på husdjursområdet. Ett samband mellan skogs- och veterinärhögskolorna finns bl. a. beträffande viltvården.

Hittills har samarbetet mellan de tre högskolorna berott av de enskilda vetenskapsmännens initiativ. Utredningen anser att vissa fördelar skulle vara att vinna med ett fastare organiserat samarbete. Riskerna för dubbelarbeten på hithörande områden kunde genom ett organiserat samarbete lättare elimineras, samtidigt som forskningen inom gemensamma verksamhetsfält kunde samordnas på ett effektivare sätt och forskarna stimuleras till intensivare insatser. Även undervisningen tänkes i vissa fall kunna berikas genom ett samarbetsorgan.

Utredningen förordar därför en samarbetsnämnd med uppgift att såsom rådgivande organ behandla frågor av gemensamt intresse för de tre högskolorna samt närstående forsknings- och försöksinstitutioner. Nämnden skulle bestå av högskolornas rektorer, ytterligare en eller två professorer från varje högskola samt en representant för vardera veterinärmedicinska anstalten och statens växtskyddsanstalt. Om den av 1945 års jordbruksförsöksutredning föreslagna befattningen såsom överdirektör för försöksväsendet inrättas, anses lämpligt att även innehavaren av denna befattning blir ledamot av nämnden. Till sammanträdena anses de olika rektorerna böra få inkalla jämväl sådana medlemmar av respektive högskolas lärarkollegium, som icke äro ledamöter i nämnden men som kunna ha intresse av de frågor vilka skola avhandlas.

Nämnden skulle också äga inkalla representanter för andra institutioner eller organ.

Förslag rörande lantbrukshögskolan.

I fråga om lantbrukshögskolan framlägger högskoleutredningen dels vis-a-vis förslag angående inträdesfordran, undervisningens anordnande m. m., dels en plan för personal- och anslagsbehoven.

Undervisningsfrågor m. m. För att få till stånd ett bättre utnyttjande av undervisningsmöjligheterna vid högskolan utan en förlängning av stu-

dietiden har utredningen funnit det påkallat att undersöka, huruvida man icke genom en revision av inträdesfordringarna vid högskolan skulle kunna frigöra undervisningstid genom att fordra vissa teoretiska förkunskaper utöver studentexamen. Utredningen har därvid funnit att högskolans undervisningsprogram i icke oväsentlig grad synes kunna befrias från en del undervisning av elementär natur, därest samtliga studerande före inträdet vid högskolan hade genomgått någon lägre lantbruksundervisningsanstalt. Redan nu uppfylla, framhåller utredningen, omkring 70 procent av högskoleeleverna detta krav. Utredningen föreslår därför en komplettering av lantbrukshögskolans inträdesfordringar i det avseendet att den sökande skall ha genomgått och erhållit avgångsbetyg från antingen lantmannaskolas huvudkurs eller kurs vid lantbruksskola. Kurs vid lantmannaskola skall för att i detta sammanhang kunna godtagas genomgåas vid skola som är försedd med skoljordbruk. Däremot anses icke böra påfordras, att den sökande därjämte skall ha varit elev vid skoljordbruket.

Dylik kurs skulle liksom enligt nuvarande bestämmelser få inräknas i jordbrukspraktiken. Detta bör enligt utredningens mening gälla även tid för genomgång av kontrollassistentkurs. Dock anses praktiken under minst ett år böra bestå i egentligt jordbruksarbete. Vederbörligen vitsordad praktik vid föräldrars eller eget jordbruk godtages såsom jordbrukspraktik, men under minst sex månader bör jordbrukspraktiken ha utövats vid ett främmande jordbruk samt vid ett och samma jordbruk. Inträdessökande, som avser att bedriva sina högskolestudier å den av utredningen föreslagna nya maskintekniska linjen, förordas dock få utbyta tre månader av jordbrukspraktiken mot praktik å mekanisk verkstad. Utredningen anser sig däremot icke kunna tillstyrka ett av högskolans lärarråd framlagt förslag om att begränsa förpraktiken och i stället införa specialpraktik under studietiden.

Om på ovan angivet sätt högskolans undervisningsplan befrias från en del undervisning av elementär art och en utbyggnad av högskolans personella resurser genomföres, bör enligt utredningens mening en utvidgning äga rum i fråga om undervisningen på vissa läroområden inom de studielinjer, för vilka vederbörande ämnen äro särskilt betydelsefulla. Såsom exempel anföres undervisningen på det ekonomiska ämnesområdet och undervisningen inom växtsjukdomsläran.

Utredningen har vidare, i anslutning till direktiven, undersökt på vad sätt en utvidgning av lantbrukshögskolans undervisning i maskin- och redskapslära lämpligen bör ske. Utredningen erinrar om att det finns ett stort behov av en utvidgad högre undervisning rörande jordbrukets mekanisering. Detta behov blir alltmera trängande i samma mån som kraven på jordbruksdriftens rationalisering öka. Statsmakternas beslut om anställande av maskinkonsulenter hos hushållningssällskapen tyder på att denna undervisning hör åsyfta utbildning av sådana sakkunniga i jordbrukets mekaniseringsspörsmål, som med sin speciella sakkunskap förena en god agronomisk allmänbildning. Högskoleutredningen anser därför, att ifråga-

varande utbyggnad av den högre undervisningen bör ske inom agronomutbildningens ram. Med hänsyn till önskvärdheten av att utbildningen av maskinkonsulenter m. fl. redan från början inordnas i en relativt fast organisation föreslår utredningen att en särskild studielinje, benämnd maskintekniska linjen, anordnas vid lantbrukshögskolan.

Enligt utredningens mening skulle undervisningen på denna linje omfatta sju tentamensämnen, exempelvis mekanik och hållfasthetslära, materiallära och maskinelement, kemi, lantbrukets maskiner och redskap (inklusive maskinarbetets planering), motorlära och elektroteknik, lantbruksekonomi samt växtodlingslära. Därtill skulle komma ett antal föreläsningar efter ungefär samma grunder som på övriga linjer.

Utredningen anser sig kunna konstatera ett behov av längre gående specialiseringsmöjligheter inom agronomexamens ram än som nu äro möjliga på olika speciallinjer. Det synes utredningen uppenbart att man vid olika forsknings- och försöksinstitutioner liksom också inom tekniska och ekonomiska företag på jordbrukets område i många fall är mera betjänt av arbetskraft med tämligen specialiserad utbildning än av tjänstemän med mera brett lagd utbildning.

Utredningen framhåller det vanskliga i att inom agronomexamens ram anordna sådana specialiseringsmöjligheter utan att examen förlorar sin nuvarande karaktär av allmän agronomisk utbildning, men vill försöksvis göra det möjligt för studerande som så önska att fördjupa sina studier på vissa ämnesområden utan att därför alltför mycket begränsa utbildningens ämnessammansättning. En dylik specialiserad agronomexamen tänkes avlagd inom endera av högskolans jordbruks-, husdjurs-, ekonomiska och maskintekniska linjer. Den studerande skulle därvid ha rätt att inom vissa ämneskombinationer begränsa antalet tentamensämnen och i stället fördjupa studierna i dessa ämnen.

Behov av personal och utrustning. Utredningen föreslår inrättande av fyra nya professurer vid lantbrukshögskolan, nämligen i marknadslära, statistik och försöksmatematik, växtsjukdomslära samt organisk kemi. Av de nya professorerna skulle de tre förstnämnda ersätta nuvarande speciallärartjänster. Vad gäller motiveringarna för de nya befattningarna framhålles bland annat följande.

Lantbruksekonomi, som innefattar lantbrukets egentliga driftsekonomi, och lantbrukets marknadslära, som behandlar marknaden för jordbrukets produkter och förnödenheter, anses numera var för sig vara så stora och betydelsefulla discipliner, att de kräva var sin lärostol vid lantbrukshögskolan.

Utredningen har däremot icke ansett sig böra biträda framkomna förslag om särskilda professurer i nationalekonomi och/eller agrarpolitik samt i jordbrukets geografi och historia. Rent principiellt anser utredningen visserligen att en fullt utrustad ekonomisk linje vid lantbrukshögskolan bör innefatta en professur i nationalekonomi. Utredningen erinrar emellertid om de svårigheter, som för närvarande torde finnas att erhålla väl meri-

terade sökande till en ny lärostol i ämnet och anser att man bör avvakta om icke den av 1947 års riksdag beslutade förstärkningen av den national-ekonomiska representationen vid Uppsala universitet kan utnyttjas för lantbrukshögskolan. Utredningens avstyrkande av särskilda lärostolar i agrarpolitik och jordbrukets historia och geografi grundar sig däremot på principiella skäl.

Statistiken anses böra beredas en starkare ställning än för närvarande vid lantbrukshögskolan, emedan jordbrukets forskare på de ekonomiska, tekniska och naturvetenskapliga områdena blivit alltmera beroende av statistiska metoder både vid planläggning av undersökningar och vid bearbetning av forskningsresultat. De många speciella problem, som möta vid den statistiska metodlärans tillämpning på jordbruksforskningens område, anses även behöva göras till föremål för ett vidgat vetenskapligt studium.

I fråga om den föreslagna professuren i växtsjukdomslära finner utredningen det vara en allvarlig brist att det i vårt land icke finnes någon institution, som har till uppgift att bedriva undervisning jämte forskning inom växtpatologin. Utredningen erinrar om de betydande skördeföraster som årligen vållas av växtsjukdomar och anser det icke längre försvarligt, att lantbrukslärarna och hushållningssällskapens jordbrukskonsulenter icke erhålla en mera gedigen utbildning på ifrågavarande område och ha möjlighet att hålla kontakt med en på detta viktiga arbetsfält verksam forskning.

Den föreslagna uppdelningen av det nuvarande ämnet lantbrukskemi i två professorer — den ena i allmän och oorganisk kemi, den andra i organisk kemi — anses av utredningen närmast ofrånkomlig med hänsyn till ämnets stora omfattning såväl ur undervisnings- som forskningssynpunkt.

I fråga om laboratorsbefattningar innebär utredningens personalplan för lantbrukshögskolan att de två nuvarande arvodesavlönade befattningarna av denna typ överförs till lönegrad Ca 29 och att ytterligare tolv dylika befattningar inrättas. Av de sistnämnda tolv nya laboratorsbefattningarna skulle dock fem ersätta nu befintliga tjänster av annat slag nämligen två speciallärartjänster, två assistenttjänster och ett lektorat.

Förslaget innebär att samtliga professorer skulle utrustas med laboratorer med undantag för professuren i lantbruksekonomi, de föreslagna nya professorerna i marknadslära, statistik och försöksmatematik samt organisk kemi. Med hänsyn till de fordringar som ett anordnande av en särskild maskinteknisk studielinje skulle ställa på högskolans maskintekniska institution skulle föreståndaren för denna till sitt förfogande erhålla två laboratorer. Av de föreslagna laboratorstjänsterna är vidare en avsedd som en personlig tjänst för den tjänsteman som för närvarande har den närmaste ledningen av det till mikrobiologiska institutionen knutna halvjväxtlaboratoriet. Ehuru utredningen anser att ifrågavarande tjänst normalt icke borde ombildas till en laboratorstjänst, har detta arrangement föreslagits med hänsyn till den nuvarande tjänsteinnehavarens skicklighet och det värdefulla arbete han uträttar.

Från utredningens motiveringar för var och en av de föreslagna laboratoriefattningarna må i övrigt följande anföras. Laboratoriefattningar i husdjurens avels- och raslära, växtodlingslära, allmän jordbrukslära, husdjurens utfodring och skötsel, mikrobiologi samt maskin- och redskapslära motiveras främst av vederbörande ämnesområdets betydelse och omfattning ur undervisnings- och forskningssynpunkt. I en del fall är laboratorn därjämte avsedd att komplettera professorn inom ett visst viktigare specialområde. Detta gäller växtsjukdomslära, där professorn eller laboratorn skall företräda den ene den botaniska och den andre den zoologiska delen av ämnet. Även inom husdjurens anatomi och fysiologi, marklära och agronomisk hydroteknik utpekas särskilda vetenskapliga specialuppgifter för innehavarna av respektive laboratoriefattningar.

Beträffande högskolans behov av docentstipendier finner utredningen synnerligen angeläget att lanthögskolan kan bedriva utbildning av forskare i en fullt tillfredsställande omfattning. Utredningen föreslår att ytterligare tre docentstipendier inrättas så att sammanlagt åtta dylika stipendier finnas vid högskolan. Dessutom förordas att ett forskarstipendium knytes till högskolan.

I fråga om övriga fattningar vid högskolan innebär den av utredningens föreslagna personalplanen följande förändringar, nämligen att

13 förste assistenttjänster i lönegrad Ce 24 skulle inrättas, av vilka 3 skulle ersätta nu befintliga arvodesavlönade assistentfattningar;

25 assistenttjänster i lönegrad Ce 22 skulle inrättas, av vilka 21 skulle ersätta nu befintliga, i regel arvodesavlönade assistentfattningar;

3 arvodesavlönade förste amanuensfattningar skulle inrättas, av vilka en skulle ersätta en i stort sett liknande, redan befintlig tjänst;

2 arvodesavlönade andre amanuensfattningar skulle erhållas genom ombildning av nuvarande arvodesavlönade s. k. tredje amanuensfattningar;

5 arvodesavlönade tredje amanuensfattningar skulle erhållas genom ombildning av nuvarande liknande fattningar;

1 trädgårdsmästarfattning i lönegrad Ca 14 skulle erhållas genom ombildning av en tjänst såsom institutionsvaktmästare i lönegrad Ca 11;

3 preparatorfattningar i lönegrad Ca 13 skulle inrättas;

18 laboratoriebiträdesfattningar skulle inrättas och vissa lönejusteringar genomföras med avseende å en del redan befintliga dylika tjänster;

1 kansliskrivartjänst i lönegrad Ce 15 samt 14 tjänster såsom biträden för kontorsgöromål skulle inrättas ävensom vissa lönejusteringar genomföras med avseende å en del redan befintliga biträdestjänster av sistnämnda slag;

2 djurskötartjänster i lönegrad Ce 9 skulle inrättas;

1 verkmästar-, 4 institutionsvaktmästar-, 1 reparatörs- och 2 eldarfattningar skulle inrättas (verkmästaren i Ce 14, institutionsvaktmästarna i Ca 11, reparatören i Ce 11 och eldarna i Ce 9);

bibliotekarien uppflyttas från lönegrad Ca 27 till lönegrad Ca 31 och kamreraren från lönegrad Ca 25 till lönegrad Ca 27;

2 lönegradsplacerade amanuensbefattningar skulle inrättas, av vilka en i lönegrad Ca 22 och en inordnad i den vid den statliga civilförvaltningen tillämpade befordringsgången för amanuenser;

rektorsarvodet skulle höjas från 2 004 till 3 000 kronor för år;

för ersättning åt sakkunniga skulle beräknas ett årligt belopp av 1 500 kronor.

Vid genomförande av utredningens förslag rörande tillgodoseende av lantbrukshögskolans personalbehov beräknas högskolans avlöningsanslag behöva höjas med 754 300 kronor. Samtidigt skulle omkostnadsanslaget behöva höjas med omkring 62 000 kronor, materielanslaget med omkring 155 000 kronor och stipendieanslaget med omkring 29 300 kronor. Ett anslag å 9 000 kronor för år skulle vidare anvisas till bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar vid lantbrukshögskolan.

Engångsanslag för utrustning av lantbrukshögskolan behöver enligt utredningens förslag anvisas med ett belopp av 1 046 000 kronor. Härvid har bland annat beräknats, att den av 1945 års jordbruksförsöksutredning föreslagna respirationsanläggningen för större husdjur skall användas av såväl husdjursförsöksanstalten som högskolans forsknings- och undervisningsinstitutioner.

Engångsutgifter för byggnader vid lantbrukshögskolan ha av utredningen beräknats till omkring 5 115 000 kronor.

Förslag rörande veterinärhögskolan.

Även i fråga om veterinärhögskolan har utredningen behandlat vissa spörsmål, som ej omedelbart röra högskolans behov av upprustning med personal och anslag.

I enlighet med utredningens direktiv har sålunda frågan om en utökning av antalet elever vid veterinärhögskolan tagits upp till behandling. På grundval av bl. a. en genom medicinalstyrelsens försorg verkställd undersökning angående det framtida behovet av veterinärer föreslår utredningen att antalet studerande som årligen antagas vid högskolan ökas från 30 till 35. De lokal- och personalbehov som en sådan ökning av elevantalet medför ha också beaktats i utredningens upprustningsplan för högskolan.

I fråga om inrättande av försöksgårdar för veterinärhögskolan, vilket ifrågasatts från veterinärhögskolans sida, föreslår utredningen att man försöker få till stånd ett samarbete mellan lantbrukshögskolan och veterinärhögskolan i fråga om utnyttjande av lantbrukshögskolans försöksgårdar jämväl för veterinära undersökningar.

Utredningen har även berört frågan om samarbetet mellan högskolan och statens veterinärmedicinska anstalt. Utredningen föreslår i detta avseende att veterinärmedicinska anstaltens avdelningsföreståndare eller laboratorer i patologisk anatomi, bakteriologi och serologi samt dess konsulenter i svin-, pälsdjurs- och fjäderfäsjukdomar hålla ett begränsat antal föreläsningar

eller demonstrationer för de studerande vid veterinärhögskolan. Dennas undervisning i parasitologi anses helt kunna handhas av befattningshavare vid anstaltens parasitologiska laboratorium. Utredningen vill dock framhålla att vid bifall till dessa förslag böra vid beräkning av anstaltens personalbehov beaktas de nya arbetsuppgifter, som avses skola åvila anstaltens befattningshavare. För att anstalten bättre skall kunna tillgodogöra forskningen och undervisningen sitt material och arbete synes det utredningen i hög grad önskvärt, att även medel ställas till anstaltens förfogande för bedrivande av den forskningsverksamhet, som ingår i anstaltens uppgifter.

De nuvarande professurerna vid veterinärhögskolan avse följande nio ämnesområden, nämligen anatomi och histologi; allmän och medicinsk kemi; fysiologi och farmakologi; patologisk anatomi; födoämneshygien, parasitologi och bakteriologi; kirurgi; medicin; obstetrik och bujatrik; samt avelsbiologi och husdjurshygien. Utredningen föreslår att tre nya professurer inrättas i farmakologi, födoämneshygien och medicin för idisslare genom uppdelning av de ämneskombinationer vari dessa ämnen nu ingå.

Vad beträffar den föreslagna uppdelningen av den nuvarande ämneskombinationen fysiologi-farmakologi erinrar utredningen om å ena sidan fysiologiens grundläggande betydelse för en del andra ämnen vid högskolan och den fysiologiska forskningens snabba utveckling på det veterinära området samt å andra sidan de senaste årens markanta utveckling på farmakologiens område — bl. a. genom upptäckten av nya läkemedel såsom sulfapreparaten, penicillin, streptomycin och andra antibiotica. Det anses därför i längden omöjligt för en enda person att på ett tillfredsställande sätt representera både fysiologi och farmakologi vid högskolan.

Den nuvarande ämneskombinationen födoämneshygien, parasitologi och bakteriologi är enligt utredningens mening synnerligen olämplig såväl med hänsyn till vart och ett av de ifrågavarande ämnenas betydelse och omfattning som med hänsyn till deras olikartade inriktning. Utredningen framhåller bakteriologiens vetenskapliga och praktiska betydelse för djurens hälsotillstånd och produktionskapacitet. Till en särskild professur i bakteriologi anses ändamålsenligt att även hänföra epizootologi, vars väsentligaste delar röra de smittsamma husdjurssjukdomarnas bakteriologiska diagnostik, deras spridningssätt och bekämpande. Undervisningen i parasitologi är avsedd att helt omhändervhas av befattningshavare vid veterinärmedicinska anstalten. En särskild professur i födoämneshygien motiveras redan av det skälet att en icke obetydlig del av landets veterinärer äro helt eller delvis sysselsatta i den animala födoämneskontrollen. Såvitt utredningen kunnat finna äro icke heller de veterinärmedicinska delarna av förevarande ämnesområde representerade inom den forskning i livsmedelshygien, som bedrivs vid bl. a. statens institut för folkhälsan, lagringsforskningsinstitutet i Göteborg eller den nyinrättade institutionen för livsmedelskemi vid tekniska högskolan.

Avskiljandet av medicin för idisslare från dels ämneskombinationen obstetrik-bujatrik, dels ämnet medicin finner utredningen vara motiverat

både med hänsyn till obstetrikens och bujatrikens ringa samhörighet ur vetenskaplig synpunkt och den stora arbetsbördan för den nuvarande professuren i dessa ämnen. Den kvarstående delen av professuren skulle avse obstetrik och gynekologi. Till denna skulle höra även undervisningen i artificiell insemination samt tuberkulos- och kastsjukebekämpande. Högskolans nuvarande professur i medicin skulle avse icke-idisslare.

Från veterinärhögskolan framkomna förslag att även uppdelna professurerna i patologisk anatomi samt avelsbiologi och husdjurshygien har utredningen icke funnit vara av den angelägenhetsgrad, att de nu böra realiseras. Utredningen anser sig icke heller kunna tillstyrka att lärarbefattningen vid högskolans avdelning för hovsjukdomar, hovbeslagslära och anspansslära ombildas till professur. Utredningen vill icke föreslå någon ändring i detta ämnes ställning vid högskolan men hyser snarast den uppfattningen att ämnet bör sammanföras med kirurgien.

I fråga om laboratorbefattningar finner utredningen det vara av behovet påkallat att utöka högskolans nuvarande nio befattningar av denna typ (inbegripet prosektorsbefattningar) med ytterligare sex. Medicinska avdelningen för icke-idisslare anses sålunda behöva ytterligare en laborator så att en befattningshavare av detta slag erhålles för vardera hästkliniken och kliniken för mindre husdjur. Den föreslagna medicinska avdelningen för idisslare beräknas jämväl behöva en laborator. Detsamma är fallet med den föreslagna fysiologiska avdelningen. Vid kirurgiska avdelningen anses erforderligt att utöver den nuvarande laboratorn erhålla ytterligare en, varvid den ene skulle vara knuten till poliklinikerna och den andre till de stationära klinikerna. Slutligen föreslås en laborator såsom föreståndare för ett nyinrättat självständigt kliniskt centrallaboratorium och en laborator såsom föreståndare för en nyinrättad självständig röntgenavdelning.

Vad beträffar inrättandet av ett kliniskt centrallaboratorium anser utredningen att avsevärda fördelar otvivelaktigt skulle vinnas, om rutinundersökningar från högskolans samtliga kliniker kunde centraliseras till ett härför utrustat laboratorium med för uppgifterna tränade arbetskrafter. Förutom en ökad tillförlitlighet hos analysresultaten skulle erhållas en önskvärd avlastning av klinikernas arbetsbörda.

Röntgenarbetet vid veterinärhögskolan omhänderhaves av de kliniska lärarna med hjälp av laboratoriebiträden. Någon undervisning i radiologi bedrivs för närvarande icke. Utredningen har kommit till den uppfattningen, att det radiologiska arbetet vid veterinärhögskolan för närvarande icke är rationellt ordnat. Moderna, välutrustade röntgenanläggningar finnas, men specialutbildad personal för deras omhänderhavande och effektiva utnyttjande saknas. Radiologien är emellertid numera en så komplicerad vetenskapsgren, att den av sina utövare kräver en grundlig specialutbildning, om dess möjligheter skola kunna utnyttjas och fullgoda resultat kunna erhållas. Utredningen anser därför, att allt röntgenologiskt arbete vid högskolan bör anförtros åt en specialutbildad röntgenolog i laborators ställning. Det an-

ses även önskvärt, att denne åläggas en viss undervisningsskyldighet i röntgenologi för de studerande.

Av samma skäl som åberopats rörande docent- och forskarstipendier vid lantbrukshögskolan synes det utredningen betydelsefullt att fem docentstipendier och ett forskarstipendium tilldelas veterinärhögskolan.

Utredningen föreslår i övrigt följande personalförstärkningar vid veterinärhögskolan:

12 förste assistentbefattningar i lönegrad Ce 24 skulle inrättas, av vilka 3 skulle ersätta nu befintliga i annan lönegrad placerade assistenttjänster;

8 arvodesavlönade förste amanuensbefattningar skulle inrättas;

4 arvodesavlönade tredje amanuensbefattningar skulle inrättas;

9 laboratoriebiträdesbefattningar skulle inrättas och vissa lönejusteringar genomföras med avseende å en del redan befintliga dylika tjänster;

12 tjänster såsom biträden för kontorsgöromål skulle inrättas;

1 tjänst såsom röntgenbiträde i lönegrad Ce 10 skulle inrättas;

1 djursjukvårdar- och 2 djurskötartjänster i lönegrad Ce 9 skulle inrättas;

löneförbättringar skulle genomföras för 3 hovslagare och 1 speciallärare;

2 institutionsvaktmästartjänster i lönegrad Ca 11 skulle inrättas;

1 sekreterarbefattning med årsarvode av 3 000 kronor skulle inrättas i utbyte mot den nuvarande befattningen såsom sekreterare hos lärarkollegiet, vilken är förenad med ett årsarvode av 1 200 kronor;

för ersättning åt sakkunniga skulle beräknas ett årligt belopp av 1 500 kronor;

rektorsarvodet skulle höjas från 1 500 kronor till 3 000 kronor för år.

Utredningens personalförslag innebär att veterinärhögskolans avlöningsanslag skulle uppräknas med 525 700 kronor till 1 425 100 kronor. Samtidigt föreslås omkostnadsanslaget höjt med 80 100 kronor, materielanslaget med 105 100 kronor, bokinköps- och bokbindningsanslaget med 4 500 kronor och stipendieanslaget med 32 000 kronor. Till tryckning av doktorsavhandlingar vid veterinärhögskolan skulle upptagas ett särskilt anslag av 9 000 kronor. Engångsutgifter ha för veterinärhögskolans vidkommande beräknats med 692 000 kronor för utrustning samt med 3 634 500 kronor för byggnadsarbeten.

Förslag rörande skogshögskolan.

Undervisningsfrågor m. m. Det inträdeskrav vid skogshögskolan, som nu avser genomgång av statens eller därmed jämförlig kolarskola, bör enligt högskoleutredningens mening ändras till att avse genomgång av en föreslagen statens förberedande skogskurs eller därmed likvärdig utbildning. Utredningen vill härigenom dels skapa en säkrare grundval för bedömning av de inträdessökandes lämplighet för skogsmannayrket, dels öppna möjligheter till en fördjupad teoretisk undervisning vid högskolan utan att förlänga studietiden, vilket skulle ske främst genom överflyttning till den förberedande skogskursen (eller liknande utbildning) av vissa praktiska arbeten, som nu utförs vid den förberedande kursen vid Garpenberg.

Då ovannämnda förslag innebär en förlängning av den förberedande skolmässiga praktiken med två månader, anser utredningen att den för inträde vid högskolan föreskrivna skogspraktiken i stället bör nedskäras. Enligt utredningens mening utgör också den föreslagna skogskursen en effektivare form av praktiska övningar, varför utredningen anser sig kunna förorda en nedskärning av praktiktiden från 10 till 6 månader för studenter och likställda samt från 22 till 18 månader för övriga inträdessökande.

Undervisningen vid skogshögskolan är för närvarande anordnad vid dels en förberedande kurs i Garpenberg, dels en huvudkurs. Med denna anordning kan dubbelundervisning i en del ämnen icke undvikas, varför högskolans lärarråd och studentkår ifrågasatt en omorganisation av undervisningen. Högskoleutredningen har samtidigt funnit att den högre skogsundervisningen behöver utbyggas och fördjupas på flera ämnesavsnitt. Utredningen har därför funnit sig böra föreslå att högskolans förberedande kurs infogas i huvudkursen, vilket i huvudsak skulle ske enligt en av högskolans lärarråd framlagd plan.

Med hänsyn till det på olika håll framträdande kravet på specialutbildad arbetskraft inom näringslivet har utredningen ansett sig böra överväga möjligheterna till ökad specialisering även inom den högre skogliga utbildningen. Härvid har utredningen funnit att en lämplig differentiering av studierna vid skogshögskolan bäst kan vinnas genom en fortsättning på den väg, som man härvidlag redan slagit in på. För fackämnena och grundläggande ämnen böra krävas olika stora studiekurser för betygen godkänd, med beröm godkänd och berömlig, varjämte kravet för sistnämnda betyg bör skilja sig från kravet på betyget med beröm godkänd främst däri, att den studerande skall ha utfört ett självständigt vetenskapligt arbete.

Undervisningsämnena vid skogshögskolan indelas i tentamens-, förhørs- och kursämnena. I de sistnämnda sker icke förhör. Utredningen anser emellertid uppenbara fördelar vara att vinna av att man genom förhör undersöker, huruvida undervisningen i ett sådant ämne verkligen inhämtats, och föreslår att kursämnena överföras till förhørsämnena.

Utredningen anför att behovet av vetenskapsmän på det skogsvetenskapliga området är synnerligen stort. För att skogshögskolan skall kunna utbilda vetenskapsmän med sådana kvalifikationer, som numera fordras för högre vetenskapliga befattningar, är det enligt utredningens mening ofrånkomligt, att högskolan erhåller sådana möjligheter, att vid densamma kan förvärfvas doktorsgraden.

Utredningen skulle enligt direktiven undersöka, om en ökning av antalet elever vid skogshögskolan borde komma till stånd. För detta ändamål har utredningen genom arbetsmarknadskommissionens försorg verkställt en undersökning av det framtida behovet av jägmästare. På grundval av bl. a. denna undersökning finner utredningen starka skäl tala för att antalet elever, som årligen intagas vid högskolan, höjes från 30 till 32 à 35. Sistnämnda antal är det högsta, som för närvarande kan intagas vid högskolan utan

dubbling av kurser och utbyggnad av undervisningslokaler och andra utrymmen.

Behov av personal och utrustning. Med hänsyn till det sätt, varpå forskning och undervisning ordnats vid skogshögskolan, och till att tillgången på vetenskapligt utbildad personal på det skogliga området är förhållandevis mera begränsad än inom de agrara och veterinära områdena har utbyggnaden vid skogshögskolan icke ansetts kunna ske i fullt samma utsträckning som i fråga om lantbrukshögskolan och veterinärhögskolan. Utredningen anser att en parallell utbyggnad av skogshögskolan och skogsforskningsinstitutet skulle vara till gagn för skogsbruket, men har det oaktat icke funnit sig kunna föreslå en sådan utvidgning av skogshögskolan och forskningsinstitutet dels av kostnadsskäl, dels emedan det för närvarande icke anses vara möjligt att fylla behovet av vetenskapligt skolad personal i erforderlig omfattning.

I detta läge har utredningen, i anslutning till vad i utredningens direktiv antytts, ansett sig böra förorda en viss samordning och en intimare samverkan mellan de båda institutionerna, varvid för båda institutionerna gemensamma vetenskapliga befattningar skulle inrättas. Innehavare av dessa befattningar skulle samtidigt vara knutna till högskolan och institutet. En professor vid högskolan skulle sålunda samtidigt vara chef för motsvarande institution vid institutet och institutionen vara gemensam för högskolan och institutet.

Utredningen vill emellertid erinra om att forskningsverksamheten vid skogsforskningsinstitutet inriktas på att söka lösa vissa uppställda spörsmål, under det att vid högskolan varje forskare äger frihet att själv välja sitt forskningsområde. Vid övervägande av vilken linje, som i detta hänseende skulle väljas för de föreslagna gemensamma befattningshavarna, har utredningen ansett att samma regler skulle gälla för dessa som för skogsforskningsinstitutets forskare. Detta innebär en viss beskärning av den fria forskningsverksamhet, som i allmänhet ansetts böra stå öppen för de vid universitet och högskolor arbetande forskarna. Med hänsyn till de principiella betänkligheter, som detta ingiver, har utredningen ansett, att den av utredningen förordade ordningen tills vidare endast bör försöksvis prövas och endast tillämpas där praktiska olägenheter icke skulle följa av densamma.

De ämnesområden, som högskoleutredningen funnit lämpligen kunna komma i fråga för de gemensamma professurerna, äro dels skogsteknologien, dels skogszoologien. De nuvarande professurerna i dessa ämnen föreslås samtidigt skola uppdelas, skogsteknologien i en professur i arbetslära och en i virkeslära samt skogszoologien i en professur i skogsentomologi och en i skogszoologi med viltvård. Professuren i skogsentomologi skulle härvid inrättas genom ombildning av den nuvarande avdelningen för skogszoologi vid statens skogsforskningsinstitut. Samtliga ovan nämnda fyra professurer skulle vara gemensamma för skogshögskolan och skogsforskningsinstitutet. Uppdelningen av skogshögskolans professurer efter

här angivna linjer motiveras med de nuvarande lärostolarnas alltför stora omfattning och behovet av att erhålla en särskild företrädare för vart och ett av de fyra föreslagna ämnesområdena. Beträffande övriga lärostolar vid högskolan — skogsskötsel, skogsuppskattning med skogsindelning, skogsekonomi, skogsbotanik samt skoglig marklära och kemi — föreslås endast vissa förstärkningar av vederbörande professorers hjälpkrafter.

Utredningens förslag om inrättande av laboratoriefattningar upptar en dylik tjänst i vardera av ämnena arbetslära, virkeslära och skogsskötsel. Vid inrättande av en särskild professur i skogszoologi med viltvård — med avskiljande av entomologien — anses däremot den nuvarande laboratoriefattningen i skogszoologi kunna indragas. Nyssnämnda laboratoriefattningar motiveras med undervisnings- och forskningsuppgifternas omfattning i förevarande ämnen, bl. a. med tanke på förslaget att inbygga högskolans förberedande kurs i huvudkursen. En försöksledartjänst för skogsentomologi föreslås vidare ombildad till laboratoriefattning.

Med hänsyn till angelägenheten att utbilda forskare inom högskolans verksamhetsfält föreslår utredningen att antalet docentstipendier ökas från två till fyra och att ett forskarstipendium tilldelas högskolan.

Utredningens övriga förslag om personalförstärkning vid skogshögskolan innebära i huvudsak följande förändringar, nämligen att

5 förste assistentbefattningar i lönegrad Ce 24 skulle inrättas, av vilka 1 skulle ersätta 1 nuvarande tredje amanuensbefattning;

4 assistentbefattningar i lönegrad Ce 22 skulle inrättas, av vilka 1 skulle ersätta 1 nuvarande arvodesassistentbefattning;

2 arvodesavlönade förste amanuensbefattningar skulle inrättas, av vilka 1 skulle ersätta 1 nuvarande tredje amanuensbefattning;

6 arvodesavlönade tredje amanuensbefattningar skulle inrättas genom ändringar av motsvarande nuvarande tjänster;

2 skogsbiträdesbefattningar i lönegrad Ce 13 skulle inrättas;

4 laboratoriebiträdesbefattningar skulle inrättas, av vilka 1 skulle ersätta 1 nuvarande arvodesavlönad dylik befattning;

13 tjänster såsom biträden för kontorsgöromål skulle inrättas;

1 befattning såsom föreståndare för Garpenbergsförläggningen (i lönegrad Ce 29) och 1 förste assistentbefattning därstädes (i lönegrad Ce 24) skulle indragas;

befattningen såsom sekreterare och kamrerare skulle uppflyttas från lönegrad Ca 25 till lönegrad Ca 27;

rektorsarvodet skulle höjas från 1 500 till 3 000 kronor för år;

för ersättning åt sakkunniga skulle beräknas ett årligt belopp av 1 500 kronor;

1 vaktmästarbefattning i lönegrad Ce 9 skulle inrättas.

Vid genomförande av utredningens personalförslag rörande skogshögskolan skulle uppföras ett särskilt avlöningsanslag för de för högskolan och forskningsinstitutet gemensamma avdelningarna. I samband härmed skulle forskningsinstitutets avlöningsanslag kunna minskas. Nettoökningen av de

årliga avlöningsutgifterna vid genomförande av utredningens förevarande förslag skulle uppgå till omkring 282 100 kronor.

Om skogshögskolan utbygges enligt högskoleutredningens förslag beräknas högskolans omkostnadsanslag behöva höjas med 62 100 kronor till 144 000 kronor och skogsforskningsinstitutets omkostnadsanslag med 34 000 kronor. Högskolans materielanslag skulle enligt utredningens förslag höjas med 40 000 kronor till 40 500 kronor, varjämte dess anslag för bokinköp och bokbindning avses skola ökas med 11 500 kronor till 20 000 kronor samt dess stipendieanslag med 15 400 kronor till 28 000 kronor. För bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar vid högskolan skulle upptagas ett nytt anslag å 6 000 kronor. Engångsanslag för utrustning av högskolan samt de för högskolan och forskningsinstitutet gemensamma avdelningarna föreslås av utredningen bära anvisas med 286 000 kronor.

För byggnadsarbeten vid skogshögskolan har utredningen beräknat engångsutgifter med alternativt 2 809 000 eller 2 304 000 kronor.

Jag torde i detta sammanhang få anmäla en från *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* den 11 december 1947 inkommen skrivelse med förslag till kompletteringsplan för statens skogsforskningsinstitut och lämna en redogörelse för dess huvudsakliga innehåll.

Kompletteringsplan för statens skogsforskningsinstitut.

Med hänsyn till de allmänna direktiv, som till följd av rådande ekonomiska läge meddelats för budgetarbetet, har styrelsen för skogshögskolan och skogsforskningsinstitutet i sitt förslag till utgiftsstat för skogsforskningsinstitutet för budgetåret 1948/49 endast ansett sig bära upptaga sådana förslag till utbyggnad av institutet, vilka enligt styrelsens mening icke kunde uppskjutas längre utan stora olägenheter för forskningsarbetets rationella bedrivande. På grund av det nära sambandet mellan institutet och skogshögskolan har styrelsen dock funnit att en fullständigare kompletteringsplan borde upptagas till prövning samtidigt med de förslag beträffande högskolans upprustning, som avgivits av 1946 års högskoleutredning.

Skogsforskningsinstitutet är för närvarande organiserat på följande avdelningar, nämligen skogsavdelningen, statistiska avdelningen, avdelningen för botanik och marklära, genetiska avdelningen och zoologiska avdelningen.

Forskningen på skogsavdelningen avser för närvarande skogsskötsel, skogsuppskattning och skogsteknologi. Vad beträffar den skogsteknologiska forskningen har högskoleutredningen, såsom förut nämnts, föreslagit inrättande av två för skogshögskolan och skogsforskningsinstitutet gemensamma professurer i arbetslära och virkeslära.

Skogsavdelningens centrala forskningsområden äro emellertid för närvarande dels produktionsforskning, som syftar till att ge kunskap om val av träslag, beståndens sammansättning, gallringens och avverkningsens lämpliga utförande m. m., dels förnygringsforskning, som avser att ge vägledning

vid val av metod för skogens föryngring och att lämna anvisning om sättet för de olika föryngringsmetodernas ändamålsenliga utförande. Styrelsen vill framhålla, att dessa forskningsgrenar icke blott lämna stöd vid de utövande skogsmännens åtgärdsval utan ge även en objektiv grund för det allmännas kontroll av skogsvården i landet. På grund av föryngringsfrågans stora aktualitet inför det förestående restaureringsarbetet i våra skogar har den nuvarande avdelningsföreståndaren måst ägna sin huvudsakliga tid åt denna forskningsgren. Enligt styrelsens förmenande måste en ny föreståndarbefattning snarast möjligt inrättas för ledningen av produktionsforskningen. Härvid skulle två avdelningar bildas för respektive produktionsforskning och föryngringsforskning. På grund av det nära sambandet mellan föryngringsforskningen och arbetsstudierna vid skogsodling har en anslutning av försöksledaren och assistenten i skogsteknologi till avdelningen för föryngringsforskning för styrelsen framstått såsom naturlig och ändamålsenlig. För att tillgodose det stora behovet av forskning på dessa avdelningar är det dessutom nödvändigt, att en ny assistenttjänst inrättas.

För såväl produktions- som föryngringsforskningen är den matematiska statistiken enligt styrelsens uppfattning ett oundgängligt hjälpmedel. Enligt vad i skrivelsen förmåles har ett särskilt räknekontor organiserats för regressions- och variationsanalys, varvid moderna hålkortsmaskiner kommit till användning. Även bearbetningen av den statistiska avdelningens omfattande material sker på hålkort. Styrelsen anför, att ett betydande behov av matematisk-statistiska bearbetningar av insamlat observationsmaterial även finnes för den naturvetenskapliga forskningen på institutets övriga avdelningar. Styrelsen anser det därför vara rationellt att bilda ett för institutet gemensamt kontor för matematisk statistik under ledning av en på detta område sakkunnig försöksledare med hjälp av ett kvalificerat biträde. För detta ändamål måste nyinrättas en försöksledartjänst och en befattning som föreståndare för räknekontor i lönegrad Ce 19.

I detta sammanhang framhåller styrelsen vidare att statistiska avdelningens huvuduppgifter äro dels att genom en fortlöpande inventering av rikets skogstillgångar konstatera dessas tillstånd och inträdande förändringar däri (riksskogstaxering), dels att utföra beräkningar över den årliga avverkningen i riket (avverkningsstatistik). Institutets chef är tillika föreståndare för den statistiska avdelningen men biträdes med ledningen av densamma av en försöksledare i lönegrad Ce 31. Enligt styrelsens förmenande är det redan med verksamhetens nuvarande omfattning oundgängligen nödvändigt att chefen helt får ägna sig åt den viktiga uppgiften att samordna och leda arbetet inom institutet samt uppehålla kontakten med andra forskningsgrenar och med den skogliga praktiken. Som ett resultat av hittills vunnit erfarenhet vill styrelsen framhålla, att samordnandet av institutets verksamhet ställer mycket större krav på chefen än som tidigare förutsetts. Styrelsen anser att jämte rent administrativa åligganden och skyldigheten att hålla kontakt med alltjämt växande kretsar av skogligt intresserade taga samarbetsfrågorna numera chefens tid helt i anspråk. Vården om dessa är

enligt styrelsens mening en av chefens mest betydelsefulla uppgifter. På grund härav synes det styrelsen synnerligen angeläget, att chefen befrias från uppdraget att vara föreståndare för den statistiska avdelningen samt att försöksledartjänsten överföres till en föreståndarbefattning i lönegrad Ca 33. Med hänsyn till de för kontrollen av skogsvården i riket och planläggningen av industriens virkesförsörjning viktiga arbetsuppgifter, som bland annat åvila denna avdelning, synes det styrelsen vara uppenbart att föreståndarebefattningen bör placeras i samma lönegrad som institutets övriga avdelningsföreståndare (Ca 33).

För att erhålla kontinuitet i taxeringsarbetet erfordras, framhåller styrelsen, ytterligare tre skogsbiträden i lönegrad Ce 16.

Forskningen vid avdelningen för botanik och marklära avser skogsvetenskapliga undersökningar inom geobotanik, markbiologi, mykologi och växtfysiologi samt närliggande områden. Den länge nödvändiga men icke genomförda förstärkningen av institutets resurser för forskning rörande dels den skogliga ståndorten, dels skogens näringskrav och näringshushållning måste enligt styrelsens förmenande därför med det snaraste komma till stånd. Detta borde lämpligen ske på så sätt, att ur nuvarande avdelningen för botanik och marklära utbrytes den näringsekologiska markläran (inklusive mikrobiologien) för att bilda en särskild avdelning kallad den markbiologiska. För återstoden av den gamla avdelningen skulle då dess ursprungliga namn, den botaniska avdelningen, ånyo bli lämpligt. Härvid skulle den nuvarande försöksledartjänsten i markbiologi överföras till en föreståndarbefattning samt nyinrättas en försöksledartjänst i fysiologisk ekologi och en i kemi samt en befattning som laboratorieassistent (Ce 19). Antalet tjänster ökas härigenom med en föreståndare, en försöksledare samt en laboratorieassistent.

För den genetiska avdelningen finner styrelsen angeläget att föreståndaren och försöksledaren så snart tidsförhållandena det medgiva erhålla kvalificerade medhjälpare för rutinarbetet nämligen ett första laboratoriebiträde i lönegrad Ce 15 och ett skogsbiträde i lönegrad Ce 16.

För att den zoologiska avdelningen i tillfredsställande omfattning skall kunna angripa betydelsefulla arbetsuppgifter, som falla inom dess verksamhetsområde föreslår styrelsen inrättande av en assistenttjänst och en befattning som tekniskt biträde i lönegrad Ce 13.

Som en följd av verksamhetens ökade omfattning vid institutet föreslås att byråsekreterartjänsten i lönegrad Ce 24 placeras i lönegrad Ce 29 samt att kontoristtjänsten i lönegrad Ce 13 på institutets kansli ombildas till en kansliskrivartjänst i lönegrad Ce 15.

Den föreslagna personalökningen och därmed sammanhängande stegrad verksamhet vid institutet beräknas av styrelsen kräva en höjning av omkostnadsanslaget med 10 000 kronor.

På skogsavdelningens räknekontor för regressions- och variationsanalys samt statistiska avdelningens räknekontor för bearbetning av riksskogstaxeringens omfattande observationsmaterial användas hålkortsmaskiner,

vilka institutet för närvarande hyr. Ett inköp av dylika maskiner skulle enligt styrelsens uppfattning emellertid på längre sikt ur ekonomisk synpunkt vara fördelaktigare för institutet. Kostnaden för en Powers-anläggning av erforderlig kapacitet har av styrelsen uppgivits till 132 400 kronor.

Anslagen till särskilda undersökningar, riksskogstaxering och avverkningsstatistik samt skogsproduktforskning ha på grund av stegrade arbetskostnader föreslagits uppräknade med 9 700, 10 000 och 3 800 kronor.

För vissa planeringsarbeten vid skogsforskningsinstitutet ha äskats 7 100 kronor.

Yttrandena.

I de remissyttranden, som inkommit från olika ämbetsverk, läroanstalter m. m. och från enskilda organisationer inom jordbrukets och skogsbrukets område, understrykes i allmänhet angelägenheten av att få till stånd en utbyggnad av lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolorna i huvudsaklig överensstämmelse med utredningens förslag. *Statskontoret* anför dock att det med hänsyn till budgetläget och förhållandena på arbetsmarknaden torde bli nödvändigt att upprustningen av ifrågakvarande högskolor utsträcker över en längre tidrymd och genomföres alltefter angelägenhetsgrad och tillgång på medel. Även *riksräkenskapsverket* vill — utan att i och för sig ifrågasätta behovet av den föreslagna utbyggnaden av högskolorna — erinra om de begränsade möjligheter som för närvarande torde förefinnas att genomföra högskoleutredningens program i dess helhet. I fråga om vissa enskilda punkter i utredningens förslag ha emellertid i olika yttranden en del kritiska synpunkter framförts.

Allmänna synpunkter och förslag angående högskolornas behov.

Utredningens prövning av ifrågasatta nya professorer med hänsyn till tillgången på kompetenta sökande har mött principiella invändningar från *lantbruks högskolans styrelse* och *studentkår*, liksom också från *Sveriges lantbruksförbund* och *Riksförbundet landsbygdens folk*. I ifrågakvarande yttranden göres gällande att erforderliga befattningar böra inrättas utan hänsyn till huruvida de omedelbart kunna besättas. Därest kompetenta sökande icke finnas, böra befattningarna vakanssättas i avvaktan på att lämpliga sökande anmäla sig.

Såsom förut nämnts, har utredningen förordat att löneställningen för lantbruks-, skogs- och veterinärhögskolornas professorer och laboratorer utredes i samband med frågan om en löne reglering för universitetsprofessorer m. fl. *Jordbrukets forskningsråd*, som i likhet med en del andra institutioner särskilt uttalat sin anslutning till detta förslag, vill livligt tillstyrka att snara åtgärder vidtagas för att möjliggöra full likställighet i löneavseende med motsvarande befattningar vid universiteten.

Mot utredningens lönegradsplacering av assistentpersonalen ha samstäm-

miga erinringar framförts av *lantbrukshögskolans styrelse, lärarråd och assistentförening*, liksom också av *Sveriges agronom- och lantbrukslärareförbund*. Under hänvisning till utredningens uttalande om önskvärdheten att för högskolornas assistentbefattningar förvärva dugande krafter anför lantbrukshögskolans assistentförening följande.

En förutsättning för att nämnda önskemål skall kunna förverkligas är emellertid, att ifrågavarande tjänsters placering i löneskalan är sådan, att högskolan kan förvärva för tjänsterna lämpade befattningshavare i konkurrens med den övriga arbetsmarknaden. Om högskolan skall få dessa förutsättningar måste, enligt assistentföreningens förmenande, assistenter, som äro nyutexaminerade agronomer eller motsvarande, erhålla en begynnelselön motsvarande minst 22 löneklassen. Efter viss tid bör han erhålla en avlöning motsvarande 24 löneklassen. För att hindra att olämplig person placeras som extra ordinarie tjänsteman, bör nyutexaminerad agronom eller motsvarande placeras i Cf 22, för att efter ett och ett halvt års tjänstgöring placeras i Ce 24. Assistent, som fortfarande arbetar på sin examen, bör placeras i Cg 20 tills denna avlagts.

Assistentföreningen anser det även vara av allra största vikt, att tillfredsställande befordringsmöjligheter förefinnas inom institutionerna. En klar befordringsgång skulle i hög grad underlätta rekryteringen av kvalificerade befattningshavare till institutionernas högre vetenskapliga befattningar. Förste assistenterna böra med anledning härav och på grund av det kvalificerade arbete, som fordras av dem, placeras i lönegrad 27.

Utredningen har i sitt förslag beträffande assistenttjänsterna avvikit från sin genomgående princip att skapa enhetlighet i de berörda högskolornas befattningstyper. Sålunda har assistenterna vid veterinärhögskolan placerats i Ce 24. Som motivering för denna, i förhållande till motsvarande tjänster vid de båda andra högskolorna, högre placering, har utredningen anfört rekryteringssvårigheterna.

Rekryteringssvårigheter synas emellertid föreligga även vid lantbrukshögskolan, vilket framgår bl. a. av det stora antal assistenttjänster, som där innehaves av agronomie studerande. Assistentföreningen kan därför ej finna anledning till denna differentiering i lönenivå. Då dessa befattningar, om man bortser från de regleringar av desamma, som på allra senaste tid genomförts vid skogs- och veterinärhögskolorna, i alla avseenden äro jämförbara vid de tre högskolorna, synes ej heller någon annan anledning till nämnda differentiering föreligga.

I fråga om utredningens principförslag angående preparatorstjänster, laboratoriebiträdestjänster och biträdestjänster för mera kvalificerade kontorsgöromål anföra *statskontoret* och *statens lönenämnd* bl. a. att slutlig ställning till dessa frågor icke bör tagas i avvaktan på den pågående utredningen om anställningsförhållanden för vissa av de ifrågavarande personalkategorierna.

Vad beträffar utredningens förslag angående studiestipendier o. dyl. har *lantbrukshögskolans lärarråd, assistentförening* och *studentkår* anfört att de för licentiantstipendierna gällande bestämmelserna vid universiteten äro mindre lämpade för förhållandena vid lantbrukshögskolan, emedan ifrågavarande bestämmelser fordra att vederbörande för att få uppbära stipendiet avstå från förvärvsarbete under ett helt år eller vid prolongation av

stipendiet under två år. Lantbrukshögskolans studentkår anför i denna fråga följande.

Kåren får avstyrka den av utredningen föreslagna formen för licentiandstipendierna och i stället föreslå, att den t. o. m. 1946 gällande formen i huvudsak måtte få tillämpas även i fortsättningen. Sålunda borde det för stipendier anvisade beloppet uppdelas på ett större antal stipendier gällande för kortare tidsperioder med möjlighet för en och samma studerande att erhålla stipendium för flera sådana perioder, antingen i en följd eller med av studiernas art betingade uppehåll emellan.

Härför talar att de undersökningar, som ligga till grund för licentiandavhandlingar, mycket ofta måste vara knutna till ett flertal vegetationsperioder, vilket gör att ett helt års tjänstledighet för studier icke kan till fullo utnyttjas — licentianderna vid högskolan ha hittills undantagslöst under huvuddelen av studietiden haft förvärvsarbete, varvid de föreslagna stipendiebestämmelserna skulle åsamka de studerande ett avsevärt ekonomiskt avbräck.

Även om studierna i vissa fall skulle kunna koncentreras, är det emellertid föga troligt, att de föreslagna stipendierna skulle kunna fylla sitt ändamål. Den höga medelåldern hos den här berörda kategorien av studerande medför ofta, att de ha bildat familj och ha en avsevärd försörjningsplikt, vilket gör att de icke kunna bära de stora ekonomiska uppeffringar, som i dessa fall måste förbindas med bestämmelserna för stipendiets erhållande.

Utredningens förslag om inrättande av en samarbetsnämnd för de ifrågavarande tre högskolorna och vissa närstående institutioner har tillstyrkts av de remissinstanser som yttrat sig i frågan med undantag för *naturvetenskapliga sektionen vid Uppsala universitet*. Sektionen anser att ett dylikt samarbete skulle kunna organiseras på ett lika effektivt men smidigare sätt genom personliga överenskommelser.

I fråga om samarbetsnämndens sammansättning ha såväl *skogsforskningsinstitutet* som *domänstyrelsen* och *lantbruksakademien m. fl.* funnit det motiverat att låta skogsforskningsinstitutet bliva representerat i nämnden. *Veterinärstyrelsen* vill förorda att såsom permanenta ledamöter i samarbetsorganet skola ingå — förutom de av utredningen föreslagna — jämval ordförandena i högskolornas styrelser. Enligt veterinärstyrelsens mening skulle ifrågavarande styrelseordförandes ledamotskap i nämnden icke oväsentligt öka utsikterna att vinna vad som avses med nämndens inrättande. Veterinärstyrelsen anser det däremot vara tveksamt, huruvida något permanent ledamotskap i nämnden för viss eller vissa av respektive lärarkollegium utsedda professorer är påkallat. *Lantbrukshögskolans studentkår* föreslår ett samarbete av större omfattning och nämner såsom ytterligare deltagare i ett sådant samarbete tekniska högskolan, i vad avser dess utbildning av lantmätare och lantbruksingenjörer, de naturvetenskapliga institutionerna vid Uppsala universitet och Alnarpsinstitutet.

Frågor rörande lantbrukshögskolan.

Undervisningsfrågor m. m. Utredningens förslag att såsom ny inträdesfordran vid lantbrukshögskolan hör uppställas krav på genomgången kurs vid lantbruksskola eller lantmannaskola tillstyrkes av *lantbruksakademien*,

lantbruksstyrelsen, Sveriges lantbruksförbund samt av styrelserna för *Bjärka-Säby lantbruksskola, Jälla, Nordviks, Skara, Vilans* och *Önnestads lantmannaskolor*. Inom lantbruksförbundets styrelse har dock ledamoten *E. Hæggbloom* reserverat sig mot utredningens förslag i vad avser inräknande av lantmannaskolas huvudkurs i jordbrukspraktiken. Styrelsen för *Vilans lantmannaskola* anser att varken kurs vid lantmannaskola eller den teoretiska delen av lantbruksskolekurs böra räknas som jordbrukspraktik. Styrelserna för *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* samt *Högsby lantmannaskola* anse sig över huvud taget icke kunna biträda förslaget. Från *Alnarpsinstitutets* sida anföres, att den förkortning av studietiden vid lantbrukshögskolan som genomgång av lantmannaskola skulle möjliggöra icke kan uppväga den försämring av jordbrukspraktiken, som förslaget genomförande skulle medföra. Från *Högsby lantmannaskola* göres gällande, att den fördel, som den föreslagna kursen vid lantmannaskola ur praktiksynpunkt kan ge åt de blivande agronomerna, huvudsakligast torde bestå i kännedom om skolornas arbetsformer och elevmaterial, men detta skulle bliva av betydelse blott för dem, som ha för avsikt att bliva lärare vid dylika skolor. Detta förhållande kan enligt yttrandet icke motivera att en sådan kurs kräves som obligatorisk praktiktid för alla, som söka inträde vid lantbrukshögskolan, utan snarare borde den rekommenderas som en speciell praktik för vissa grupper av studerande.

För sådana inträdessökande till lantbrukshögskolan, som ämna studera på husdjurslinjen, anser *lantbruksstyrelsen* att inträdesfordringarna böra omfatta även genomgången tre månaders ladugårdsskötarkurs. Sådan kurs skulle liksom kontrollassistentkurs få inräknas i de föreskrivna två årens jordbrukspraktik. Beträffande inräknande av kontrollassistentpraktik i jordbrukspraktiken vill *Sveriges lantbruksförbund* dock understryka att kontrollassistentpraktiken ej får inkräkta på kravet att sökanden erhållit minst ett halvt års sammanhängande allmän jordbrukspraktik vid ett främmande jordbruk.

Ehuru utredningen icke ansett sig kunna biträda tanken på specialpraktik under studietiden vid lantbrukshögskolan, vidhåller *lantbrukshögskolans lärarråd* sin uppfattning att behov föreligger av sådan praktik. Denna uppfattning delas av högskolans *studentkår* och *Högsby lantmannaskola*. *Lantbruksstyrelsen* uttalar i denna fråga att en dylik specialpraktik torde vara av ett visst värde. Styrelsen vill dock icke förorda att utrymme beredes för specialpraktiken vare sig genom avkortning av jordbrukspraktiken före inträdet vid högskolan eller genom en förlängning av kurstiden för högskolestudierna, utan förutsätter att specialpraktik under ferier torde kunna tillgodoräknas de studerande såsom merit för högre betyg inom vederbörande ämnesområde eller vid sökande av anställning efter avlagd agronomexamen.

Utredningens förslag om inrättande av en maskinteknisk linje vid lantbrukshögskolan för utbildning av maskinkonsulenter m. fl. får en tämligen skiftande bedömning i yttrandena. Ehuru något bestämt avstyrkande

av förslaget icke föreligger, ifrågasättes på flera håll nödvändigheten av den föreslagna anordningen. En tämligen genomgående synpunkt är att en dylik linje icke bör få en alltför ensidigt teknisk inriktning.

Bestämda tillstyrkanden av förslaget ges av *lantbruksakademien, jordbrukstekniska institutet, Sveriges lantbruksförbund* och *flera lantmannaskolor*. *Lantbrukshögskolans lärarråd* anser sig också i huvudsak kunna godtaga det framlagda förslaget. *Lantbruksstyrelsen* och *de sakkunniga för yrkesutbildning inom jordbruk och skogshantering* vill däremot ifrågasätta nödvändigheten av en särskild maskinteknisk linje. *Lantbruksstyrelsen* fäster härvid uppmärksamheten på det ringa antal befattningar såsom maskinkonsulenter hos hushållningssällskapen eller såsom maskinlärare vid kurser för utbildning av maskinskötare som skulle stå till buds för de på en maskinteknisk linje examinerade agronomerna. Även *Sveriges agronom- och lantbruksläreförbund* framhåller, att rekryteringsbehovet av maskinkonsulenter torde bliva begränsat, sedan det nu aktuella behovet fyllts.

Lantbruksstyrelsen framför följande två alternativ till utredningens förslag.

Därest de från jordbrukslinjen eller allmänna linjen utexaminerade agronomerna erhålla en för undervisning i maskin- och redskapslära vid lantbruksskolor erforderlig utbildning på maskinområdet, torde — då ifrågasatt utbildning icke anses tillräcklig för blivande maskinkonsulenter — dessa genom en extra påbyggnad kunna erhålla den ytterligare utbildning, varav de anses vara i behov.

Utbildningen av maskinkonsulenter och maskinlärare torde väl också kunna ordnas på sätt *lantbruksstyrelsen* föreslagit i sin utredning den 4 oktober 1946 angående utbildning för skötsel av jordbruksmaskiner, nämligen genom att de studerande å jordbrukslinjen efter två års gemensam undervisning uppdelas på två avdelningar, en hydroteknisk för blivande jordbrukskonsulenter och en maskinteknisk för blivande maskinkonsulenter och lärare.

Även *styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* ifrågasätter, om icke utbildningen av maskinkonsulenter bäst ordnas genom påbyggnad på redan förekommande utbildning, varmed avses dels agronomexamen, dels genomgången driftsledarkurs vid Alnarp.

Lantbrukshögskolans assistentförening anser att de specialister varom här är fråga måste i första hand besitta agronomiska kunskaper, varigenom de erhålla kännedom om sina mål och därtill en god maskinteknisk skolning, med vars hjälp de skola nå dessa mål. Att t. ex. jordbrukslära ej skulle vara representerat inom denna linje, annat än möjligen som slutförhørsämne, framstår för assistentföreningen som en mycket allvarlig brist. Föreningen anför vidare.

Assistentföreningen vill sålunda framhålla som sin uppfattning, att i utbildningen av specialister på det maskintekniska området, en sådan avvägning mellan de rent agronomiska ämnena och ämnen av mera maskinteknisk karaktär bör iakttagas, att de studerandes möjlighet att riktigt bedöma de aktuella jordbruksproblemen ej äventyras. Det synes assistentföreningen

som om den maskintekniska sidan av dessa specialisters utbildning mycket väl skulle kunna tillgodoses inom ramen av en acceptabel examenskombination, där maskinlära studerades som huvudämne, på grundval av de i kombinationen i övrigt ingående jordbruksämnen. Härigenom skulle arrangemanget med den nya linjen liksom de övriga linjerna kunna slopas. Det finns, oberoende av dessa, endast vissa naturliga kombinationer för varje studieinriktning, varför linjerna enligt assistentföreningens åsikt saknar praktisk betydelse.

Även *lantbrukshögskolans studentkår* finner en förstärkning av den agronomiska delen av undervisningen på maskintekniska linjen vara ofrånkomlig och vill föreslå följande modifikationer i utredningens förslag.

De båda tekniska betygsämnena mekanik och hållfasthetslära samt materiallära och maskinelement, som icke var för sig synas vara av den storleksordning, att de äro berättigade som enskilda tentamensämnen, böra sammanslås till ett. Undervisningen i lantbruksekonomi bör erhålla samma omfattning som på de ekonomiska och allmänna linjerna. Undervisningen i växtodlingslära bör vara likställd med den för allmänna linjen avsedda. Förhørsämnet allmän jordbrukslära bör uppflyttas till betygsämne och erhålla samma omfattning som på allmänna linjen.

Även i fråga om utredningens förslag att försöksvis bereda ökade möjligheter till specialisering på lantbrukshögskolans olika studielinjer framkomma skiftande meningar i remissyttrandena.

Lantbruksstyrelsen uttalar att en alltför långt gående specialisering av studierna vid högskolan medför en stark begränsning av agronomernas användbarhet, även om de äro aldrig så skickliga och kunniga på sitt speciella område. Styrelsen vill icke motsätta sig att en specialiserad utbildning försöksvis tillämpas, men anser sig kunna ifrågasätta om densamma bör medföra rätt till agronomexamen.

Från *olika lantmannaskolors* sida vill man i detta sammanhang framhålla vikten av att blivande lantbrukslärare icke specialisera sig längre än vad nuvarande bestämmelser tillåta.

Sveriges lantbruksförbund ger sitt tillstyrkande till inrättande av en specialiserad agronomexamen. En dylik specialisering torde emellertid enligt förbundets uppfattning få till konsekvens att mera differentierade fordringar uppställas för olika betygsgrader i de skilda ämnena och att samtidigt fordringarna för högre betygsgrader skärpas, vilket skulle kunna medföra större svårigheter än hittills för studerande med mera brett lagd utbildning att i sina ämnen uppnå de högre betygsgraderna. Detta utgör dock enligt förbundets mening ingen erinran mot förslaget. I detta sammanhang vill däremot lantbruksförbundet ifrågasätta, huruvida den allmänna linjen i agronomutbildningen kommer att äga något existensberättigande i fortsättningen. Förbundet anför härom följande.

Den agronomutbildning, som undervisningen på övriga linjer erbjuder, synes i förekommande fall av studerande som så önska, kunna kompletteras med mera omfattande studier på vissa ämnesområden, utan att för detta ändamål finnes en särskild allmän linje. Det bör beaktas, att uppdelning på många olika linjer givetvis försvårar och tynger undervisningen, då i denna

skall inpassas olika kurser för studerande på många olika linjer. Ett sloppande av den allmänna linjen skulle ur denna synpunkt uppenbarligen innebära vissa fördelar.

Högskolans assistentförening ansluter sig i princip till tanken på ökade specialiseringsmöjligheter vid studierna till agronomexamen. Därigenom skulle enligt föreningens mening ej endast ökade möjligheter givas för de studerandes utbildning för en verksamhet inom forsknings- och försöksverksamheten på jordbruksområdet, utan även helt nya verksamhetsfält kunna öppnas. Assistentföreningen anser emellertid att utredningen föreslagit en alltför omfattande bortvals rätt av betygsämnen för den specialiserade agronomexamen.

Även *högskolans studentkår* finner utredningens förslag till specialiserad agronomexamen mindre lyckligt utformad och gör bl. a. följande erinringar.

För närvarande äro kurserna i tentamensämnena av sådan omfattning att det för den vanliga agronomexamen är normalt med kvalificerade betyg i den utsträckning, som i framtiden skulle fordras i den specialiserade examen. Utan kursändringar och med parallellitet mellan kurserna i specialiserad och vanlig examen skulle alltså ingen verklig specialisering komma till stånd, »specialiseringen» komme att innebära, att två tentamensämnen finge bortväljas utan att motsvarande kompensation genom fördjupade studier i de kvarvarande behövde komma till stånd. Kravet på samma »totala omfattning» för de båda examina skulle alltså ej kunna upprätthållas. Då det enligt kårens mening icke är lämpligt att inskränka på vad som här avsetts med examens totala omfattning, måste det — om utredningens specialiseringsförslag skall bli genomförbart — fordras, att även betygskurserna för den vanliga examen helt omvärderas, så att denna examen normalt kommer att ligga på en lägre betygsnivå och så att de kvalificerade betygen verkligen innebära, att ett mera djupgående studium kommer till stånd.

Behov av personal och utrustning. De av utredningen föreslagna nya professurerna vid lantbrukshögskolan — i marknadslära, statistik och försöksmatematik, växtsjukdomslära samt organisk kemi — tillstyrkas nästan allmänt i de yttranden, där dessa frågor upptagits till behandling.

I fråga om professuren i statistik och försöksmatematik har *styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* dock ansett, att förslaget icke bör genomföras för närvarande, utan att i stället det förslag borde följas som framlagts av socialvetenskapliga forskningskommittén.

Jag vill i detta sammanhang anmäla en från *professor Joel Axelsson* den 14 januari 1948 inkommen skrivelse, vari han bl. a. uttalar att han finner en klyvning av lantbrukskemin på två professurer mindre lämplig.

I övrigt hälsas särskilt förslaget om en professur i växtsjukdomslära med tillfredsställelse från olika håll. *Statens växtskyddsanstalt* anför följande synpunkter på ifrågavarande ämnesområdes ställning vid lantbrukshögskolan.

Den nuvarande elementära undervisningen genom kurser, ledda av timavlönade speciallärare, bör fortast möjligt bringas i paritet med undervisningen i de nuvarande betygsämnena och ledas av professorer, som inom egna institutioner helt ägna sig åt denna verksamhet. De båda grenarna av växtpatologien, för närvarande benämnda växtsjukdomslära och lantbruks-

zoologi, äro att anse som lika betydelsefulla och böra jämföras med varandra. Även om till en början, på grunder som utredningen anfört, den ena grenen blir företrädd av en professor och den andra av en laborator, bör en sådan anordning givas så kort varaktighet som möjligt. Också vad beträffar övriga befattningar bör full jämlikhet mellan den botaniska och den zoologiska grenen av växtpatologien eftersträvas. Med betonande härav ansluter sig växtskyddsanstalten i huvudsak till utredningens förslag till ordnande av undervisning och forskning inom det växtpatologiska området vid lantbrukshögskolan.

Utredningens negativa ståndpunkt beträffande inrättande av vissa andra professurer vid lantbrukshögskolan kritiseras starkt i en del yttranden. Särskilt gäller detta den ifrågasatta professuren i nationalekonomi. Det är därvid främst organisationerna inom jordbrukets område, som finna det angeläget att de ekonomiska ämnesområdena vid högskolan utbyggas med en särskild lärostol i nationalekonomi.

Riksförbundet landsbygdens folk hemställer sålunda i sitt yttrande att den ekonomiska ämnesgruppen utöver vad som av utredningen föreslagits tillföres en professur i nationalekonomi, särskilt inriktad på jordbrukets problem. *Sveriges lantbruksförbund* anser likaledes att en dylik professur bör inrättas och anför därvid bl. a. följande.

Det skall framhållas, att jordbrukets problem i mycket stor omfattning måste ses och bedömas mot nationalekonomisk bakgrund. På grund härav är det synnerligen viktigt, att såväl undervisningen som forskningen i lantbruksekonomiska frågor, även företagsekonomiska, bedrivs i nära kontakt med nationalekonomisk vetenskap. Det är vidare angeläget, att jordbrukets större allmänna problem utforskas ur nationalekonomisk synvinkel och med beaktande av bonde- och familj jordbrukets sociala värde, något varåt relativt liten uppmärksamhet ägnats i vårt land. Man torde näppeligen kunna vänta sig, att dessa önskemål bli nöjaktigt tillgodosedda genom kontakt med vetenskapsmän vid universitet eller andra högskolor, då dessas verksamhet helt naturligt får en annan inriktning samt deras förbindelse med och möjlighet att inhämta forskningsmaterial från jordbruket blir för ringa. En forskarekraft på detta område bör i stället vara knuten till lantbrukshögskolan.

Med avseende på organisationen av forskningen och undervisningen på det ekonomiska området ifrågasätter lantbruksförbundet lämpligheten av den föreslagna anordningen med olika fristående institutioner. Förbundet anser att det med tanke på såväl undervisningens planläggning som forskningens samordning finnes skäl för att inordna ifrågavarande professurer i en gemensam ekonomisk institution.

I detta sammanhang bör nämnas att det i åtskilliga yttranden framkommit önskemål om vissa förbättringar i fråga om lärarkrafterna för bokföringsundervisningen. *Lantbrukshögskolans styrelse* anser visserligen att frågan kan anstå till dess lärostolarna i lantbruksekonomi och marknadslära besatts med ordinarie innehavare, men från *högskolans lärarråd* och *studentkår* samt från *Riksförbundet landsbygdens folk*, *Sveriges lantbruksförbund* och *en del lantmannaskolor* har behovet av en förbättring på detta område starkt framhållits. Vad lärarrådet beträffar, gäller dess yrkande

inrättande av en lärartjänst i Ce 27 eller en lektorsbefattning, tydligen närmast avsedd för enbart undervisningen i lantbruksbokföringens teori. Studentkåren liksom också Riksförbundet landsbygdens folk och lantbruksförbundet ifrågasätta emellertid lämpligheten att splittra ämnet på tre företrädare och föreslå inrättande av en lärartjänst i sådan lönegradsplacering att en kompetent företrädare för hela eller större delen av ämnet skulle kunna erhållas.

Mot högskoleutredningens avvisande av tanken på en professur vid lantbrukshögskolan i jordbrukets historia och geografi ha invändningar framförts i en till det yttrande, som avgivits av naturvetenskapliga sektionen vid Uppsala universitet, fogad bilaga, undertecknad av *professor Filip Hjulström* och *t. f. professor Gerd Enequist*. Dessa vilja gentemot utredningens ståndpunkt hävda att det skulle vara till stor fördel om forskning i ifrågasvarande ämnen kunde bedrivas i en på lösandet av jordbrukets problem inställd miljö och att den för studerande vid lantbrukshögskolan erforderliga orienteringen i lantbrukets historia och geografi endast provisoriskt kan lösas utan att en särskild lärarkraft härför anställs.

Naturvetenskapliga sektionen vid Uppsala universitet ifrågasätter även en komplettering av den växtbiologiska forskningen representation vid lantbrukshögskolan. Såsom närmare utvecklas i en till sektionens yttrande fogad bilaga, undertecknad av *professor E. du Rietz*, avses främst en professur i växtbiologi, särskilt myrforskning. *Svenska vall- och mosskulturforeningen* har likaledes såsom ett komplement till högskoleutredningens förslag framfört önskemål om att särskild undervisning måtte anordnas vid lantbrukshögskolan, dels på området för de organogena jordarnas uppodling och utnyttjande, dels inom beteskulturens område samt att i avslutning härtill en lämpligt avvägd undervisning i delar av växtbiologien måtte övervägas.

I anledning av utredningens förslag, att maskintekniska institutionens föreståndare skulle beredas säte och stämma i lärarrådet på samma sätt som professor vid högskolan och att chefen för jordbrukstekniska institutet skulle erhålla professors titel vill *lantbrukshögskolans lärarråd* anföra följande.

Med hänsyn till den utvidgning av undervisningen i maskinlära som blir ofrånkomlig, vill lärarrådet förorda att en professorsbefattning i maskinlära inrättas, vars innehavare tillsättes efter sakkunnigbedömning på samma sätt som övriga professorer vid högskolan. Befattningen bör uppföras på högskolans stat. Då det är av största vikt, att det intima och fruktbara samarbete som hittills ägt rum mellan jordbrukstekniska institutet och högskolans maskintekniska institution kan fortsättas, bör innehavaren av professuren vara dels föreståndare för maskintekniska institutionen, dels ock chef för jordbrukstekniska institutet.

Även beträffande andra områden ha kompletterande önskemål till utredningens förslag framförts.

Jordbrukstekniska institutet har sålunda anfört att undervisningen i husbyggnadslära icke i utredningens förslag blivit så väl tillgodosedd som detta

ämnes stora ekonomiska betydelse för jordbruket skulle motivera. Byggnadsläran borde enligt institutets mening erhålla en egen institution vid högskolan för såväl forskning som undervisning. Institutionens föreståndare skulle enligt förslaget vara professor vid högskolan.

Lantbruksakademien och *lantbruksstyrelsen* anse att den nuvarande undervisningen i pedagogik icke torde vara tillfyllest med hänsyn till den betydande del av de från lantbrukshögskolan utexaminerade agronomerna, som ägna sig åt lärar- och konsulentverksamhet. Lantbruksstyrelsen föreslår att denna fråga göres till föremål för särskild utredning.

Av utredningen företagna nedskärningar beträffande från högskolans sida begärda förstärkningar i fråga om personal och anslag till olika institutioner ha föranlett vissa erinringar från högskolans lärarråd och från olika institutionsföreståndare.

Beträffande utredningens förslag om inrättande av en personlig laboratorsbefattning för den nuvarande innehavaren av förste assistenttjänsten vid lantbrukshögskolans baljväxtlaboratorium har *statskontoret* anfört, att ämbetsverket icke kan tillstyrka inrättande av en personlig tjänst på de av utredningen förebragta skälen. Därest vederbörande anses böra beredas en förbättrad löneställning borde enligt statskontorets mening i stället någon av de utvägar tillgripas, som anvisas i 27 § 4 mom. eller 28 § 1 mom. Saar.

Frågor rörande veterinärhögskolan.

Högskoleutredningens förslag om en ökning av antalet studerande som årligen skola antagas vid veterinärhögskolan från 30 till 35 tillstyrkes av *veterinärstyrelsen* samt *veterinärhögskolans styrelse* och *lärarkollegium*, men endast med avseende på de närmaste åren. I de ifrågavarande yttrandena liksom även i *Svenska veterinärläkareföreningens* yttrande anses försiktigheten böra bjuda att liksom hittills en omprövning av antalet nyintagningar sker tid efter annan. Veterinärstyrelsen vill därvid understryka att efterfrågan på veterinär arbetskraft till viss del är konjunkturbetonad, och veterinärläkareföreningen vill beträffande veterinärernas framtida arbetsmarknadsutsikter framhålla den nuvarande tendensen till minskning av landets kreatursstock, det redan i stor utsträckning genomförda bekämpandet av vissa smittsamma husdjurssjukdomar och den troliga nedskärningen av antalet militära veterinärtjänster.

Rörande det av utredningen förordade samarbetet mellan veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt anför sistnämnda institution följande.

Den undervisning i form av föreläsningar och demonstrationer, vilken enligt utredningen bör förläggas till anstalten, synes framförallt böra inriktas på sådana för den praktiska veterinärutbildningen önskvärda detaljer, vilka nära sammanhånga med anstaltens verksamhet. Medverkan vid veterinärundervisningen påkallas därför närmast av avdelningsföreståndarna eller andra vetenskapligt utbildade befattningshavare vid anstaltens avdelningar för bakteriologi, patologisk anatomi och serologi samt

av de till anstalten knutna konsulenterna i bland annat svin-, pälsdjurs- och fjäderfäsjukdomar. Enär med den föreslagna, under anstaltens medverkan meddelade undervisningen närmast avses en komplettering av den vid veterinärhögskolan lämnade utbildningen, synes sagda undervisnings närmare utformning i avseende å antalet föreläsnings- och demonstrations-timmar, de veterinärstuderandes deltagande i obduktioner vid anstalten m. m. böra föregås av överläggningar mellan högskolan och anstalten, eventuellt med deltagande även av representanter för veterinärkåren och de studerande. Ett i viss mån särpräglat förhållande synes bliva rådande beträffande ämnesområdet parasitologi, som efter den av högskoleutredningen föreslagna uppdelningen av veterinärhögskolans nuvarande professur i bakteriologi och födoämneshygien kommer att sakna företrädare vid högskolan. Högskoleutredningen har därför föreslagit, att undervisningen i den egentliga parasitologiska bör omhänderhavas av befattningshavare vid anstaltens parasitologiska laboratorium i egenskap av speciallärare. Häremot finnes från anstaltsstyrelsens sida intet att erinra.

De av utredningen föreslagna nya professurerna i medicin för icke-idisslare, i farmakologi och i födoämneshygien tillstyrkas av de olika remissinstanserna. *Veterinärhögskolans styrelse* och *lärarkollegium* vill i detta sammanhang ytterligare understryka det trängande behovet av en uppdelning av de ämneskombinationer, vari de föreslagna nya professurernas ämnesområden för närvarande ingå.

Gentemot högskoleutredningens negativa inställning till lärarkollegiets förslag att ombilda den nuvarande lärartjänsten i hovbeslag och läran om hovens sjukdomar till en professur vill *veterinärhögskolans styrelse* anföra följande.

Lärarkollegiet har i sitt yttrande över betänkandet vidhållit sitt förslag om lärartjänstens ombildning till professur, och nuvarande innehavaren av lärarbefattningen professor E. Åkerblom har till styrelsen inkommit med en den 16 januari dagtecknad skrivelse, varvid fogats två bilagor och vari göres gällande, bland annat, att utredningens förslag om att utbryta läran om hovens sjukdomar ur dess naturliga enhet och att återföra detta ämne till kirurgiprofessuren vore att anse såsom ett beklagligt steg bakåt i utvecklingen.

Styrelsen, som i 1946 års petitaskrivelse uttalade, att enligt styrelsens mening goda skäl vore förebragta för uppflyttning av ifrågavarande med avdelningsföreståndarskap förenade lärarbefattning till samma tjänsteställning och lönegrad som föreståndarna för högskolans övriga avdelningar, d. v. s. till professur, vill också hänvisa till att såväl 1946 som 1947 års riksdag, med bifall till jordbruksutskottets hemställan, uttalat, att goda skäl tala för ombildning beträffande tjänsteställning (och lönegrad) av ifrågavarande lärartjänst.

Styrelsen, som starkt ifrågasätter det berättigade i tanken att framdeles återföra läran om hovens sjukdomar till kirurgiprofessuren, anser sig visserligen icke, mot vad utredningen anfört i fråga om underlaget för en professur, böra på sakens nuvarande stadium tillstyrka, att ifrågavarande lärarbefattning omedelbart ombildas till professur. Styrelsen håller emellertid för troligt, att en mera allsidig belysning av hithörande spörsmål än den, som för närvarande finnes, kommer att giva vid handen, att på sakliga grunder ämnesområdet för en professur kan bestämmas så, att bärande skäl föreligga för lärartjänstens ombildning till professur, en lösning, för vilken

redan betydelsen ur såväl teoretisk som praktisk synpunkt av de nuvarande läroämnena ävensom den med befattningen förbundna undervisningsskyldigheten starkt tala.

Beträffande veterinärhögskolans utrustning i fråga om professorer vill *medicinska fakulteten vid Uppsala universitet* anföra, att den finner det betänkligt att veterinärhögskolans lärarkollegium på grund av bristande lokalutrymmen ansett sig böra uppskjuta frågan om en uppdelning av professuren i anatomi och histologi. Fakulteten framhåller de morfologiska ämnenas grundläggande betydelse för veterinärmedicin liksom för human medicin och anser att tvenne professorskompetenta företrädare för det stora morfologiska ämnesområdet äro lika påkallade vid veterinärhögskolan som vid de medicinska läroanstalterna.

I fråga om laborators- och prosektorsbefattningar har *veterinärhögskolans styrelse* och *lärarkollegium* funnit att starka sakliga skäl tala för inrättande å fysiologiska avdelningen av ytterligare en laboratorsbefattning, nämligen i biofysik. Vidare anser *veterinärstyrelsen* det synnerligen önskvärt att den föreslagna nya avdelningen för födoämneshygien i likhet med praktiskt taget alla övriga jämförbara avdelningar tillföres en laboratorsbefattning. Med hänsyn till de betydelsefulla och krävande forskningsuppgifter, som böra upptagas å ifrågavarande avdelning, synes det veterinärstyrelsen ofrånkomligt att professorn i födoämneshygien får biträde av en laborator.

I fråga om speciallärarybefattningen i artificiell insemination vill *veterinärhögskolans styrelse* i överensstämmelse med lärarkollegiets förslag ånyo hemställa, att denna befattning måtte ombildas till tjänst i lönegrad 29. Även *Svenska veterinärläkareföreningen* påyrkar en sådan ombildning av denna befattning.

Vad beträffar högskoleutredningens plan för veterinärhögskolans tillgodo-seende med personal och utrustningsanslag i övrigt framför *högskolans styrelse* och *lärarkollegium* på olika punkter kritik mot företagna inskränkningar av påyrkade förbättringar.

Frågor rörande skogshögskolan.

Undervisningsfrågor m. m. Högskoleutredningens förslag att för inträde vid skogshögskolan borde i stället för nuvarande krav på genomgång av statens eller därmed jämförlig kolarskola fordras genomgången fyra månaders skogskurs tillstyrkes allmänt i de inkomna yttrandena. *Skogshögskolans studentkår* anser dock att kursen kan begränsas till tre månader. *Sveriges skogsägares riksförbund* har också anmält en avvikande mening såtillvida som förbundet icke anser att kursen bör göras obligatorisk utan kunna utbytas mot annan jämställd förutbildning.

Utredningens i samband därmed framförda förslag att förkorta den fria praktiktiden möter däremot bestämda gensagor från de flesta håll. *Domänstyrelsen* anför rörande sistnämnda förslag följande.

Styrelsen anser emellertid för sin del, att studietiden ej torde behöva förlängas, även om den fria praktiken ökas med två månader utöver de av utredningen föreslagna sex månaderna, enär ynglingar, som avse att söka vinna inträde vid skogshögskolan, redan under skoltiden kunna förskaffa sig sin praktik och även på den grund att värnplikttiden framgent möjligen kommer att bli kortare än tolv månader. Den fria praktiken anser styrelsen vara av vikt för blivande skogliga arbetsledare av alla kategorier men särskilt för det högre skogsbefälet, då härigenom skapas inlevelse och förståelse för skogarbetarens levnads- och arbetsförhållanden, erfarenheter som äro av stor betydelse vid allt umgänge och kontakt med arbetstagare.

Domänstyrelsen anser vidare att de 1944 införda bestämmelserna om inräknande i minimipraktiktiden av viss militärtjänst och vissa militära kurser ej längre motsvara det aktuella läget och att dylik militär tjänstgöring borde få räknas som viss merit först sedan minimipraktiken fullgjorts. *Skogshögskolans studentkår* anför samma synpunkter på här berörda fråga.

Betydelsen av att förpraktiken icke nedskäres utöver vad som svarar mot kolar skolans utbyggande till en skogskurs framhålles — förutom av *domänstyrelsen* — av *Sveriges skogsägareförbund*, *Sveriges jägmästares och forstmästares riksförbund* samt *skogshögskolans studentkår*. Däremot ansluter sig *Sveriges skogsägares riksförbund* till utredningens förslag med motivering att praktikens kvalitet är utslagsgivande för dess värde.

Förslaget om inordnande av den nuvarande förberedande kursen vid Garpenberg i huvudkursen vinner allmänt erkännande i remissyttrandena. Även vad utredningen förordat beträffande differentiering av studierna vid skogshögskolan, anordnande av fortbildningskurser m. m. och införande av skoglig doktorsgrad har allmänt tillstyrkts.

I fråga om skogshögskolans undervisning vill dock *Sveriges jägmästares och forstmästares riksförbund* anföra följande.

Det synes riksförbundet, att därvid särskild uppmärksamhet bör ägnas åt de för den utövande skogsförvaltaren betydelsefulla ämnena förvaltningslära, aktuella förvaltningsproblem och bokföring, vilka borde beredas ett ökat utrymme. Detta torde kunna ske på bekostnad av bl. a. skogszoologi, inom vilket ämne undervisning, med undantag för den i entomologi, torde kunna till väsentlig del göras frivillig.

Önskvärt vore även om undervisningen vid skogshögskolan kunde genom frivillig kompletterande pedagogisk undervisning tillrättaläggas för de studerande, som kunna ha för avsikt att utbilda sig till lärare inom skogsundervisningen.

Vad beträffar forskarutbildningen på det skogliga området vill *statens skogsforskningsinstitut* framföra följande synpunkter.

Skogshögskolan och skogsforskningsinstitutet ha en gemensam och angelägen uppgift i att sörja för en ändamålsenlig och effektiv forskarutbildning. Det torde sålunda ofta vara lämpligt, att civiljägmästare, som ämna fortsätta sina studier till skoglig licentiatexamen, för viss tid anknytas till skogsforskningsinstitutet och där beredas tillfälle att sätta sig in i institutets arbetsmetoder samt utföra erforderliga examensarbeten. Vid examineringen, som ankommer på skogshögskolan, bör i förekommande fall en forskare från institutet adjungeras till högskolan. På längre sikt synes vidare fors-

karutbildningen och därmed även rekryteringen av lärare och forskare vid högskolan och institutet kunna befrämjas därigenom, att de för forskning mest begåvade licentiaterna i lämplig utsträckning anställas vid institutet under längre tid.

Det av utredningen förordade antalet årliga nyintagningar av elever vid skogshögskolan, vilket antal skulle höjas till 32 å 35, betecknas av *högskolans lärarråd* och *skogsstyrelsen* som ett minimum. Lärarrådet anför om detta spörsmål följande.

Den av högskoleutredningen beräknade utexamineringen av 32 å 35 elever per år är en minimisiffra, som nått och jämnt kan hålla tillgången på högre skoglig arbetskraft uppe vid nuvarande, åtminstone för närvarande uppenbart för låga nivå. I de avseenden, som högskoleutredningens beräkningar angående personalbehov, utrymmen och utrustning samt löpande anslag äro baserade på att det årliga antalet nyintagna studerande ej skall överstiga siffran 32 å 35 representera dessa beräkningar följaktligen ett minimum, som lätt kan komma att visa sig otillräckligt. Härvid har hänsyn heller ej tagits till att skogshögskolan i mån av möjligheter även bör kunna taga emot extra studerande och specialstuderande (även utlänningar), som önska följa undervisningen i vissa delar. För närvarande är detta på grund av otillräckliga lärarkrafter, utrymmen och andra resurser förknippat med betydande svårigheter. Särskilt i vad avser fattandet av beslut, som låsa utvecklingen för viss längre tid framöver, t. ex. beträffande byggnadsfrågor, är det av vikt att en viss marginal beräknas utöver det minimum, som representeras av en nyintagning av 32 å 35 studerande.

Sveriges skogsägareförbund tillstyrker utredningens förslag, under det att *Sveriges skogsägares riksförbund* icke finner det vara påkallat att under den närmaste framtiden utöka antalet utexaminerade utöver nuvarande antal. *Sveriges jägmästares och forstmästares riksförbund* anser att tendensen snarast synes gå mot en minskning av jägmästartjänster med hänsyn till bl. a. att skogsmästarna i den framtida skogsförvaltningsorganisationen torde komma att övertaga ett flertal av jägmästarnas nuvarande uppgifter. Enligt förbundets mening bör därför antalet elever i varje årskurs vid skogshögskolan begränsas till högst 25.

Behov av personal och utrustning. Såsom förut nämnts, innebär utredningens förslag till utbyggnad av skogshögskolan att det försöksvis inrättas vissa för högskolan och skogsforskningsinstitutet gemensamma vetenskapliga befattningar. I flera yttranden ställer man sig tveksam eller direkt avvisande beträffande lämpligheten av denna anordning.

Styrelsen för skogshögskolan och skogsforskningsinstitutet anser sig sålunda i likhet med *högskolans lärarråd* och *skogsforskningsinstitutet* icke kunna biträda ifrågavarande förslag. Styrelsens vice ordförande *generaldirektör von Stockenström* har dock anmält en från den övriga styrelsen avvikande mening såtillvida att han anser gemensamma professorer i arbetslära och virkeslära böra försöksvis genomföras. *Högskolans lärarråd* anför följande i denna fråga.

Vad särskilt gäller kombinationen av forskning vid skogsforskningsinstitutet och undervisning vid skogshögskolan blir denna ur undervisningens

synpunkt särskilt vanskelig genom att forskningen vid skogsforskningsinstitutet bedrivs som dirigerad målforskning, i det arbetsuppgifterna fastställas av institutets ledning. Genom att forskningen sålunda kommer att koncentreras till vissa mer eller mindre skarpt avgränsade uppgifter komma forskarna att utbildas till specialister, vilka visserligen bli de främsta experterna på sina respektive specialområden men ej utan ett tidsödande arbete kunna i tillfredsställande grad behärska de övriga områden, som ingå i de vanligen omfattande ämnen, som en professor vid skogshögskolan representerar. Dilemmat i den avhandlade problemställningen ligger alltså däruti, att en framgångsrik målforskning i våra dagar fordrar specialisering, medan framgångsrik undervisning fordrar syntes, underbyggd med egen fri forskning för att levandegöra undervisningen, samt god kontakt med det praktiska skogsbruket över hela det fält, som undervisningen omspänner. I detta läge föreligger en bestämd risk för att det blir undervisningen, som i första rummet blir lidande. Det är också att märka, att den mera kvalificerade undervisning, som man nu eftersträvar vid skogshögskolan, realiter kommer att ställa större krav på professorerna än den nuvarande, även om viss rutinmässig undervisning kan överlämnas till biträdande lärare.

Att den fria forskningen skulle avskaffas inom viktiga ämnesområden genom upprättande av för skogshögskolan och skogsforskningsinstitutet gemensamma professurer, vid vilka forskningen skulle vara dirigerad av skogsforskningsinstitutets chef inom ramen för det uppställda arbetsprogrammet, finner lärarrådet i likhet med högskoleutredningen principiellt betänkligt. Detta är så uppenbart, att det ej fordrar närmare utläggningar. I nu föreliggande fall vill därför lärarrådet begränsa sig till att hänvisa till betydelsen av att forskningen å för framåtskridandet viktiga områden ej monopoliseras till en viss institutions målforskning. De skenbart större kostnaderna för skilda forskningsinstitutioner inom vissa större ämnesområden komma med säkerhet att giva god utdelning ej blott genom en rationellare arbetsfördelning mellan undervisning och forskning utan även genom den pådrivande och stimulerande konkurrens mellan forskarna själva, som härigenom kan förväntas. Härtill kommer att ett visst behov föreligger av en institution, som kan ta sig an de mångskiftande aktuella forskningsspörsmål av merendels mindre omfattning, som uppkomma inom det praktiska skogsbruket, men som ej kunna upptas till behandling av den målbundna forskningen vid skogsforskningsinstitutet, som är helt upptaget av sina bestämda uppgifter. Lärarrådet vill slutligen även peka på att möjligheterna att vid en institution för fri forskning kunna tillhandahålla de studerande lämpade forskningsuppgifter av mera begränsad karaktär, äro större än när dessa äro hänvisade att uteslutande bearbeta de detaljer, som passa in i ett program för målforskning. Det sagda innebär givetvis ej, att skogshögskolan ej ser en fördel i att även utnyttja denna möjlighet, men den bör ej vara den enda.

Skogsforskningsinstitutet har framfört ungefär samma synpunkter i frågan.

Styrelsen för skogshögskolan och skogsforskningsinstitutet föreslår att särskilda institutioner för arbetslära och virkeslära under ledning av en professor respektive en laborator inrättas vid högskolan utan hinder för upprättande av en avdelning av skogsteknologi vid skogsforskningsinstitutet samt att skogszoologien vid högskolan bibehålles vid i huvudsak sin

nuvarande omfattning och en professur i ämnet inrättas, samtidigt som institutets zoologiska avdelning bibehålles. Föreståndaren för sistnämnda avdelning skulle dock biträda vid undervisningen inom vissa delar av skogsentomologien.

Lantbruksakademien anför att därest avgörande skäl hindra upprättande av kompletta avdelningar både vid forskningsinstitutet och högskolan kan det som ett provisorium godtagas att ifrågavarande avdelningar åläggas söka tillgodose institutets och högskolans syftsmål. Enligt akademiens mening böra emellertid berörda avdelningar icke organiseras såsom gemensamma avdelningar för både högskolan och institutet utan allt efter lämplighet underställas endera av dessa institutioner, varigenom klarhet vinnes om respektive institutioners och tjänstemäns ställning i administrativt hänseende.

Domänstyrelsen finner att för högskolan gemensamma befattningar i arbetslära och virkeslära kunna godtagas, men att i fråga om skogszoologi en särskild professur bör inrättas vid högskolan med bibehållande av institutets zoologiska avdelning. Styrelsen erinrar därvid om att föreståndaren vid institutets avdelning för zoologi har förutom en omfattande forskningsverksamhet ansvaret för ledningen av skyddsåtgärder mot insektsangrepp, vilken senare verksamhet ofta medför resor under längre tid.

Skogsstyrelsen anser att de aktuella kraven på särskilt arbetslärans utbyggnad skulle bli bättre tillgodosedda än enligt utredningens förslag, om högskolan för arbetslära och virkeslära erhåller en professor och en laborator, medan institutet tillägges en avdelning för skogsteknologi med arbetslära som huvuduppgift. Enligt skogsstyrelsens mening synes icke heller några fördelar vara att vinna vare sig för högskoleundervisningen eller forskningen med gemensamma avdelningar i skogszoologi med viltvård och skogsentomologi, varför styrelsen föreslår att högskolan erhåller en professur i förstnämnda ämne, men att föreståndaren för institutets skogszoologiska avdelning bör ha skyldighet att meddela undervisning i mera avancerade skogsentomologiska spörsmål.

Sveriges skogsägareförbund och *Sveriges jägmästares och forstmästares riksförbund* ställa sig direkt avvisande mot tanken på gemensamma befattningar för högskolan och institutet, och *Sveriges skogsägares riksförbund* finner sig endast kunna godtaga en sådan samordning som en provisorisk lösning, därest svårigheter skulle förefinnas att besätta erforderliga tjänster med kvalificerade personer.

I bilaga till yttrande av naturvetenskapliga sektionen vid Uppsala universitet har *professor E. du Rietz* föreslagit att en särskild professur i växtbiologi med det snaraste inrättas vid skogshögskolan.

Beträffande utredningens förslag i övrigt har den av utredningen förordade gemensamma publikationsserien för högskolan och institutet avstyrkts av såväl *högskolans lärarråd* som *institutet* liksom också av *Sveriges skogsägares riksförbund*.

Skogsforskningsinstitutets kompletteringsplan.

Den av skogsforskningsinstitutet framlagda kompletteringsplanen tillstyrkes i alla delar i samtliga inkomna yttranden utom *statskontorets*. I sistnämnda yttrande anföres att ämbetsverket funnit redan upprustningsprogrammet för lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna tilltaget i överkant och i nuvarande läge omöjligt att genomföra annat än etappvis. Statskontoret kan därför icke tillstyrka skogsforskningsinstitutets utbyggnadsplan, som helt faller utom ramen för högskolornas upprustning, utan hemställer att förslaget icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Departementschefen.**Allmänna synpunkter och förslag angående högskolornas behov.**

Under de senaste decennierna ha statsmakterna vid olika tillfällen sökt att i möjligaste mån bereda forskningen och den högre undervisningen på jordbrukets och skogsbrukets område förbättrade möjligheter att fylla sina uppgifter. Tack vare dessa åtgärder ha jordbrukets och skogsbrukets fackhögskolor kunnat i betydelsefulla avseenden bidra till det uppsving, som under denna tid kännetecknat vårt jordbruk och vår skogshantering.

Under det senaste världskriget ha dock dessa högskolor liksom andra vetenskapliga institutioner icke kunnat erhålla erforderliga medel för en fortsatt successiv utbyggnad i den omfattning, som varit önskvärd. Det torde vara allmänt erkänt, att lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna därför nu äro i behov av en upprustning, om de skola kunna motsvara de ökade krav på forskningen och den högre undervisningen, som utvecklingen fört med sig. Även i fråga om statens skogsforskningsinstitut föreligga vissa önskemål om förstärkning av personalresurser m. m.

Forskningens och den högre undervisningens allmänna betydelse för framstegen inom jordbruket och skogsbruket synes mig väl motivera att man på dessa områden fullföljer den utbyggnad av vårt lands högskoleorganisation, som inleddes 1946. Av allt att döma torde forskningens och icke minst den högre fackutbildningens betydelse bliva ännu större i framtiden. De olika aktuella problem, som vi stå inför både inom jordbruket och skogsbruket, äro av den art att deras lösande i stor utsträckning torde bliva beroende av forskningens resultat och av tillgången på arbetskraft med vetenskaplig fackutbildning. Jag vill såsom exempel härpå nämna rationaliserings- och mekaniseringsåtgärderna inom jordbruket samt återuppbyggnaden av våra skogstillgångar framför allt i Norrland.

Ehuru behovet av en upprustning av ifrågavarande institutioner sålunda synes mig vara i hög grad angeläget, kan jag i nuvarande statsfinansiella läge icke förorda omedelbara åtgärder i den omfattning, som utredningen föreslagit. Att för närvarande fatta beslut som skulle binda statsmakterna att i huvudsak genomföra det byggnadsprogram utredningen förutsatt torde icke vara möjligt. Det låter sig nämligen icke göra att i nuvarande läge

med någon grad av säkerhet överblicka de framtida förhållandena på byggnadsmarknaden. Alla de åtgärder som äro beroende av vidlyftigare byggnadsföretag måste därför enligt mitt förmenande anstå. Prövningen härav torde få uppskjutas tills det ekonomiska läget förbättrats. Även beträffande förslagen i övrigt torde härav föranledda kostnader icke få belasta nästkommande budgetår. I det följande förordade åtgärder torde sålunda böra genomföras successivt från och med budgetåret 1949/50. Vid årets riksdag bör därför endast beslut fattas i fråga om sådana högre vetenskapliga befattningar vid vilkas tillsättande sakkunnigeförfarande bör tillämpas. Därutöver böra vissa undervisningsfrågor upptagas till prövning.

Under dessa omständigheter har jag icke ansett mig böra pröva alla de detaljfrågor rörande personal- och anslagsbehov som utredningen upptar i sitt betänkande. Högskoleutredningens förslag beträffande assistent- och biträdespersonal, utrustning och materiel torde få prövas och anmälas i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1949/50.

Vid bedömandet av vilka högre vetenskapliga befattningar, som böra ifrågakomma för närvarande vid lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna samt skogsforskningsinstitutet har jag ansett mig böra iakttaga vissa begränsningar. Under nu rådande förhållanden ha som nyss framhållits särskilda hänsyn måst tagas till i vad mån personalresurserna kunna förstärkas utan att detta behöver medföra större byggnadsarbeten eller mera omfattande utrustningsanslag. Jag har vidare icke ansett mig kunna för närvarande föreslå inrättande av nya befattningar på samma ämnesområde vid olika institutioner, helst som ett fastare organiserat samarbete mellan ifrågavarande högskolor och dem närstående försöks- och forskningsinstitut ingår i förevarande utbyggnadsprogram. Jag kan icke heller biträda den uppfattningen att nya befattningar böra inrättas utan hänsyn till tillgången på kompetenta sökande. Även i sistnämnda hänseende har sålunda en prövning skett av de i högskoleutredningens betänkande och i remissyttrandena framförda förslagen.

Vad beträffar laboratorbefattningarna, vilka utgöra den icke minst viktiga delen av de i det följande föreslagna personalförstärkningarna, har jag i motsats till utredningen icke velat utgå från någon allmän princip att som regel varje professur borde kompletteras med en dylik befattningshavare. Även behovet av ifrågavarande tjänster har sålunda prövats från fall till fall med hänsyn till forskningens och undervisningens krav.

Beträffande de professors- och laboratorstjänster som föreslås i det följande böra åtgärder för tillsättandet få vidtagas redan under nästkommande budgetår trots att de upptagas i personalförteckningarna först för budgetåret 1949/50.

I det följande vill jag först beröra vissa för lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna gemensamma löne- och stipendiefrågor m. m.

Jag finner det i princip berättigat att jordbrukets och skogsbrukets fackhögskolor erhålla likställdhet med universitetet beträffande befattningshavarnas löneförmåner, stipendier m. m. Vad beträffar löneställningen för

lantbruks-, veterinär- och skogshögskolornas professorer och laboratorer kan jag i likhet med utredningen icke ifrågasätta någon ändring av löneställningen för dessa befattningshavare utan anser att denna fråga bör utredas i samband med spörsmålet om en lönereglering av universitetsprofessorer och andra vetenskapliga tjänster. Utan att resultaten av en sådan utredning behöva föregripas synes dock, som högskoleutredningen förordat, samtliga laboratorer och likställda befattningshavare vid lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna tills vidare böra placeras såsom ordinarie tjänstemän i lönegrad 29.

En reglering av speciallärarnas arvoden finner jag i överensstämmelse med utredningens uttalande i denna fråga icke lämpligen böra genomföras oberoende av liknande ersättningsspörsmål på andra håll inom statsförvaltningen.

Vad beträffar assistentpersonalens löneställning torde denna fråga såsom jag i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1948/49 i det följande kommer att uttala böra lösas i ett senare sammanhang.

Utredningens principförslag angående lönegradsplaceringen av preparatorstjänster, laboratoriebiträdestjänster och biträdestjänster för mera kvalificerade kontorsgöromål m. m. är jag icke heller beredd att nu taga ställning till. I anslutning till vad statskontoret och lönenämnden anfört i dessa frågor torde den pågående utredningen om anställningsförhållandena för vissa av de ifrågavarande personalkategorierna böra avvaktas.

Med hänsyn till behovet av forskarrekytering på ifrågavarande områden och även till skäligheten av att lika förmåner erhållas som vid universiteten förordar jag i enlighet med utredningens förslag att för docentstipendiater och amanuenser vid lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna skola gälla samma löneförmåner som vid universiteten. Jag vill även tillstyrka att samma bestämmelser om docentstipendier införas vid skogs- och veterinärhögskolorna som nu gälla vid lantbrukshögskolan. Amanuensernas tjänstgöringsskyldighet bör fastställas efter enahanda grunder som vid universiteten.

För främjande av högre studier på här ifrågavarande områden vill jag tillstyrka att i överensstämmelse med det av 1947 års riksdag fattade beslutet om stipendier för högre studier vid universiteten doktorandstipendier å 5 000 kronor per stipendiat och år införas vid lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna. För veterinärhögskolans del skulle denna åtgärd — i likhet med vad som skett vid de medicinska och juridiska fakulteterna — innebära en uppräknig av de nuvarande stipendierna för högre vetenskapliga studier å 2 500 kronor per år. Såsom utredningen föreslagit böra doktorandstipendierna vid lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna utgå efter i huvudsak samma grunder, som gälla vid universiteten.

I särskilda fall torde stipendium vid förevarande högskolor få åtnjutas för kortare tid än ett år med reducerat belopp.

Av 1947 års riksdag för universitetens del godkända former för doktorsarbetens publicering och beslutade bestämmelser om tryckningsbidrag till doktorsavhandlingar föreslår jag bringas i tillämpning även vid lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna.

Jag vill även tillstyrka att kontantstipenderna åt dem som studera till veterinär- och civiljägmästarexamen höjas till samma belopp som motsvarande stipendier vid lantbrukshögskolan eller till 800 kronor per år.

De avgifter, som eleverna ha att erlägga för vissa kurser och annat, torde i överensstämmelse med vad som beslutats i fråga om universiteten böra avskaffas.

Utredningens förslag om inrättande vid envar av lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna av en undervisningsnämnd finner jag vara av värde och vill därför tillstyrka detsamma. Jag ansluter mig även till utredningens förslag att bestämmelserna för dessa nämnder utformas på i huvudsak samma sätt som motsvarande bestämmelser vid universiteten.

Utredningen har föreslagit tillskapandet av en samarbetsnämnd med representanter för lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna och vissa närstående försöks- och forskningsinstitut. Jag vill tillstyrka att en dylik nämnd inrättas men samtidigt förorda vissa ändringar i utredningens förslag om nämndens sammansättning. Nämnden bör sålunda enligt min mening bestå av de tre högskolornas rektorer och en professor från varje högskola samt cheferna för statens veterinärmedicinska anstalt, statens växtskyddsanstalt, statens skogsforskningsinstitut och överinspektören för försöksväsendet, där-
est sistnämnda i proposition nr 161 till årets riksdag föreslagna befattning inrättas av riksdagen. I fråga om de tre professorer, som i nämnden skola representera högskolornas lärarkollegier, anser jag det vara lämpligt, att deras ledamotskap icke göres permanent utan att vederbörande utses av lärarkollegierna för varje sammanträde med hänsyn till de frågor, som skola behandlas. Såsom utredningen föreslagit bör nämnden inom sig utse ordförande och anskaffa sekreterare och övrig erforderlig personal. Jag finner det också skäligt att ersättning till ledamöter och sekreterare utgår enligt samma grunder som stadgas i kommittékungörelsen. Härvid synes ersättning till ledamot böra bestridas av vederbörande institution, medan däremot sekreterarens ersättning bör gäldas gemensamt.

Förslag rörande lantbrukshögskolan.

Undervisningsfrågor. Utredningen har i fråga om lantbrukshögskolan funnit anledning att föreslå vissa reformer i syfte att möjliggöra ett bättre utnyttjande av högskolestudierna och en längre driven specialisering.

Förslaget att för inträde vid högskolan skall fordras jämväl godkänt avgångsbetyg från huvudkurs vid lantmannaskola med skolfjordbruk eller från lantbruksskola samt att dylik kurs skall få inräknas i jordbrukspraktiken, vilken dessutom skulle bestå av egentligt jordbruksarbete under minst ett år, varav sex månader vid annat jordbruk än föräldrars eller eget och vid ett och samma jordbruk, synes mig välmotiverat. Denna omläggning torde böra vidtagas icke minst med hänsyn till de möjligheter att begränsa den elementära undervisningen vid högskolan som härigenom skulle vinnas. Jag vill i detta sammanhang erinra att det nu förordade systemet i viss mån

redan kommit att tillämpas eftersom en stor del av eleverna före inträdet vid lantbrukshögskolan pläga genomgå någon lägre lantbruksundervisning.

Jag anser i likhet med utredningen att en särskild maskinteknisk studielinje bör anordnas vid lantbrukshögskolan. Enligt min mening bör emellertid undervisningen på denna linje icke vara fullt så tekniskt betonad som utredningen synes ha åsyftat. I överensstämmelse med vad som framkommit i vissa yttranden rörande detta spörsmål finner jag det angeläget att utbildningen på denna linje ger en för vederbörandes framtida verksamhet erforderlig agronomisk allmänbildning. Den av utredningen skisserade undervisningsplanen upptar såsom tentamensämnen förutom de tekniska ämnena endast kemi, lantbruksekonomi och växtodlingslära. Enligt min mening torde det vara ofrånkomligt att på ifrågavarande linje bereda utrymme för jämväl jordbrukslära såsom tentamensämne. En viss kortare verkstadspraktik torde lämpligen böra ingå i förpraktiken för dem, som ämna förlägga sina studier på förevarande linje. De närmare riktlinjerna för förpraktiken och utbildningen torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att uppdraga.

Utredningens förslag att det försöksvis skulle lämnas möjlighet till längre gående specialisering av studierna för agronomexamen kan jag icke biträda i den av utredningen angivna formen. Det är min bestämda uppfattning att agronomexamen med tanke på agronomernas väsentliga arbetsuppgifter som lärare, konsulenter m. m. bör bibehålla sin nuvarande karaktär av en tämligen brett lagd fackutbildning, låt vara med en viss specialisering efter bestämda studielinjer. Jag inser dock att det för vissa verksamhetsuppgifter kan vara av värde med en mera specialiserad utbildning och föreslår därför, att möjligheter öppnas för en sådan specialutbildning. Denna bör dock icke ge samma kompetens som agronomexamen utan anordnas såsom en särskild examen, förslagsvis benämnd agronomie kandidatexamen. Då utredningens förslag till specialiserad agronomexamen icke utan vidare torde kunna läggas till grund för inrättandet av en dylik agronomie kandidatexamen, såsom bl. a. torde framgå av inkomna yttranden i frågan, är jag emellertid icke beredd att nu framlägga närmare förslag om hur ifrågavarande examen lämpligen bör anordnas. Detta spörsmål torde senare få upptagas till närmare prövning.

Behov av personal och utrustning. Av skäl, som jag torde få närmare ange i det följande, vill jag tillstyrka de av utredningen föreslagna nya professurerna i marknadslära, växtsjukdomslära och organisk kemi, men däremot icke utredningens förslag om inrättande av även en professur i statistik och försöksmatematik.

Det synes mig vara uppenbart att de ekonomiska ämnesområdena vid lantbrukshögskolan äro alltför omfattande för att på ett tillfredsställande sätt kunna representeras av en enda professur. Av de skäl, som utredningen anfört, finner jag att det både med hänsyn till undervisningens behov och ur forskningssynpunkt är angelägnast att nu från professuren i lantbruksekonomi avskilja lantbrukets marknadslära och inrätta en särskild lärostol

i detta ämne. I samband härmed bör givetvis den nuvarande speciallärarbefattningen indragas.

De från olika håll framförda önskemålen att bättre möjligheter borde beredas högskolans undervisning i bokföring finner jag i hög grad beaktansvärda och föreslår därför att den lantbruksekonomiska institutionen erhåller en laboratorsbefattning för bokföring. Denna befattningshavare torde böra ersätta de nuvarande speciallärarna i ämnet. Jag anser det motiverat att placera ifrågavarande befattning i laboratorsställning för att kunna erhålla en tillräckligt kvalificerad kraft med vetenskaplig kompetens såsom företagsekonom. Befattningens innehavare torde också utöver sina uppgifter vid undervisningen kunna biträda vid den ekonomiska institutionens undersökningsarbeten.

I likhet med utredningen vill jag icke för närvarande biträda det förslag, som framkommit från lantbrukshögskolans styrelse och lärarråd att högskolan skulle erhålla en särskild professur i nationalekonomi. Jag förstår väl de synpunkter, som kunna anföras för en dylik professur. Ett avgörande skäl mot att nu inrätta en sådan professur torde emellertid vara att — såsom utredningen framhållit — kompetent sökande till befattningen knappast kan påräknas för närvarande. Jag anser därför i likhet med utredningen att lantbrukshögskolan bör pröva möjligheten att på ifrågavarande ämnesområde få till stånd ett samarbete med Uppsala universitet, där enligt riksdagens beslut år 1947 ytterligare en professur i nationalekonomi inrättats. Detta samarbete torde även böra avse högskolans undervisning i ämnet agrarpolitik. Något arvode till speciallärare i detta ämne torde icke böra upptagas på högskolans stat från och med budgetåret 1949/50. Upptagande på högskolans undervisningsplan av lantbrukets historia och geografi finner jag icke vara av den angelägenhetsgrad att utredningens förslag härom bör bifallas.

Vad beträffar utredningens förslag om inrättande av en professur vid lantbrukshögskolan i statistik och försöksmatematik vill jag anföra följande. Ehuru statistik ingår som tentamensämne på lantbrukshögskolans studieplan, torde anspråken på undervisningen i detta ämne icke vara jämförliga med de fordringar, som gälla för universitetsutbildningen i statistik. Jag kan därför icke anse en professur i förevarande ämne motiverad vid lantbrukshögskolan. De behov av biträde med tillämpningen av statistiska metoder, som forskningen inom olika institutioner vid högskolan kan ha, ävensom högskolans behov av undervisning i detta ämne torde kunna tillgodoses genom den av mig i proposition om jordbruksförsöksverksamheten (nr 161) föreslagna avdelningen för statistik och försöksteknik vid statens jordbruksförsök. Den nuvarande speciallärartjänsten i ämnet blir härigenom överflödig.

Inrättande av en särskild professur i växtsjukdomslära och lantbruksoologi vid lantbrukshögskolan torde däremot vara ett ofrånkomligt behov både med tanke på högskolans uppgift att utbilda bl. a. lantbrukslärare och jordbrukskonsulenter och med hänsyn till de betydelsefulla forskningsupp-

gifter, som förefinnas på detta område. Även på detta område kan, därest här upptagna förslag bifalles, en speciallärarbefattning indragas.

Med hänsyn till kemins allt större betydelse för flertalet naturvetenskapliga problem på jordbruksområdet torde utredningens förslag att uppdelade den nuvarande professuren i lantbrukskemi på tvenne professurer i allmän och oorganisk kemi respektive organisk kemi vara välbetänkt. Såsom utredningen antytt torde en sådan anordning vara nödvändig med hänsyn till svårigheten för en enda person att behärska ämnets samtliga grenar, vilket lätt kan leda till att den kemiska forskningens resultat icke bli tillbörligt beaktade i högskolans undervisning och i lantbruksforskningen.

En tämligen självfallen följd av förslaget att utbygga lantbrukshögskolans maskintekniska undervisning torde vara att föreståndaren för maskintekniska institutionen beredes säte och stämma i lärarrådet på samma sätt som professor vid högskolan och erhåller professors titel.

Såsom tidigare nämnts, anser jag mig icke kunna dela utredningens principiella uppfattning att var och en av lantbrukshögskolans institutioner som regel bör utrustas med förutom professorn i ämnet även en laboratorsbefattning. Jag inser dock betydelsen av att sådana befattningar inrättas på ämnesområden, där ämnets omfattning och betydelse i och för sig eller där undervisningsskyldighetens omfattning kunna kräva två högre kvalificerade befattningshavare. Från dessa utgångspunkter vill jag på grundval av tillgängliga uppgifter i utredningens betänkande och uttalanden från olika instanser vid lantbrukshögskolan förorda en laboratorsbefattning vid vardera av institutionerna för växtsjukdomslära, växtodlingslära, jordbrukslära, marklära, mikrobiologi och agronomisk hydroteknik samt två laboratorsbefattningar vid institutionen för maskin- och redskapslära. I överensstämmelse med utredningens förslag anser jag därvid att beträffande institutionen för växtsjukdomslära professorn respektive laboratorn böra vara specialiserade på endera den botaniska eller zoologiska delen av ämnet. Även mitt tillstyrkande av laboratorsbefattningarna i marklära och agronomisk hydroteknik avser att tillföra högskolan specialister på vissa av utredningen angivna delar av ifrågavarande ämnesområden. De två föreslagna laboratorsbefattningarna å institutionen för maskin- och redskapslära torde erfordras såväl med tanke på ämnets betydelse för den föreslagna nya maskintekniska studielinjen som med hänsyn till behovet av olika specialister inom detta omfattande undervisnings- och forskningsområde.

Vid bifall till de här föreslagna laboratorsbefattningarna torde vissa nuvarande tjänster vid högskolan kunna indragas, nämligen de nuvarande speciallärartjänsterna i växtsjukdomslära och geologi, en förste assistentbefattning vid mikrobiologiska institutionen samt en lektorsbefattning vid institutionen för maskin- och redskapslära.

Beträffande de av utredningen föreslagna laboratorsbefattningarna vid institutionerna för djurfysiologi, husdjurens avels- och raslära samt husdjurens utfodring och skötsel kan jag icke finna att behovet av dylika tjänster tillräckligt styrkts, helst som ifrågavarande ämnen tangera den veterinära forskningens områden.

I samband med den här föreslagna utbyggnaden av laboratoriefattningarna vid lantbrukshögskolan anser jag mig böra förorda att för konsekvensens skull lektorsbefattningen i lönegrad Ce 29 vid institutionen för fysik och meteorologi efter den nuvarande innehavarens avgång ombildas till en ordinarie laboratoriefattning.

Utredningen har dessutom föreslagit att den nuvarande förste assistentbefattningen vid mikrobiologiska institutionens baljväxtlaboratorium skulle ombildas till en personlig laboratorstjänst för befattningens nuvarande innehavare med hänsyn till dennes skicklighet och värdefulla arbetsinsatser. Den av utredningen föreslagna anordningen med en personlig tjänst i detta fall synes grunda sig på en principiell ståndpunkt att inga typer av befattningar mellan laborator och förste assistent skulle upptagas för högskolorna. Jag kan emellertid icke finna något skäl för en dylik princip. I stället för inrättande av en personlig befattning, vilket jag i likhet med statskontoret anser vara en betänklig anordning i detta fall, vill jag därför föreslå att ifrågakommande tjänst ombildas till en överassistentbefattning i lönegrad Ce 27.

Mot förslaget att utöka de nuvarande docentstipendierna vid lantbrukshögskolan med ytterligare tre har jag intet att erinra. Däremot kan jag icke finna det vara av behovet påkallat att för närvarande utbygga högskolans docentinstitution med något forskarstipendium. Det synes mig vara skäl att avvakta om den nuvarande ganska ringa rekryteringen av yngre forskare på förevarande område förbättras, innan dylika stipendier inrättas.

I anslutning till utredningens förslag finner jag det lämpligt att för lantbrukshögskolan beräkna två doktorandstipendier samt en ökning av antalet licentiestipendier från tre till sju. Vad beträffar elevstipendierna vid lantbrukshögskolan ämnar jag i det följande i samband med anslagsberäkningarna för budgetåret 1948/49 föreslå att dessa stipendier redan nästkommande budgetår utökas från sexton till tjugo.

Såsom föreslagits i propositionen rörande försöksverksamheten på jordbrukets område torde rektorsarvodet vid lantbrukshögskolan böra höjas från 2 004 till 3 000 kronor per år. Med hänsyn till de omfattande arbetsuppgifterna vid lantbrukshögskolans bibliotek förordar jag även att högskolans bibliotekarie beredes en förbättrad löneställning. Jag kan dock icke ansluta mig till utredningens förslag om en uppflyttning av denna befattning från lönegrad Ca 27 till Ca 31, utan finner i enlighet med vad statskontoret yttrat att högre uppflyttning än till lönegrad Ca 29 icke bör ifrågakomma. Däremot kan jag för närvarande icke biträda förslaget om uppflyttning i högre lönegrad av även kamrerarbefattningen vid högskolan, enär verkningarna av den i samband med försöksväsendets omorganisation föreslagna gemensamma administrationen för högskolan och försöksverksamheten torde böra avvaktas, innan organisationen av högskolans kansli definitivt fastställs.

En förutsättning för de föreslagna förstärkningarna av de högre vetenskapliga befattningarna vid lantbrukshögskolan är att det nya kårhus för lantbrukshögskolans studentkår, vartill riksdagen anslagit medel å 1947/48

års budget, kan komma till utförande, så att studentkårens nuvarande lokaler kunna disponeras för högskolans behov. Den föreslagna institutionen för växtsjukdomslära förutsätter dessutom nybyggnad av vegetationshall, växthus m. m. Byggnadskostnaderna härför har av utredningen beräknats till 270 000 kronor. Ehuru jag i övrigt icke ansett mig kunna föreslå några nybyggnader i samband med upprustningen av lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna, finner jag behovet av en professur i växtsjukdomslära så angeläget att densamma bör komma till stånd, även om detta medför vissa byggnadskostnader. Ifrågavarande byggnadsarbeten torde också i jämförelse med vad utredningen föreslagit kunna anses tämligen begränsade både till omfattningen och med avseende på de därmed förbundna kostnaderna.

Förslag rörande veterinärhögskolan.

I samband med prövningen av personal- och anslagsbehoven för veterinärhögskolan har utredningen bland annat behandlat frågan om en utökning av antalet elever vid denna högskola. I anslutning till utredningens förslag på denna punkt finner jag att antalet studerande som årligen intagas vid högskolan torde kunna höjas från 30 till 35. Jag ämnar i det följande vid behandlingen av veterinärhögskolans anslag för budgetåret 1948/49 också föreslå att denna ökning av elevantalet sker redan från nästkommande läsår. Det torde knappast vara erforderligt att särskilt föreskriva regelbundna omprövningar av antalet nyintagningar av elever. Om det av studentsociala utredningen föreslagna prognosinstitutet för undersökningar av arbetsmarknadsutsikterna inom de intellektuella yrkena kommer till stånd, torde detta institut även för veterinärernas del kunna tillgodose behovet av tillförlitliga arbetsmarknadsprognoser och föreslå erforderliga åtgärder vid ändrade konjunkturen för yrkets utövare.

Utredningen har föreslagit en förstärkning av de högre vetenskapliga befattningarna vid veterinärhögskolan i första hand genom inrättande av tre nya professurer, varvid en uppdelning skulle ske av vissa av de nuvarande ämneskombinationerna. Samtliga de sålunda föreslagna professurerna torde vara av den angelägenhetsgrad att de böra komma till stånd i förevarande sammanhang.

Särskilt angeläget synes emellertid vara att ur den nuvarande ämneskombinationen födoämneshygien — parasitologi — bakteriologi avskilja ämnet födoämneshygien såsom en självständig professur. Jag har icke heller någon erinran mot att på sätt som utredningen föreslagit undervisningen i parasitologi omhänderhaves av befattningshavare vid veterinärmedicinska anstalten. Till professuren i det av den nuvarande ämneskombinationen återstående ämnet bakteriologi torde det, såsom föreslagits av utredningen, vara lämpligt att även hänföra ämnet epizootologi, vilket väsentligen berör de smittosamma husdjurssjukdomarnas diagnostik, spridningssätt och bekämpande och har nära samhörighet med bakteriologien.

Inrättandet av en professur i medicin för idisslare genom avskiljande av dels bujatriken från obstetriken och dels medicin för andra idisslare än nöt-

kreatur från den nuvarande medicinprofessuren torde ävenledes vara välmotiverat med hänsyn till såväl obstetrikens ringa samhörighet med bujatriken som arbetsbördans omfattning vid båda de nuvarande avdelningar, som beröras av förslaget. Vid bifall till detta förslag torde såsom utredningen förordat professuren i obstetrik böra ombildas till en professur i obstetrik och gynekologi. Till denna professur torde liksom hittills även böra hänföras undervisningen i artificiell insemination liksom också tuberkulos- och kastsjukebekämpandet. Veterinärhögskolans ambulatoriska klinik förutsättes såsom hittills böra sortera under professorn i obstetrik; betydelsefullare fall av medicinskt eller kirurgiskt intresse böra dock remitteras till respektive avdelningar vid högskolan.

Den föreslagna uppdelningen av ämneskombinationen fysiologi-farmakologi i två särskilda professurer torde enligt min mening knappast heller kunna anstå utan våda för undervisningen och forskningen.

Vad beträffar den från veterinärhögskolans sida ifrågasatta ombildningen av den nuvarande lärarbefattningen i hovsjukdomar, hovbeslagslära och anspansslära till en professur, torde det icke vara anledning att ingå på en närmare prövning härav, sedan förslaget avvisats av utredningen och icke heller högskolans myndigheter i remissyttrande över utredningens betänkande ansett sig böra för närvarande vidhålla sitt tidigare yrkande på en ändring i ämnets ställning. Av samma skäl torde icke heller tanken på en uppdelning av bl. a. professuren i patologisk anatomi böra anses aktuell för närvarande.

Utredningens förslag till förstärkning av den vetenskapligt högre kvalificerade personalen vid veterinärhögskolan innefattar vidare en ökning av de nuvarande nio laborators- eller prosektorsbefattningarna med ytterligare sex sådana. Beträffande de olika föreslagna befattningarna av denna typ vill jag anföra följande.

De skäl för inrättande av en laboratorbefattning vid vardera av de föreslagna nya avdelningarna för medicin för idisslare och fysiologi, vilka återgivits i högskoleutredningens betänkande, synas övertygande. I fråga om den förstnämnda avdelningen skulle enligt vad som uttalats från högskolan en laboratorbefattning erfordras för vissa kliniska uppgifter och i fråga om den fysiologiska avdelningen anföres trängande behov av en laborator för ledning av laborationskurs och för specialundervisning inom olika delar av fysiologien. Även i fråga om den kirurgiska avdelningen, där redan en laboratorbefattning finnes, ha enligt min mening vägande skäl anförts för inrättande av ytterligare en dylik befattning. De omfattande kliniska arbetsuppgifterna på denna avdelning torde nämligen fordra en dylik förstärkning om en rimlig fördelning av arbetsuppgifterna på avdelningen skall kunna ske. Av anförda skäl föreslår jag att en laboratorstjänst inrättas vid var och en av ovannämnda tre avdelningar.

Däremot synes mig utredningen icke ha anfört tillräckligt bärande skäl för inrättande av ytterligare en laboratorbefattning vid medicinska avdelningen för icke-idisslare. Denna avdelning, som redan är utrustad med en

laboratorsbefattning, skulle vid bifall till den föreslagna särskilda medicinska avdelningen för idisslare, få sina arbetsuppgifter något begränsade. Jag anser mig därför för närvarande icke böra biträda utredningens förslag på denna punkt.

De båda övriga av utredningen förordade laboratorsbefattningarna sammanhånga med frågorna om inrättande av ett kliniskt centrallaboratorium och en självständig röntgenavdelning vid högskolan. Innehavarna av ifrågavarande befattningar skulle nämligen förestå dessa institutioner.

Tanken på att till ett härför utrustat laboratorium centralisera de undersökningar av mera rutinartad karaktär, som högskolans olika kliniker kunna ha behov av, finner jag vara väl värd att genomföra. En sådan anordning torde såsom utredningen uttalat kunna medföra en avlastning av kliniker-
nas arbetsbörda och samtidigt vara ägnad att ge analyserna större tillförlitlighet. Jag har icke heller någon erinran mot utredningens förslag att för ledningen av ett sådant centrallaboratorium inrätta en laboratorsbefattning.

Då veterinärhögskolan redan är utrustad med erforderliga röntgenologiska anläggningar, synes det vara väl befogat att det radiologiska arbetet vid högskolan i detta sammanhang organiseras såsom en särskild avdelning under ledning av en specialutbildad röntgenolog. Redan den specialisering av röntgenologien som sedan länge genomförts inom humanmedicinen i vårt land torde visa behovet av specialutbildad personal även för det radiologiska arbete, som bedrivs vid veterinärhögskolans medicinska och kirurgiska kliniker, liksom också i viss utsträckning vid avdelningen för avelsbiologi och husdjurshygien. En förstärkning av högskolans personalresurser på detta område torde därtill ge helt nya möjligheter att tillgodogöra den svenska veterinärmedicinen de vinster som i utlandet kunnat uppnås inom den veterinärmedicinska röntgendiagnostiken. Jag tillstyrker därför utredningens förslag att en självständig röntgenavdelning inrättas vid veterinärhögskolan och att för ledningen av denna avdelning inrättas en laboratorsbefattning. Bland annat av den anledningen att de flesta av arméns sjukstallar numera äro utrustade med modern röntgenapparatur finner jag det även lämpligt att ifrågavarande befattning förenas med en viss undervisningskyldighet i röntgenologi för de studerande.

Med hänsyn till inseminationens ökade betydelse inom husdjursaveln har veterinärhögskolans styrelse och Svenska veterinärläkareföreningen föreslagit att speciallärtjänsten i insemination skulle ombildas till befattning i lönegrad 29. Avgörandet av denna fråga anser jag emellertid bör anstå till prövningen av de förslag, som kunna komma att framläggas av den pågående utredningen rörande ladugårdskontroll m. m. I det följande kommer jag emellertid att föreslå viss avlöningsförbättring för ifrågavarande befattningshavare.

I anslutning till utredningens förslag vill jag tillstyrka att veterinärhögskolan, där för närvarande inga docentstipendier finnas, erhåller fem sådana stipendier. Av samma skäl som åberopats i fråga om lantbrukshög-

skolan finner jag det däremot icke erforderligt att nu inrätta något forskarstipendium vid veterinärhögskolan.

I enlighet med utredningens förslag vill jag emellertid förorda att tre doktorandstipendier inrättas vid högskolan. Vid bifall till detta förslag torde de stipendier som för närvarande utgå för främjande av högre vetenskapliga studier vid veterinärhögskolan i fortsättningen icke böra inräknas i det för universiteten och vissa högskolor gemensamma anslaget. I anslutning till utredningens förslag tillstyrker jag ävenledes att tjugo elevstipendier för studerande till veterinärexamen utgå med 800 kronor årligen per stipendiat.

Rektorsarvodet vid veterinärhögskolan utgår för närvarande med 1 500 kronor årligen. Utredningen har föreslagit att detta arvode höjes till samma belopp som rektorsarvodet vid lantbrukshögskolan, eller till 3 000 kronor för år. Jag ställer mig emellertid i likhet med statens lönenämnd tveksam till lämpligheten av att införa lika stora rektorsarvoden vid de här ifrågasvarande tre högskolorna, eftersom rektorernas arbetsböda icke torde vara densamma. Av detta skäl torde enligt min mening rektorsarvodet vid veterinärhögskolan icke böra sättas högre än 2 004 kronor per år.

Lokalbehoven för den här förordade utbyggnaden av veterinärhögskolans organisation torde enligt vad jag under hand gjort mig underrättad om kunna provisoriskt tillgodoses utan nybyggnader. Endast vissa mindre ändringsarbeten av högskolans nuvarande lokaler skulle erfordras. Kostnaderna härför beräknas till 12 000 kronor.

Förslag rörande skogshögskolan.

Undervisningsfrågor m. m. Utredningens förslag rörande omorganisation av skogshögskolans undervisning innebära i och för sig vittgående omläggningar, men torde — såsom framgår av remissvaren — i fråga om de väsentligaste punkterna innebära reformer, varom praktiskt taget alla äro ense. Närmare bestämt gäller detta dels förslaget att i fråga om förpraktiken ersätta den nuvarande två månaders kursen vid kolarskolan med en av staten inrättad fyra månaders skogskurs av mera allsidig art, dels förslaget att i fråga om den egentliga högskoleundervisningen den nuvarande förberedande kursen vid Garpenberg inordnas i högskolans huvudkurs. För egen del finner jag ingen anledning att göra erinran mot utredningens förslag på dessa punkter.

Vad gäller utredningens förslag att inträdeskravet i fråga om den s. k. fria förpraktiken skulle nedsättas med fyra månader ha emellertid enligt min mening berättigade invändningar gjorts från flera håll mot en längre gående begränsning av denna praktik än som föranledes av kolarskolans utbytande mot en skogskurs. Jag föreslår därför att nuvarande fordringar i fråga om förpraktikens längd bibehållas med endast den ändringen att däri skall ingå en fyra månaders skogskurs i stället för den nuvarande två månaders kolarskolan.

Utredningens förslag att genom på visst sätt differentierade studiekurser för vissa högre betygsgreder vidga möjligheterna till specialisering av jägmästarexamen torde endast innebära ett realiserande av önskemål vartill statsmakterna tidigare givit sin anslutning och synes icke rubba denna examens allsidiga karaktär. Ett annat förslag, nämligen att överföra de nuvarande kursämnen till förhørsämenen, så att förhör anställs i samtliga undervisningsämenen, är därtill ägnat att ytterligare säkerställa att de olika delarna av undervisningen till jägmästarexamen verkligen inhämtas. Jag finner mig därför böra biträda båda dessa förslag.

Jag anser det likaledes lämpligt att skogshögskolan nu erhåller rätt att utdela doktorsgrad.

Förslaget att öka antalet elever som årligen skola intagas vid skogshögskolan från 30 till 32 å 35 eller till högsta möjliga antal med hänsyn till högskolans nuvarande resurser i fråga om lokaler och andra förhållanden, synes vara väl motiverat enligt de undersökningar, som utredningen företagit i frågan. Jag tillstyrker därför detta förslag.

Behov av personal och utrustning. Med hänsyn till den tämligen begränsade tillgången på vetenskapligt utbildad personal på det skogliga området har utredningen icke ansett sig kunna förorda en utbyggnad av skogshögskolan i samma omfattning som i fråga om lantbrukshögskolan och veterinärhögskolan. Utredningen har därför inskränkt sig till att föreslå en utbyggnad av skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut med fyra för de båda institutionerna gemensamma avdelningar, nämligen i arbetslära, virkeslära, skogszoologi och entomologi. Såsom framgår av yttrandena har emellertid denna anordning mötts av bestämda gensagor från olika håll. Man har enligt min uppfattning med ett visst berättigande framhållit olägenheterna av sådana gemensamma avdelningars oklara ställning både administrativt sett och med hänsyn till den olikartade karaktären av forskningens inriktning vid högskolan och skogsforskningsinstitutet.

I likhet med utredningen anser jag det i varje fall för närvarande vara uteslutet att tillgodose högskolans och skogsforskningsinstitutets personalbehov genom att inrätta avdelningar på samma områden vid båda institutionerna. Detta torde icke kunna ifrågakomma med hänsyn till såväl den knappa tillgången på kompetenta sökande till ifrågavarande befattningar som den i rådande ekonomiska läge begränsade medelsramen för förevarande utbyggnadsprogram. Såsom förut antytts, finner jag emellertid att utredningsförslaget icke minst i administrativt avseende skulle innebära bestämda olägenheter. I detta läge anser jag den rimligaste lösningen vara att de ifrågavarande avdelningarna — om vars behov någon tvekan icke torde råda — fördelas mellan skogshögskolan och skogsforskningsinstitutet på följande sätt.

Den nuvarande professuren i skogsteknologi vid skogshögskolan föreslås omändrad till en professur i virkeslära. Samtidigt torde en särskild avdelning i arbetslära inrättas vid skogsforskningsinstitutet. Ifrågavarande avdelningsföreståndare torde dock — med biträde av sina medhjälpare på av-

delningen — även böra svara för undervisningen i arbetslära vid skogshögskolan. I gengäld synes professorn i virkeslära vid skogshögskolan i den mån så påfordras böra stå till förfogande för forskningsuppdrag vid skogs-forskningsinstitutet.

Avdelningen för virkeslära har föreslagits förlagd till skogshögskolan och avdelningen för arbetslära till skogsforskningsinstitutet av den anledningen, att förstnämnda ämnesområde torde vara av väsentligt större intresse för högskolan än för institutet, under det att arbetsläran kan sägas utgöra en av de mest aktuella uppgifterna på institutets forskningsprogram.

Till förstärkning av skogshögskolans personalbehov vill jag i övrigt föreslå att den nuvarande laboratorsbefattningen i skogszoologi ombildas till en professur i skogszoologi med viltvård. Såsom en ytterligare förbättring av skogszoologiens ställning vid högskolan föreslår jag dessutom att föreståndaren för skogsforskningsinstitutets zoologiska avdelning ålägges en viss undervisningsskyldighet i fråga om mera avancerade delar av skogsentomologien. Jag vill samtidigt påpeka att detta i huvudsak innebär en fortsatt tillämpning av nu gällande system.

Slutligen finner jag det motiverat att skogshögskolans avdelning för skogsskötsel på grund av den omfattande undervisningsskyldigheten i detta ämne förstärkes genom inrättande av en laboratorsbefattning. I detta sammanhang vill jag i enlighet med vad jag tidigare anfört rörande lektorsbefattningarnas ersättande med laboratorstjänster föreslå att lektorstjänsten å avdelningen för skogsbotanik efter den nuvarande innehavarens avgång ombildas till en laboratorstjänst.

Däremot kan jag icke biträda utredningens förslag att även utrusta den nya professuren i virkeslära med en laboratorsbefattning, avsedd att inrättas när den nuvarande lektorstjänsten på övergångsstat i detta ämne blir ledig. Behovet av en laborator torde böra omprövas efter den nuvarande lektorns avgång, sedan erfarenhet vunnits om den arbetsbörda, som kan komma att åvila avdelningen.

Såsom en följd av den förberedande kursens inordnande i högskolans huvudkurs torde enligt vad högskoleutredningen funnit bl. a. en befattning i lönegrad Ce 29 såsom föreståndare vid Garpenbergsförläggningen kunna indragas.

Såsom en konsekvens av förslaget att ge skogshögskolan rätt att utdela doktorsgrad finner jag mig böra biträda utredningens förslag om inrättande av ytterligare två docentstipendier. Däremot synes det i än mindre grad än i fråga om lantbruks- och veterinärhögskolorna finnas anledning att nu inrätta något forskarstipendium vid skogshögskolan.

Vad beträffar utbildningsstipendier vill jag biträda utredningens förslag att låta högskolan disponera över ett doktorandstipendium, fyra licentiandstipendier och tio elevstipendier för studier till jägmästarexamen.

Av samma skäl som anförts i fråga om rektorsarvodet vid veterinärhögskolan torde icke rektorsarvodet vid skogshögskolan om 1 500 kronor böra höjas till högre belopp än 2 004 kronor för år. Den ifrågasatta uppflytt-

ningen av befattningen såsom sekreterare och kamrerare vid skogshögskolan från lönegrad Ca 25 till lönegrad Ca 27 torde däremot icke böra ifrågakomma för närvarande.

Här föreslagna utvidgningar av skogshögskolans högre befattningar förutsätta vissa ombyggnadsarbeten, vilka dock för tillgodoseende av de omedelbara lokalbehoven torde kunna begränsas till omkring 15 000 kronor.

Kompletteringsplan för statens skogsforskningsinstitut.

Vid behandlingen av högskoleutredningens utbyggnadsplan för skogshögskolan har jag föreslagit att statens skogsforskningsinstitut skulle erhålla en särskild avdelning för arbetslära, varvid förutsatts att ifrågavarande avdelningsföreståndare skulle svara för undervisningen i detta ämne vid skogshögskolan. Med hänsyn till de omfattande arbetsuppgifter som kommer att anförtros denna avdelning såväl med avseende på undervisningen vid högskolan som med avseende på forskningen vid institutet torde avdelningen böra utrustas med en försöksledare i lönegrad Ce 29 att biträda avdelningsföreståndaren med såväl undervisningsuppgifterna vid högskolan som forskningsarbetet på institutet.

Såsom framgått av det föregående har skogsforskningsinstitutet i samband med omorganisationen av skogshögskolans professurer även beretts en viss fördel därigenom att professorn i virkeslära vid högskolan har förutsatts i viss utsträckning skola kunna lämna biträde vid forskningsinstitutets arbeten.

Såsom förut omnämnts har emellertid styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut ansett sig böra för forskningsinstitutets del anmäla vissa ytterligare behov av personalförstärkningar att upptagas till prövning i samband med högskoleutredningens förslag om utbyggnad av skogshögskolan. I rådande läge kan jag dock endast i begränsad utsträckning tillstyrka ifrågavarande yrkanden, även om dessa i och för sig kunna anses motiverade med tanke på de vinster, som en dylik utbyggnad av institutets verksamhet skulle kunna innebära för vårt skogsbruk. Jag vill också erinra om att skogsforskningsinstitutet tid efter annan under de föregående åren erhållit avsevärt förhöjda anslag för olika ändamål.

Beträffande förevarande kompletteringsplan för skogsforskningsinstitutet finner jag mig böra på av styrelsen anförda skäl tillstyrka att institutets chef befrias från uppgiften att jämväl fungera som föreståndare för en av institutets avdelningar och att i detta syfte den nuvarande försöksledartjänsten vid statistiska avdelningen ombildas till en föreståndartjänst i lönegrad Ca 33.

Jag vill även tillstyrka att för ledningen av de matematisk-statistiska uppgifter som anförtrots åt ett inom institutet organiserat räknekontor inrättas en försöksledartjänst i lönegrad Ce 29. Denna löneställning för ifrågavarande tjänst torde vara ofrånkomlig, om institutet för de mycket krävande matematiska arbetsuppgifter, vilka äro av väsentlig betydelse för

produktions- och förnygringsforskningen, skall kunna erhålla en tillräckligt kvalificerad person.

I detta sammanhang vill jag även förorda att den statistiska avdelningens benämning i förtydligande syfte ändras till avdelningen för skogstaxering.

Av tidigare anförda skäl anser jag mig icke för närvarande kunna biträda förslagen om uppdelning av skogsforskningsinstitutets nuvarande skogsavdelning samt avdelningen för botanik och marklära i särskilda avdelningar för förnygringsforskning och produktionsforskning respektive skogsbotanik och markbiologi.

Då även de här framställda förslagen rörande utbyggnad av skogsforskningsinstitutet icke äro avsedda att träda i kraft förrän den 1 juli 1949, torde liksom i fråga om högskolorna det icke finnas anledning att redan nu upptaga till prövning ifrågasatta förstärkningar av den övriga personalen eller höjningar av omkostnadsanslag m. m.

Anslagsberäkningar för budgetåret 1948/49.

Såsom jag i det föregående anført torde någon utbyggnad av ifrågavarande högskolor på grundval av 1946 års högskoleutrednings betänkande icke böra ske förrän från och med budgetåret 1949/50. Vid sådant förhållande torde anslagen till högskolorna för nästa budgetår böra beräknas efter i huvudsak samma grunder som för innevarande budgetår. För lantbrukshögskolans del torde hänsyn dock få tagas till de förslag, som i annat sammanhang denna dag framlagts rörande försöksverksamheten på jordbrukets område. Jag torde nu få anmäla de av respektive högskolestyrelse gjorda anslagsframställningarna för nästa budgetår.

Lantbrukshögskolan.

I skrivelse den 30 augusti 1947 har *styrelsen för lantbrukshögskolan* framlagt förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1948/49 beträffande högskolan, avseende samtliga i det föregående omförmälda ändamål utom inredning och utrustning. Högskolestyrelsen har härvid erinrat om att utredningar rörande högskolans organisation och anslagsbehov påginge eller nyligen avslutats. Med hänsyn härtill har styrelsen i förevarande äskanden endast beräknat medel för de ändamål, vilka enligt styrelsens mening måste tillgodoses för det fall att på berörda utredningar grundade förslag icke komme att föreläggas 1948 års riksdag. Vidare må här nämnas, att högskolestyrelsen vid anslagsberäkningarna utgått från att styrelsens den 12 juli 1946 framlagda förslag om provisoriska åtgärder för möjliggörande av en utökning av det årliga antalet studerande vid högskolan skulle fullföljas. Beträffande den närmare innebörden av detta förslag torde få hänvisas till propositionen nr 311/1946, bil. 7, p. 2 ävensom till vad i 1947 års statsverksproposition anförts vid anmälan av lantbrukshögskolans anslags-

frågor. Över högskolestyrelsens ifrågavarande skrivelse har *statskontoret* den 24 september 1947 avgivit infordrat remissutlåtande.

Sedermera har *styrelsen för lantbrukshögskolan* i skrivelse den 20 november 1947 hemställt om anvisande av ett anslag av 181 400 kronor till utrustning m. m. av nybyggnad för mikrobiologiska institutionen med baljväxtlaboratoriet. Över denna framställning har *statskontoret* den 8 december 1947 avgivit utlåtande.

Lantbrukshögskolan: Avlöningar, förslagsanslag. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 767 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 30 juni 1947 för lantbrukshögskolan fastställt dels personalförteckning (statsliggaren s. 728), dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	552 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	275 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	859 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	80 000
Summa kronor		1 767 000.

Genom beslut den 31 oktober 1947 har Kungl. Maj:t förklarat, att av den i avlöningsstaten upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande tagas i anspråk högre belopp än 790 000 kronor.

Styrelsen för lantbrukshögskolan har hemställt, att anslaget för nästa budgetår skulle uppföras med ett belopp av 1 777 800 kronor. Härav avse 510 000 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 284 300 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 838 500 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 145 000 kronor rörligt tillägg. Beträffande högskolestyrelsens beräkning av de särskilda anslagsposterna må anföras följande.

Minskningen under ordinarie posten, 42 200 kronor, beror på korrigerigering av den för innevarande budgetår schablonmässiga uppräknigen av posten.

Arvodestipendiet har föreslagits höjd med 9 000 kronor till 284 300 kronor. Av ökningen beror ett belopp av 2 400 kronor på att arvoden till de båda laboratorerna uppräknats från 12 000 till 13 200 kronor. Till motivering härför har anförts, att ifrågavarande arvoden icke uppginge till mer än ungefär samma belopp som docentstipendierna, oaktat laboratorerna hade avsevärt större tjänstgöringsskyldighet än docentstipendierna. Risk föreläge därför, att laboratorerna sökte sig tillbaka till docentstipendierna. För anordnande av en kurs i agrarpolitik, i vilket ämne undervisningen omhänderhafts av en docentstipendiat vars stipendietid utgått, har begärts 1 800 kronor. Vidare har högskolestyrelsen, under erinran om att 1946 års högskoleutredning föreslagit inrättande av en professur

i jordbrukets historia och geografi, hemställt om anvisande av 900 kronor till en kurs i berörda ämne i avbidan på resultatet av utredningen. Då högskolestyrelsen ansett det vara av stort värde därest föreläsningar av fackmän i skifteslära och fotogrammetri komme till stånd, har styrelsen för detta ändamål äskat ett belopp av 700 kronor. Med hänsyn till att kursen i nationalekonomi helt ges i form av föreläsningar och icke, såsom vid fastställandet av ersättning till specialläraren i ämnet räknats med, i form av dels föreläsningar dels övningar, har nämnda ersättning ansetts böra höjas med 300 kronor. Slutligen har högskolestyrelsen i anledning av det ökade antalet studerande uppräknat förevarande anslagspost med 2 900 kronor. Denna beräkning överensstämmer med det i förberörda proposition nr 311/1946 intagna förslaget utom såtillvida, att för dubbling av övningskursen i husbyggnadslära upptagits 1 200 kronor.

Icke-ordinarieposten har minskats med 21 000 kronor till 838 500 kronor. Förstnämnda belopp utgör skillnaden mellan en minskning å 87 000 kronor, beroende på den schablonmässiga uppräkningsinnevarande budgetår av posten, samt en ökning å tillhoppa 66 000 kronor. Av ökningen föranledas 18 900 kronor av att högskolestyrelsen föreslagit inrättande av en befattning såsom institutionsvaktmästare i lönegrad Ce 11 vid vardera av institutionerna för växtodlingslära och för allmän jordbrukslära samt en kontorsbiträdesbefattning i lönegrad Ce 8 vid vardera av växtfysiologiska och lantbruksekonomiska institutionerna. Befattningarna ha ansetts erforderliga med hänsyn till omfattningen av arbetet vid nämnda institutioner. Beträffande mikrobiologiska institutionen med baljväxtlaboratoriet ha upptagits dels 5 100 kronor för inrättande av en befattning såsom tekniskt biträde i lönegrad Ce 11 dels ock ytterligare 6 000 kronor för tillfällig arbetskraft. Såsom skäl för inrättande av berörda befattning har anförts önskvärdheten av att kunna avlasta en avsevärd del av det mera kvalificerade rutinarbetet från den vetenskapligt utbildade personalen. Det ökade medelsbehovet för tillfällig arbetskraft har angivits bero på den starkt ökade distributionen av bakteriekulturer och det därigenom utvidgade registreringsarbetet samt något höjda arvoden. Högskolestyrelsen har vidare beräknat 5 100 kronor för inrättande av en befattning såsom förste expeditivakt vid biblioteket samt 12 000 kronor för anställande av tillfällig arbetskraft vid detta. Dessa förslag ha motiverats med att verksamheten vid biblioteket under de senaste åren starkt ökats, och såsom exempel härpå har bland annat framhållits att låneexpeditionens omfattning på fyra år tredubblats. För tillfällig arbetskraft vid jordbruksförsöksanstalten samt husdjursförsöksanstalten ha för nästa budgetår ansetts behövas ytterligare 900 respektive 12 300 kronor. Såvitt angår sistnämnda anstalt beror det ökade anslagsbehovet på att s. k. arkivarbetare icke såsom tidigare kunde beräknas stå till förfogande för anstalten. Då arbetet vid kansliet och kamrerarexpeditionen under det senaste året ytterligare ökats, bland annat på grund av källskatte-reformen, har det för avlönande av tillfällig arbetskraft därstädes avsedda beloppet uppräknats med 4 600 kronor. Slutligen har högskolestyrelsen beräknat ett belopp av 1 000 kronor för ersättning till språkkunniga ciceroner för utländska besökare vid högskolan.

Posten rörligt tillägg har uppräknats med 65 000 kronor till 145 000 kronor.

Statskontoret har anfört i huvudsak följande.

Statskontoret kan för sin del icke finna en utvidgning av verksamheten böra ske, förrän resultatet av det pågående utredningsarbetet föreligger. Ämbetsverket avstyrker i enlighet härmed inrättandet av samtliga de be-

gärda befattningarna samt anvisandet av ökade medel till tillfällig arbetskraft vid biblioteket. Även de till sådan arbetskraft vid baljväxtlaboratoriet, jordbruks- och husdjursförsöksanstalterna samt kansli- och kamrerarexpeditionen begärda medlen synas åtminstone i någon mån kunna beskännas. Vad särskilt angår husdjursförsöksanstalten må framhållas, att, då arkivarbetare endast avses skola användas för eljest ej erforderliga arbeten, det förhållandet, att sådana icke längre stå till förfogande, icke i och för sig bör kunna tagas till intäkt för en begäran om ökade medel till tillfällig arbetskraft. Förslaget om en uppräknig av laboratorsarvodena och i övrigt under arvodesposten upptagna ersättningar föranleder icke någon erinran från statskontorets sida.

I detta sammanhang torde jag få anmäla två av *assistentföreningen vid lantbrukshögskolan* gjorda framställningar rörande förbättring av löneställningen för arvodesassistenterna vid högskolan. I dessa framställningar, vilka överlämnats av Sveriges agronom- och lantbrukslärareförbund respektive styrelsen för lantbrukshögskolan med egna utlåtanden, har bland annat föreslagits, att beträffande assistenter med arvoden å 6 900 kronor skulle, räknat från och med den 1 juli 1947, genomföras en lönereglering motsvarande den som kommit till stånd för liknande befattningshavare vid veterinärhögskolan. I enlighet härmed skulle assistent som ännu icke avlagt agronomexamen placeras i lönegrad Cg 20, assistent som avlagt agronomexamen eller motsvarande examen i lönegrad Cf 22 samt assistent som avlagt agronomexamen eller motsvarande examen och tjänstgjort $1\frac{1}{2}$ år i lönegrad Ce 24. *Sveriges agronom- och lantbrukslärareförbund* har erinrat, att förbundet i särskild skrivelse till Kungl. Maj:t anhållit om uppdrag åt 1946 års personalutredning att verkställa utredning rörande avlöningsförhållanden och befordringsgång för de vetenskapligt utbildade assistenterna vid vissa fackhögskolor och statliga institut för forskning och försöksverksamhet. Under återopande härav ävensom vad förbundet i sitt yttrande över 1946 års högskoleutrednings betänkande anfört i ärendet har förbundet hemställt, att de av assistentföreningen uttalade synpunkterna måtte beaktas vid behandlingen av lantbrukshögskolans anslagsfrågor för budgetåret 1948/49. *Styrelsen för lantbrukshögskolan* har likaledes anslutit sig till assistentföreningens förslag.

Över förevarande framställningar ha utlåtanden vidare avgivits av statskontoret och statens lönenämnd.

Statskontoret har förklarat sig icke ha något att erinra mot att en allsidig utredning av frågan om avlöningsförhållanden och befordringsgång för vetenskapligt utbildade assistenter vid lantbrukshögskolan m. fl. fackhögskolor och statliga institut för forskning och försöksverksamhet komme till stånd. Vid en dylik allmän översyn borde enligt statskontorets mening löneställningen för assistenter vid veterinärhögskolan tagas under förnyat övervägande.

Statens lönenämnd har anfört i huvudsak följande.

Lönenämnden vill framhålla, att det icke kan anses lämpligt att för endast en grupp av assistenttjänster införa särskilda bestämmelser om begynnelselön och lönegradsupplyftning efter viss tid. En reglering av lönevillkoren

kan enligt lönenämndens mening icke ske utan att densamma berör samtliga assistentbefattningar vid högskolan, avseende såväl lönegradsplacerade tjänster som arvodesbefattningar, för vilka krävas agronomexamen eller att vederbörande är elev vid högskolan. Vad angår frågan, huruvida reglerande bestämmelser i sist angivna omfattning böra utfärdas, håller lönenämnden emellertid före, att förevarande fråga icke lämpligen kan lösas endast för lantbrukshögskolans vidkommande. Lönenämnden anser i stället, att spörsmålet härom bör upptagas till prövning i vidare sammanhang, varvid enhetliga bestämmelser böra meddelas för samtliga assistenttjänster inom förvaltningen, vilka kunna anses jämförliga med lantbrukshögskolans assistenttjänster.

Därest emellertid nu föreliggande framställningar skulle anses kunna läggas till grund för utfärdande av särskilda bestämmelser om lönegradsplacering för lantbrukshögskolans assistenter, håller lönenämnden före, att den för assistent, som ännu ej avlagt högskoleexamen, föreslagna lönegraden Cg 20 är väl hög. Enligt lönenämndens mening böra dessa assistenter icke uppföras i högre lönegrad än Cg 19. Lönenämnden anser vidare, att tiden för den förordade uppflyttningen av assistent med agronomexamen eller annan akademisk examen från Cf 22 till Ce 24 ($1\frac{1}{2}$ år) bör förlängas.

Departementschefen. I avvaktan på genomförandet från och med budgetåret 1949/50 av de i det föregående framlagda på 1946 års högskoleutredning grundade förslagen till utbyggnad av de högre undervisningsanstalterna på jordbrukets område är jag icke beredd att förorda att nya tjänster inrättas vid lantbrukshögskolan eller ändringar vidtagas i befattningshavarnas lönevillkor. Vid sådant förhållande synes någon uppräknig av arvodena till två laboratorer, vilkas löneställning kommer att påverkas av det nyssnämnda utbyggnadsförslaget, icke böra ifrågakomma. Av liknande skäl är jag icke beredd att nu förorda inrättande av de föreslagna befattningarna såsom institutionsvaktmästare, förste expeditionsvakt, tekniskt biträde och kontorsbiträden.

Vad angår frågan om förbättring av löneställningen för vissa arvodesavlönade assistenter torde detta spörsmål, såsom bland annat lönenämnden framhållit, böra ses i ett vidare sammanhang. Enligt min mening saknas ännu tillräckligt underlag för löne reglering och införande av befordringsgång för denna personalgrupp. Starka skäl synas därför tala för att frågan, såsom bland annat Sveriges agronom- och lantbrukslärareförbund förordat, hänskjutes till 1946 års personalutredning att tagas under övervägande i samband med en allmän översyn av löneställningen för vetenskapligt utbildad assistentpersonal. Emellertid synes i avbidan härpå en provisorisk förbättring av löneställningen böra komma till stånd för de assistenter, som avlagt agronomexamen och nu åtnjuta arvode av 6 900 kronor för år. Vid övervägande av detta spörsmål har jag funnit mig böra föreslå, att sådan assistent må inplaceras i lönegrad Cg 17 samt assistent som tjänstgjort $1\frac{1}{2}$ år i lönegrad Cg 20. En dylik anordning synes icke komma att föregripa en blivande utredning i ämnet.

Såsom förut anförts har högskolestyrelsen vid sina anslagsberäkningar utgått från att styrelsens den 12 juli 1946 framlagda, i propositionen nr 311/1946 återgivna förslag till provisoriska åtgärder för möjliggörande av en

utökning av det årliga antalet studerande vid högskolan skulle fullföljas. Häremot har jag icke något att erinra. Jag förordar alltså, att även under nästkommande budgetår vid högskolan antages ett till 50 utökat antal studerande. Vidare vill jag tillstyrka de av högskolestyrelsen i förevarande sammanhang gjorda medelsäskandena, vilka i stort sett överensstämmer med vad som ifrågasatts i berörda proposition nr 311/1946. För dubbling av kurserna i husbyggnadslära, pedagogik och mjölkhushållning, ökning av antalet undervisningstimmar i marknadslära samt assistenthjälp i husbyggnadslära bör sålunda anvisas ett belopp av $(1\ 200 + 240 + 240 + 120 + 1\ 100 =) 2\ 900$ kronor.

Den av högskolestyrelsen ifrågasatta kursen i skifteslära och fotogrammetri, vilken är avsedd att ingå i undervisningen enligt förslaget till upprustning av lantbrukshögskolan, synes mig ha sådant samband med det framtida jordbruksprogrammets handhavande att ifrågavarande kurs bör komma till stånd utan dröjsmål. Jag förordar därför, att för denna kurs beräknas ett belopp av 700 kronor. Intill dess det ifrågasatta samarbetet mellan universitetet och högskolan i vad gäller undervisningen i nationalekonomi ordnats torde medel även böra beräknas för en kurs i agrarpolitik. Mot det av högskolestyrelsen härför beräknade beloppet, 1 800 kronor, har jag intet att invända. Med hänsyn till vad högskolestyrelsen anfört vill jag vidare biträda förslaget om uppräknings av arvudet till specialläraren i nationalekonomi med 300 kronor. Däremot synas såsom jag tidigare framhållit tillräckliga skäl knappast föreligga för anordnande av en kurs i jordbrukets historia och geografi. Någon medelsanvisning för detta ändamål för nästa budgetår torde alltså icke böra ske.

För anställande av ytterligare tillfällig arbetskraft vid lantbrukshögskolan har äskats icke mindre än omkring 36 000 kronor. En medelsanvisning av denna storlek torde emellertid i nuvarande ekonomiska läge icke kunna komma i fråga. Med hänsyn till vad i ärendet anförts, bland annat det förhållandet att arkivarbetare icke längre kunna beräknas stå till förfogande för högskolan, synes dock en viss förstärkning av högskolans tillfälliga arbetskraft ofrånkomlig. Jag föreslår, att för ändamålet avses ett belopp av 14 000 kronor, varav 4 000 kronor till baljväxtlaboratoriet, 4 000 kronor till husdjursförsöksanstalten, 3 000 kronor till biblioteket och 3 000 kronor till kansliet och kamrerarexpeditionen. Förslaget om upptagande av medel till ersättning åt ciceroner för utländska besökare vid högskolan är jag däremot icke för närvarande beredd att tillstyrka.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle lantbrukshögskolans avlöningsanslag för nästa budgetår erhålla följande utseende.

Anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän torde icke böra undergå annan förändring än att densamma på grund av den schablonmässiga uppräknings för innevarande budgetår bör minskas med 42 200 kronor till 510 000 kronor. Förslagen om anordnande av kurser i agrarpolitik samt i skifteslära och fotogrammetri ävensom om förhöjning av arvudet till specialläraren i nationalekonomi medföra, att posten arvoden och särskilda er-

sättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, uppräknas med $(1\ 800 + 700 + 300 =)$ 2 800 kronor. Posten bör vidare höjas med 2 900 kronor i anledning av det utökade antalet studerande vid högskolan. Då arvodesposten emellertid samtidigt torde kunna minskas med 62 100 kronor på grund av vad som föreslagits i fråga om vissa arvodesassistenter, skulle alltså ifrågavarande post behöva uppföras med $(275\ 300 + 2\ 800 + 2\ 900 - 62\ 100 =)$ 218 900 kronor. Vad angår posten avlöningar till icke-ordinarie personal bör denna å ena sidan höjas med 14 000 kronor med hänsyn till den av mig förordade förstärkningen av tillfällig arbetskraft vid högskolan samt med 67 100 till följd av nyssnämnda förslag berörande vissa arvodesassistenter, men å andra sidan minskas med 69 500 kronor på grund av den schablonmässiga uppräkningsstaten av posten för löpande budgetår. Förevarande anslagspost bör följaktligen bestämmas till $(859\ 500 + 14\ 000 + 67\ 100 - 69\ 500 =)$ 871 100 kronor. För rörligt tillägg synes slutligen böra beräknas $(80\ 000 + 68\ 000 =)$ 148 000 kronor.

I enlighet med vad jag förut antytt böra erforderliga medel för genomförande av de i propositionen angående försöksverksamheten på jordbrukets område framlagda förslagen böra äskas i förevarande sammanhang. I anslutning härtill böra de olika anslagsposterna i lantbrukshögskolans avlöningsstat uppräknas, ordinarieposten med 65 100 kronor till 575 100 kronor, arvodesposten med 82 400 kronor till 301 300 kronor, icke-ordinarieposten med 70 000 kronor till 941 100 kronor samt rörligt tillägg med 15 000 kronor till 163 000 kronor.

För nästa budgetår skulle sålunda till avlöningar vid lantbrukshögskolan behöva anvisas ett förslagsanslag av $(575\ 100 + 301\ 300 + 941\ 100 + 163\ 000 =)$ 1 980 500 kronor.

Lantbrukshögskolan: Omkostnader, förslagsanslag. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 209 500 kronor. Kungl. Maj:t har den 30 juni 1947 fastställt omkostnadsstat för lantbrukshögskolan (statsliggaren s. 729). Enligt staten äro nettoutgifterna beräknade för undervisningsinstitutionerna m. m. till $(204\ 900 - 105\ 200 =)$ 99 700 kronor, för försöksanstalterna till $(69\ 600 - 7\ 000 =)$ 62 600 kronor och för försöksgårdarna till $(425\ 500 - 378\ 300 =)$ 47 200 kronor. Kungl. Maj:t har härjämte fastställt särskilda stater för försöksanstalterna och försöksgårdarna (statsliggaren s. 731).

Styrelsen för lantbrukshögskolan har beräknat anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål till 255 500 kronor. Beträffande anslagsberäkningen må anföras följande.

Undervisningsinstitutionerna m. m. Nettoutgifterna för detta ändamål ha ökats med 3 000 kronor, vilket belopp utgör skillnaden mellan en ökning av utgifterna å tillhoppa 13 000 kronor och en beräknad ökning av uppbördsmedlen å 10 000 kronor. Ökningen hänför sig till delposterna övriga expenser samt driftkostnader för baljväxtlaboratoriet och sjukvårdskostnader för studentkåren, vilka föreslagits höjda från respektive 51 000, 25 000 och 1 000 kronor till respektive 58 000, 30 000 och 2 000 kronor. Uppräkningsstaten av delposten övriga expenser har främst föranletts av

ökade städningskostnader på grund av dels höjda löner enligt gällande kollektivavtal dels tillkomsten av den nya institutionsbyggnaden för mikrobiologiska institutionen. Det ökade medelsbehovet till driftkostnader för baljväxtlaboratoriet har motiverats med den stegrade omsättningen vid laboratoriet. Såsom skäl för höjningen av delposten sjukvårdskostnader för studentkåren har framhållits, att antalet studerande vid högskolan ökats till det dubbla sedan delpostens belopp fastställdes.

Försöksanstalterna. Beträffande jordbruksförsöksanstalten ha nettoutgifterna ökats med 2 700 kronor till 41 800 kronor, i det att delposterna övriga expenser och arbetskostnader upptagits till 500 respektive 2 200 kronor högre belopp än för löpande budgetår eller till 8 900 respektive 17 200 kronor. Den ifrågasatta ökningen av sistnämnda delpost har angivits bero på höjda löner enligt kollektivavtal.

Försöksgårdarna. Utgifterna för dessa ha ökats med 42 800 kronor till 468 300 kronor och uppborrdsmedlen med 2 500 kronor till 380 800 kronor, i följd varav nettoutgifterna beräknats stiga med 40 300 kronor till 87 500 kronor.

Lanna försöksgård. Utgifterna ha upptagits till oförändrat belopp av 40 400 kronor. Då även uppborrdsmedlen beräknats till samma belopp som för löpande budgetår, eller till 40 300 kronor, ha nettoutgifterna upptagits med oförändrat belopp av 100 kronor.

Offers försöksgård. Ökning föreslås av posterna avlöningar till jordbrukspersonal med 6 100 kronor till 35 500 kronor, inköp och underhåll av inventarier med 1 300 kronor till 4 500 kronor, skatter och onera med 200 kronor till 1 000 kronor, inköp av konstgödsel, kalk och utsäde med 700 kronor till 3 000 kronor, inköp av foder- och strömedel med 900 kronor till 1 500 kronor, utgifter för växtodling med 200 kronor till 1 500 kronor, diverse utgifter för husdjur med 400 kronor till 1 300 kronor samt diverse omkostnader för lantushållning samt oförutsedda utgifter med 400 kronor till 1 200 kronor. Utgifterna ha sålunda ökats med 10 200 kronor till 56 200 kronor. Uppborrdsmedlen ha beräknats ökade med 9 100 kronor till 50 100 kronor. Nettoutgifterna ha sålunda upptagits med ett 1 100 kronor högre belopp än för innevarande budgetår eller till 6 100 kronor.

Flahults försöksgård. Följande poster ha föreslagits ökade, nämligen avlöningar till jordbrukspersonal med 8 600 kronor till 48 000 kronor, inköp av konstgödsel, kalk och utsäde med 1 000 kronor till 8 000 kronor, inköp av foder och strömedel med 2 000 kronor till 4 500 kronor samt laboratorie- och analyskostnader med 400 kronor till 1 700 kronor. Posten diverse utgifter för växtodling har minskats med 500 kronor till 3 000 kronor. Utgifterna ha sålunda ökats med 11 500 kronor till 84 000 kronor. Uppborrdsmedlen ha minskats med 4 000 till 60 000 kronor. Nettoutgifterna ha alltså upptagits till ett 15 500 kronor högre belopp än för innevarande budgetår eller till 24 000 kronor.

Gisselås försöksgård. För denna försöksgård har räknats med ökning av posterna avlöningar till jordbrukspersonal med 5 000 kronor till 30 000 kronor, inköp och underhåll av inventarier med 600 kronor till 2 000 kronor, skatter och onera med 200 kronor till 700 kronor, inköp av konstgödsel, kalk och utsäde med 1 000 kronor till 4 500 kronor, inköp av foder- och strömedel med 800 kronor till 2 000 kronor, diverse utgifter för växtodling med 1 400 kronor till 2 000 kronor, diverse utgifter för husdjur med 400 kronor till 1 000 kronor samt diverse omkostnader för lantushållningen samt oförutsedda utgifter med 300 kronor till 950 kronor. Vidare har liksom för övriga försöksgårdar upptagits en ny post till laboratorie- och analyskostnader med 500 kronor. Posten underhåll av byggnader m. m. har minskats med 600 kronor till 1 500 kronor. Utgifterna ha sålunda ökats med 9 600

kronor till 47 500 kronor. Uppbördsmedlen ha upptagits till ett 1 400 kronor lägre belopp än för innevarande budgetår eller till 25 400 kronor. Nettoutgifterna ha följaktligen upptagits till ett 11 000 kronor högre belopp än för innevarande budgetår eller till 22 100 kronor.

Försöksgårdsledningen för Brännberg och Sunderbyn. Utgifterna ha ökats med 400 kronor till 4 300 kronor, i det att posten reseersättningar föreslagits höjdt med 400 kronor till 1 600 kronor. Härvid har framhållits, att föreståndaren, som använde egen bil vid tjänsteresor och hade en fast reseersättning av 800 kronor för år, under tiden 1 maj—15 augusti 1947 kört över 4 000 kilometer i tjänsteärenden. Med hänsyn härtill har styrelsen ansett, att ifrågavarande ersättning borde höjas till 1 200 kronor.

Brännbergs och Sunderbyns försöksgårdar. Ökning har beräknats av posterna avlöningar till jordbrukspersonal med 3 100 kronor till 33 400 kronor, underhåll av byggnader med 1 500 kronor till 3 000 kronor samt diverse utgifter för växtodling med 500 kronor till 1 400 kronor. Utgifterna ha alltså ökats med 5 100 kronor till 49 800 kronor. Då uppbördsmedlen vidare upptagits till ett 3 000 kronor lägre belopp än i gällande stat eller till 30 000 kronor, har den sammanlagda nettoutgiften för ifrågavarande två försöksgårdar ökats med 8 100 kronor till 19 800 kronor.

Öjebyns försöksgård. Å ena sidan ha följande poster föreslagits ökade, nämligen avlöningar till jordbrukspersonal med 6 000 kronor till 52 000 kronor, utgifter för elev- och assistenthushåll med 500 kronor till 9 500 kronor samt inköp av konstgödsel, kalk och utsäde med 2 000 kronor till 13 000 kronor. Posten diverse utgifter för växtodling har å andra sidan minskats med 2 000 kronor till 5 000 kronor. Utgifterna ha sålunda ökats med 6 500 kronor till 99 600 kronor. Uppbördsmedlen ha upptagits till ett 6 700 kronor högre belopp än i gällande stat eller till 93 000 kronor. Nettoutgifterna ha följaktligen minskats med 200 kronor till 6 600 kronor.

Ugerups försöksgård. Posten kostnader för lokala försöksfält har ansetts kunna minskas med 500 kronor till 4 500 kronor, varför utgifterna upptagits till 86 500 kronor. Uppbördsmedlen ha upptagits till ett 4 900 kronor lägre belopp än i gällande stat eller till 82 000 kronor. Nettoutgifterna ha sålunda ökats med 4 400 kronor till 4 500 kronor.

Statskontoret har i sitt remissutlåtande anfört följande.

Beträffande omkostnaderna vid högskolan må erinras, att posten till övriga expenser innevarande år uppräknades med 3 000 kronor för bestridande av bland annat viss möbel- och maskinanskaffning. Med hänsyn härtill förefaller det statskontoret, som en höjning nu borde kunna begränsas till i varje fall 5 000 kronor. Med anledning av de vid åtskilliga försöksgårdar föreslagna utgiftsökningarna vill statskontoret erinra om vad ämbetsverket anfört i remissutlåtanden över högskolans anslagsäskanden för budgetåren 1944/45—1946/47. Statskontoret framhöll bland annat, att — därest en minskning av inkomsterna vid någon gård icke kunde undvikas — denna minskning regelmässigt borde kunna kompenseras genom en motsvarande nedskärning av driftutgifterna. Ämbetsverket hölle sålunda före, att variationer i staternas inkomst- och utgiftssidor knappast skulle behöva medföra, att nettoutgifterna för de skilda gårdarna upptoges till högre belopp än för tidigare budgetår. En uppdelning av den nu för varje gård fastställda staten i två avdelningar, en för försöksverksamheten och en för jordbruket i övrigt, borde medföra en bättre överblick över gårdarnas berättighet. Vidare ifrågasattes om icke förhållandena vid gårdarna tarvade en närmare undersökning i syfte att nedbringa statsverkets kostnader för försöksgårdarna. Beträffande förslaget till stater för budgetåret 1948/49 må härutöver framhållas, att högskolan icke på något sätt motiverat nedsätt-

ningen av de beräknade inkomsterna vid vissa gårdar. Särskilt staterna för Flahult samt Brännberg och Sunderbyn böra i detta avseende uppmärksammas.

Departementschefen. Beträffande omkostnaderna för undervisningsinstitutionerna kan jag i betraktande av de betydligt stegrade utgifterna för städning tillstyrka en uppräknig av posten övriga expenser med 6 000 kronor till 57 000 kronor. Med hänsyn till den ökade omsättningen vid baljväxtlaboratoriet har jag icke heller någon erinran mot att posten driftkostnader vid baljväxtlaboratoriet höjes med 5 000 kronor till 30 000 kronor. Vidare synes såsom högskolestyrelsen föreslagit posten sjukvårdskostnader för studentkåren i anledning av det ökade antalet studerande böra uppräknas med 1 000 kronor till 2 000 kronor. Nettoutgifterna för ifrågavarande institutioner torde alltså, då inkomsterna kunna beräknas till ett 10 000 kronor högre belopp än för löpande budgetår eller till 115 200 kronor, böra uppföras med $(99\,700 + 6\,000 + 5\,000 + 1\,000 - 10\,000 =)$ 101 700 kronor.

För jordbruks- och husdjursförsöksanstalterna torde icke böra vidtagas andra ändringar i omkostnadsstaten än att beträffande förstnämnda anstalt posterna övriga expenser och arbetskostnader i enlighet med högskolestyrelsens förslag höjas med 500 respektive 2 200 kronor till 8 400 respektive 17 200 kronor. Nettoutgifterna för försöksanstalterna synas alltså böra upptagas till $(62\,600 + 500 + 2\,200 =)$ 65 300 kronor.

Vad slutligen angår försöksgårdarna torde en viss uppräknig av utgifterna icke kunna undvikas därest de ökade kostnaderna för avlöningar till jordbrukspersonal skola kunna täckas. Även härutöver synas vissa huvudsakligen ofrånkomliga utgiftstegringar böra tillåtas. Å andra sidan synes emellertid en mindre begränsning av utgifterna kunna vidtagas till följd av minskat medelsbehov under några anslagsposter i försöksgårdarnas omkostnadsstater. I anslutning till det anförda vill jag föreslå, att försöksgårdarnas utgifter för nästa budgetår upptagas till $(425\,500 + 26\,400 - 3\,600 =)$ 448 300 kronor, vilket i jämförelse med löpande budgetår innebär en ökning med 22 800 kronor. Av nämnda nettoökning beräknas 6 700 kronor hänföra sig till Offers försöksgård, 5 500 kronor till Flahult, 5 000 kronor till Gisselås, 1 100 kronor till Brännberg och Sunderbyn samt 5 000 kronor till Öjebyn. För Ugerup räknas med en minskning av 500 kronor. Inkomsterna anser jag sammanlagt kunna uppskattas till ett 5 400 kronor högre belopp än för innevarande budgetår eller till 383 700 kronor. Jag har därvid följt högskolestyrelsens beräkningar utom i vad avser Ugerup, för vilken gård jag uppskattat inkomsterna till ett 2 900 kronor högre belopp än styrelsen. Utgifterna för försöksgårdarna torde sålunda kunna upptagas med $(47\,200 + 22\,800 - 5\,400 =)$ 64 600 kronor. I detta sammanhang vill jag erinra om mitt i 1947 års statsverksproposition gjorda uttalande om vikten av att verksamheten vid försöksgårdarna bedrives inom ramen av de medel, som finnas tillgängliga och ställas till förfogande för ändamålet.

Vid bifall till vad jag här förordat skulle till bestridande av lantbruks-högskolans omkostnader för nästa budgetår behöva anvisas $(101\,700 + 65\,300 + 64\,600 =)$ 231 600 kronor. Härtill kommer emellertid på grund

av vad i propositionen angående försöksverksamheten på jordbrukets område föreslagits ytterligare ett belopp av 163 000 kronor. Lantbrukshögskolans omkostnadsanslag skulle följaktligen för budgetåret 1948/49 behöva upptagas till $231\,600 + 163\,000 = 394\,600$ kronor. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslaget användning.

Lantbrukshögskolan: Materiel m. m., reservationsanslag. Å riksstaten för innevarande budgetår har för detta ändamål anvisats ett reservationsanslag av 337 700 kronor, varav 15 000 kronor avsetts för anskaffande av vissa inventarier till nybyggnad för restaurang m. m. vid Ultuna. I fråga om anslaget användning i övrigt hänvisas till statsliggaren s. 734.

Styrelsen för lantbrukshögskolan har hemställt, att för nästa budgetår måtte för ändamålet anvisas ett med 95 200 kronor till 432 900 kronor höjt anslag. Rörande högskolestyrelsens anslagsberäkning må här återgivas följande.

Posten institutioner och samlingar föreslås höjd med 38 300 kronor till 188 300 kronor. Av ökningen föranledes ett belopp av 1 000 kronor av det ökade antalet studerande vid högskolorna och 2 300 kronor av ökade kostnader vid institutionen för husdjurens avels- och raslära för inköp av foder åt försöksdjuren. Till återstående del, eller 25 000 kronor, beror ökningen på att årsanslaget till mikrobiologiska institutionen ifrågasatts skola höjas med sagda belopp. Såsom skäl härför har anförts, att ifrågavarande institution för innevarande arbetsår genom statens tekniska forskningsråd erhållit ett forskningsanslag av omkring 25 000 kronor till de löpande undersökningarna vid institutionen, men att några medel knappast vidare kunde påräknas från forskningsrådet.

Högskolestyrelsen har vidare föreslagit ökning av medelsanvisningen till torrläggings- och planeringsarbeten samt redskap m. m. vid botanisk-genetiska institutionen med 16 300 kronor till 20 500 kronor, till apparatur vid baljväxtlaboratoriet med 4 000 kronor till 8 000 kronor, till ersättningar till försöksvärdar m. m., avseende anstalten för jordbruksförsök, med 6 000 kronor till 48 000 kronor, till försökskostnader avseende anstalten för husdjursförsök, med 5 500 kronor till 34 500 kronor, till apparatur vid institutionen för växtodlingslära med 35 200 kronor till 40 000 kronor samt till inventarier vid Flahults försöksgård m. m. med 16 400 kronor till 23 300 kronor. Av förstnämnda anslagspost ha beräknats 4 800 kronor för planeringsarbeten, 4 500 kronor för inköp av ett tröskverk med motor, 3 500 kronor för inköp av en mindre motorfräs med tillbehör samt 7 700 kronor för uppförande av stängsel. Posten apparatur vid baljväxtlaboratoriet har avsetts för inköp av bland annat skakmaskiner och jordblandare. Det ökade medelsbehovet till ersättningar till försöksvärdar m. m., avseende anstalten för jordbruksförsök, har motiverats med att vid anstalten igångsätta undersökningar rörande mikroelementens betydelse i växtodlingen hittills bekostats av anslag från jordbrukets forskningsråd, men att det vore osannolikt att forskningsrådet ansåge sig kunna bevilja ytterligare anslag för ändamålet. Det till apparatur vid institutionen för växtodlingslära beräknade beloppet har avsetts för inköp av en kylanläggning, varom förslag framlagts redan under tidigare budgetår. Under posten inventarier vid Flahults försöksgård m. m. ha upptagits medel till inköp av arbetshäst, 3-tons arbetsvagn, stallgödselspridare, konstgödselspridare och traktor samt för omläggning av täckdiken.

Till apparatur m. m. vid institutionerna för husdjurens avels- och raslära, husdjurens utfodring och skötsel samt marklära ha äskats respektive 3 000, 4 400 och 3 000 kronor. Härjämte ha för inköp av traktor vid Giselås försöksgård samt för anskaffande av inventarier vid Öjebyn försöksgård m. m. — arbetsvagnar, pelarborrmaskin, fråshacka, paketbil och nyodling — beräknats 10 000 respektive 15 300 kronor. Slutligen har till försökskostnader vid Öjebyn, avseende försök med nötkreatur jämte skörde- och konserveringsförsök, upptagits en anslagspost å 5 000 kronor.

Å andra sidan ha posterna försöksinventarier för husdjursförsöksanstalten och utrustning i anledning av utökning av antalet studerande uppförts med 3 200 respektive 14 700 kronor lägre belopp än för löpande budgetår eller med 3 400 respektive 1 000 kronor.

Enligt vad högskolestyrelsen framhållit bortfalla slutligen helt de för innevarande budgetår upptagna engångsutgifterna å tillhopa 49 300 kronor under posterna inventarier för nybyggnad, apparatur vid mikrobiologiska institutionen, vid analyslaboratoriet och vid institutionen för husdjurens anatomi och fysiologi samt trädgårdstraktor vid Ugerups försöksgård.

Statskontoret har förklarat sig icke kunna tillstyrka anskaffande av materiel i stegrat tempo. Enligt ämbetsverkets mening borde därför förevarande anslag i nuvarande läge icke bliva föremål för föreslagen uppräknig.

Departementschefen. I nuvarande läge torde en uppräknig av lantbruks-högskolans materielanslag i den omfattning högskolestyrelsen föreslagit icke kunna komma i fråga. Emellertid torde de av högskolestyrelsen framställda förslagen i flera fall vara av en sådan angelägenhetsgrad, att desamma åtminstone i viss utsträckning böra bifallas. Jag kan sålunda tillstyrka, att följande anslagsposter höjas, nämligen posten institutioner och samlingar med 10 000 kronor till 160 000 kronor, varav 1 000 kronor i anledning av det ökade antalet studerande, 2 300 kronor på grund av ökade kostnader vid institutionen för husdjurens avels- och raslära för inköp av foder samt återstoden till följd av prisstegringar, posten torrläggings- och planeringsarbeten samt redskap m. m. vid botanisk-genetiska institutionen med 7 700 kronor till 11 900 kronor för uppförande av stängsel, posten apparatur vid baljväxtlaboratoriet med 4 000 kronor till 8 000 kronor för inköp av skakmaskiner och jordblandare m. m., posten försökskostnader, avseende anstalten för husdjursförsök, med 2 500 kronor till 31 500 kronor samt posten inventarier vid Flahults försöksgård med 400 kronor till 7 300 kronor för inköp av i högskolestyrelsens framställning angivna, av behovet mest påkallade inventarier. Vidare vill jag förordna, att till försökskostnader vid Öjebyn, apparatur m. m. vid institutionerna för husdjurens avels- och raslära, husdjurens utfodring och skötsel samt marklära ävensom till inventarier vid Öjebyns försöksgård upptagas 4 000, 2 000, 2 000, 3 000 och 5 000 kronor. Härvid förutsätter jag såvitt angår sistnämnda anslagspost, att denna icke till någon del disponeras till kostnader för nyodling. Någon förhöjning av posten ersättningar till försöksvärdar m. m., avseende anstalten för jordbruksförsök, torde icke nu böra vidtagas. Ej heller synes för närvarande erforderligt att anvisa medel till anordnande av kylanläggning vid institu-

tionen för växtodlingslära samt till inköp av traktor vid Gisselås försöks-
gård.

Samtidigt bör ifrågavarande anslag minskas med tillhoppa 67 200 kronor till följd av minskat medelsbehov under anslagsposterna försöksinventarier för husdjursförsöksanstalten och utrustning i anledning av utökning av antalet studerande samt på grund av bortfallande av vissa under löpande budgetår under anslaget uppförda engångsutgifter.

Med beaktande av det anförda skulle följaktligen lantbrukshögskolans materielanslag för nästa budgetår behöva bestämmas till $(337\,700 + 10\,000 + 7\,700 + 4\,000 + 2\,500 + 400 + 4\,000 + 2\,000 + 2\,000 + 3\,000 + 5\,000 - 67\,200 =)$ 311 100 kronor. På grund av de i propositionen angående försöksverksamheten på jordbrukets område framlagda förslagen bör emellertid under anslaget upptagas ytterligare 20 000 kronor. Anslaget torde alltså för budgetåret 1948/49 böra uppföras med $(311\,100 + 20\,000 =)$ 331 100 kronor. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att i sinom tid meddela erforderliga föreskrifter rörande anslagets disposition.

Lantbrukshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek, reservationsanslag. För innevarande budgetår är för ändamålet uppfört ett reservationsanslag av 35 000 kronor, varav 10 000 kronor avsetts för utfyllande av under krigsåren uppkomna luckor i bibliotekets bokbestånd.

Styrelsen för lantbrukshögskolan har anhållit om ett oförändrat anslag av 35 000 kronor för nästa budgetår. Härvid har styrelsen emellertid icke beräknat några medel för engångsutgifter av förut angivna art, varför anslagsäskandet innebär en höjning av årsanslaget till biblioteket med 10 000 kronor. Denna höjning har motiverats med att nuvarande årsanslag vore otillräckligt för inköp av utkommande viktigare litteratur samt erforderlig inbindning.

Statskontoret har ansett ifrågavarande anslag böra kunna nedsättas med 10 000 kronor eller det belopp, som för löpande budgetår anvisats till förut berörda engångsutgifter.

Departementschefen. I likhet med statskontoret anser jag förevarande anslag böra kunna nedsättas med 10 000 kronor eller samma belopp, som för löpande budgetår beräknats under anslaget till bestridande av vissa engångsutgifter. Anslaget bör sålunda för budgetåret 1948/49 uppföras med $(35\,000 - 10\,000 =)$ 25 000 kronor.

Lantbrukshögskolan: Stipendier. Å riksstaten för löpande budgetår har för detta ändamål upptagits ett förslagsanslag av 16 700 kronor. Av anslaget ha avsetts 12 800 kronor till 16 elevstipendier à 800 kronor och 3 900 kronor till 3 licentiatstipendier à 1 300 kronor. Sedermera har emellertid Kungl. Maj:t genom beslut den 7 november 1947 föreskrivit, att licentiatstipendium vid lantbrukshögskolan under budgetåret 1947/48 skall utgå med 2 500 kronor.

Styrelsen för lantbrukshögskolan har hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte upptagas med ett 3 200 kronor högre belopp, eller

med 19 900 kronor. Ökningen föranelades av att högskolestyrelsen i anslutning till förut omförmälda förslag om ökat antal studerande vid högskolan beräknat medel till inrättande av ytterligare 4 elevstipendier.

Departementschefen. I samband med behandlingen av lantbrukshögskolans avlöningsanslag har jag förordat, att även under nästkommande budgetår skulle vid högskolan antagas ett till 50 utökat antal studerande. Med hänsyn härtill torde elevstipendiernas antal böra höjas med 4 till 20, vilket medför en ökning av medelsbehovet under förevarande anslag med $(4 \times 800 =)$ 3 200 kronor. Härjämte torde anslaget på grund av den innevarande budgetår beslutade höjningen av licentiatstipendierna från 1 300 till 2 500 kronor böra uppräknas med $(3 \times 1\,200 =)$ 3 600 kronor. Med beaktande av det anförda skulle ifrågavarande anslag, som åter torde böra givas karaktär av obetecknat anslag, för budgetåret 1948/49 behöva upptagas till $(16\,700 + 3\,200 + 3\,600 =)$ 23 500 kronor.

Lantbrukshögskolan: Underhåll av byggnader m. m., reservationsanslag. För innevarande budgetår är för ändamålet uppfört ett reservationsanslag av 25 000 kronor. Anslagsbeloppet utgör skillnaden mellan å ena sidan beräknade utgifter å 39 500 kronor samt å andra sidan beräknade uppbördsmedel å 14 500 kronor för hyror och försålda trädgårdsprodukter.

Styrelsen för lantbrukshögskolan har hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas med 15 000 kronor till 40 000 kronor. Som skäl för höjningen har styrelsen anfört, att åtskilliga byggnader vid lantbrukshögskolan varit i bruk så länge, att de numera krävde ökat underhåll, samt att nedsättningen under krigsåren av förevarande anslag medfört att erforderligt underhåll endast delvis kunnat utföras. Tillika har styrelsen framhållit, att det äskade beloppet utgjorde ej fullt $1\frac{1}{4}$ procent av byggnadernas värde, medan den procentsats, efter vilken underhållsanslaget till de under statens allmänna fastighetsfond hörande byggnaderna beräknades, uppginge till $1\frac{1}{2}$ procent.

Statskontoret har anfört, att en begränsning av förevarande anslag till högst 30 000 kronor borde övervägas.

Departementschefen. Även om vissa underhållsbehov därigenom skulle komma att få eftersättas, kan jag med hänsyn till den återhållsamhet som måste iakttagas i fråga om anslag till byggnadsarbeten icke föreslå annan uppräknings av förevarande anslag än som betingas av de i propositionen angående försöksverksamheten på jordbrukets område framlagda förslagen, eller med 2 000 kronor. Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med $(25\,000 + 2\,000 =)$ 27 000 kronor.

Lantbrukshögskolan: Inredning och utrustning, reservationsanslag. Vid 1946 års riksdag (kapitalbudgeten: bil. 8, p. 3; r. skr. nr 263) anvisades till byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan ett investeringsanslag av 1 823 000 kronor, varav 1 190 000 kronor till uppförande av institutionsbyggnad för mikrobiologiska institutionen med baljväxtlaboratoriet.

I förberörda skrivelse den 20 november 1945 har styrelsen för lantbruks-högskolan hemställt, att för utrustning m. m. av nyssnämnda byggnad måtte för budgetåret 1948/49 anvisas ett anslag av 181 400 kronor. Anslaget har avsetts att disponeras i enlighet med följande uppställning, vilken uppgjorts efter överläggningar med byggnadsstyrelsens experter samt de konstruktörer, som anlåtats av byggnadsföretagets arkitekt.

1. Ånganläggning	kronor	27 000	Tillkommet efter
2. Dejoniseringsanläggning	»	21 500	detaljplanering
3. Tryckluftanläggning	»	10 000	»
4. Autoklavanläggning i rum 117	»	29 000	Utrustning
5. Torrsterilisator i rum 117	»	3 000	»
6. Elarmatur, lysämnesrör	»	25 000	»
7. Lättmetallpersienner	»	6 100	»
8. 3 st. motordrivna mörkrumsgardiner	»	2 000	»
9. Textilier inkl. mörkrumsgardin ..	»	4 000	»
10. Isfrysning och kylbad	»	5 000	»
11. Kylskåp i rum 21	»	1 500	»
12. Gånghylsor i bord	»	1 600	»
13. Stativ i rum 026	»	8 000	»
14. Eldsläckningsaggregat i rum 028	»	1 500	»
15. 10 st. diskvagnar	»	5 000	»
16. 100 st. vagnar för växthus	»	6 500	»
17. 5 st. lyftvagnar	»	1 900	»
18. 600 brickor	»	4 200	»
19. Hygrostatanordningar i konstant- rum	»	4 000	»
20. Mörkrumsinredning	»	1 500	»
21. Ateljebelysning	»	1 600	»
22. Steriliseringslampor i ymprum ..	»	2 500	»
23. Fodertork	»	3 000	»
24. Autoklaver i kurslaboratorium	»	6 000	»

Summa kronor 181 400

Till närmare motivering för sitt anslagsäskande har högskolestyrelsen anfört i huvudsak följande.

Den för arbetet vid institutionen nödvändiga ångan beräknades ursprungligen kunna erhållas genom användning av transportabla elektriska ångberedare. Under arbetet med byggnadens detaljplanering har emellertid denna fråga kommit i ett så väsentligt förändrat läge, att inrättandet av ånganläggning i nybyggnaden torde få anses ofrånkomligt. Från befintlig transformator vid Ultuna norra hållplats kan nämligen icke uttagas elström med för den nya byggnadens behov erforderlig kapacitet. Genom att destillations- och autoklavanläggningar m. m. drivas med ånga från högtryckspanna kan denna svårighet bemästras. Införande av högtryckspanna i nybyggnaden måste därför vara den enda ur praktisk och ekonomisk synpunkt godtagbara lösningen, helst som ånganläggningen i drift ställer sig avsevärt billigare än eldrift. Det må även nämnas att det genom lämpliga dispositioner i källarlokalerna visat sig vara möjligt att anordna effektiv övervakning av högtryckspannan utan att därför särskild personal måste tagas i anspråk.

Att styrelsen till en början icke heller begärde medel för någon dejoni-

seringsanläggning beror därpå, att metoden att framställa rent vatten genom dejonisering ännu ej var tillräckligt tekniskt utvecklad. Sedan dess har emellertid metoden fullständigt utarbetats, och tillförlitliga dejoniseringsaggregat finnas numera tillgängliga i den svenska marknaden. Genom dejonisering framställt vatten har sådan renhetsgrad, att det för många ändamål kan användas i stället för destillerat vatten. Dejoniserat vatten kan framställas för en kostnad av 0,03 öre/l, medan eldestillerat betingar 3,25 öre/l och ångdestillerat 1,44 öre/l. De besparingar i driftskostnader, som vinnas genom att dels i största möjliga utsträckning använda dejoniserat vatten samt dels använda ånguppvärmning för destillerat vatten för speciella ändamål samt för uppvärmning av autoklaver m. m., kunna uppskattas till cirka 7 000 kronor per år.

Vad beträffar tryckluftsanläggningen må framhållas, att alla moderna institutioner av liknande karaktär som den här ifrågavarande äro utrustade med dylik anläggning och att denna allmänt anses vara oumbärlig. Systemet med tryckluftsanläggning innebär, att servisledningar för tryckluft framdragas till laboratorierna, varigenom högst väsentliga tidsbesparingar i arbetet vinnas.

I sammanställningen i övrigt upptagen materiel tillhör kategorien utrustning. Beträffande autoklavanläggningen och torrsterilisatorn må anföras, att dessa ingå såsom arbetsdetaljer i den för institutionen gemensamma diskcentralen, vilken samtidigt tjänar såsom central för institutionens mycket omfattande substratberedning. Autoklavanläggningen är avsedd att kopplas till den förut omtalade ånganläggningen och kommer att medgiva en väsentligt snabbare substratberedning än som tidigare varit möjligt. I första hand utgör den emellertid ett nödvändigt tillskott till institutionens möjligheter att verkställa de för allt mikrobiologiskt arbete nödvändiga autoklaveringarna, vilka möjligheter för närvarande äro helt otillräckliga för institutionens behov. Särskilt gäller detta under den säsongsmässiga framställningen av baljväxtkulturer.

I anslutning till det anförda har högskolestyrelsen framhållit, att det vore nödvändigt att medel anvisades för budgetåret 1948/49 för de under punkterna 1—18 i sammanställningen angivna ändamålen om den nya institutionsbyggnaden skulle kunna tagas i bruk av institutionen. Vad anginge under punkterna 19—24 upptagen utrustning vore visserligen även denna nödvändig för arbetet vid institutionen men dock icke helt av samma angelägenhetsgrad. Styrelsen har emellertid av praktiska skäl ansett önskvärt att medel ställdes till förfogande för samma budgetår för anskaffande av jämväl denna utrustning.

Statskontoret har uttalat, att ämbetsverket, som icke kunnat ingå på något närmare bedömande av de begärda medelsbeloppen, dock icke funnit anledning till erinran mot förevarande framställning.

Departementschefen. Såsom av det förut anförda framgår har det vid detaljplanering av den vid 1946 års riksdag beslutade institutionsbyggnaden för mikrobiologiska institutionen med baljväxtlaboratoriet visat sig lämpligt att vidtaga vissa ändringar i den ursprungligen uppgjorda planen för byggnaden. Det har sålunda befunnits önskvärt att byggnaden förses med ång-, dejoniserings- och tryckluftsanläggningar. Då enligt vad i ärendet framhållits dylika anläggningar torde komma att bli såväl kostnads- som tidsbesparande anser jag mig böra tillstyrka att erforderliga medel anvisas för utförande av dessa anläggningar.

Vad härefter angår den av högskolestyrelsen begärda utrustningen torde denna vara av sådan natur, att densamma är nödvändig för att den nya institutionsbyggnaden skall kunna på bästa sätt utnyttjas för sitt ändamål. Emellertid synes med anskaffande av en del av utrustningen utan större olägenhet tills vidare kunna anstå. Främst gäller detta under punkterna 19—24 i förut intagna sammanställning angiven utrustning, vilken kostnadsberäknats till sammanlagt 18 600 kronor. Vidare torde enligt vad jag under hand inhämtat under posterna textilier inklusive mörkrumsgardin, isfrysning och kylbad samt 5 stycken lyftvagnar nu icke behöva beräknas högre belopp än 2 000, 3 000 respektive 1 000 kronor, vilket medför ett minskat medelsbehov av 4 900 kronor. Ej heller synes erforderligt att nu anvisa medel för inköp av under punkt 11 i berörda sammanställning upptagna kylskåp. Härigenom skulle medelsbehovet minskas med ytterligare 1 500 kronor.

Då de i ärendet verkställda kostnadsberäkningarna torde få godtagas, skulle vid bifall till vad jag i det föregående förordat för inredning och utrustning vid lantbrukshögskolan för nästa budgetår erfordras ett belopp av (181 400 — 18 600 — 4 900 — 1 500 =) 156 400 kronor. Härtill kommer emellertid på grund av vad i propositionen angående försöksverksamheten på jordbrukets område föreslagits ytterligare ett belopp av 37 000 kronor. För ifrågavarande ändamål bör följaktligen för budgetåret 1948/49 anvisas ett anslag av (156 400 + 37 000 =) 193 400 kronor. Anslaget bör givas karaktär av reservationsanslag.

Lantbrukshögskolan: Särskilda undersökningar, reservationsanslag. För detta ändamål är för innevarande budgetår upptaget ett reservationsanslag av 140 000 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsligaren s. 735.

Styrelsen för lantbrukshögskolan har hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår skulle upptagas till ett med 44 300 kronor till 184 300 kronor förhöjt belopp. Den ifrågasatta anslagsökningen hänför sig till anslagsposterna till jordbearbetningsförsök, forsknings- och försöksverksamhet vid institutionen för växtodlingslära beträffande ogräsens bekämpande samt forsknings- och försöksverksamhet vid jordbruksförsöksanstalten beträffande ogräsens bekämpande, vilka poster föreslagits höjda med respektive 3 400, 8 600 och 32 300 kronor till respektive 13 400, 17 200 och 41 500 kronor. Uppräkningen av förstnämnda båda anslagsposter har huvudsakligen föranletts av att högskolestyrelsen föreslagit omändring av arvoden till två assistenter, vilka avlönas från posterna, till förste assistentarvoden. Vad angår sistnämnda anslagspost beror höjningen av densamma främst på att styrelsen upptagit ett belopp av 25 000 kronor till speciell försöksverksamhet med nya ogräspreparat.

Statskontoret, som icke kunnat tillstyrka en utökning av ifrågavarande verksamhet, har anfört, att förevarande anslag i nuvarande läge icke borde bli föremål för föreslagen uppräkning.

Departementschefen. Till frågan om omändring av arvodena till två assistenter, vilka avlönas från ifrågavarande anslag, till förste assistentarvoden är jag icke beredd att nu taga ställning utan torde detta spörsmål få prövas i samband med genomförandet av den föreslagna utbyggnaden av lantbrukshögskolan och därav för budgetåret 1949/50 föranledda anslagsäskanden. Med upptagande av den högskolestyrelsen ifrågasatta speciella försöksverksamheten med nya ogräspreparat torde jämväl tills vidare böra anstå. Icke heller i övrigt kan jag tillstyrka de av högskolestyrelsen ifrågasatta anslagshöjningarna. Däremot vill jag föreslå, att under ifrågavarande anslag upptages en ny post å 5 000 kronor till bestridande av kostnaderna för fullföljande under nästa budgetår av den av filosofie licentiaten G. Rappe bedrivna forsknings- och försöksverksamheten med avseende på det årsrytmiska förloppet av tillväxten på vallar. Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle förevarande anslag för budgetåret 1948/49 böra uppföras med (140 000 + 5 000 =) 145 000 kronor. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att i sinom tid fördela anslaget mellan de olika ändamålen ävensom meddela närmare föreskrifter rörande dess användning.

Lantbrukshögskolan: Avkastningsbedömning rörande avelssvin. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 44 800 kronor. Rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren s. 735.

Styrelsen för lantbrukshögskolan har anhållit, att för ifrågavarande ändamål måtte för nästa budgetår anvisas ett med 4 000 kronor till 48 800 kronor förhöjt anslag. Av ökningsbeloppet ha 1 330 kronor avsetts för bestridande av kostnaderna för bearbetning och publicering av jämväl resultaten från de av Föreningen skånska andelsslakterier och Institutet för husdjursförädling drivna försöksstationerna i Kävlinge och Wiad. I övrigt beror den ifrågasatta anslagshöjningen på ökade arbets- och tryckningskostnader samt stegrade materielpriser.

Statskontoret har förklarat sig icke kunna tillstyrka någon utökning av förevarande verksamhet och fördenskull ansett anslaget i nuvarande läge icke böra uppräknas.

Departementschefen. Även om det skulle vara av ett visst värde att resultaten från försöksstationerna i Kävlinge och Wiad publicerades torde någon medelsanvisning, för detta ändamål av sparsamhetsskäl icke för närvarande böra övervägas. Ej heller i övrigt anser jag mig kunna tillstyrka av högskolestyrelsen ifrågasatt uppräkning av förevarande anslag. Anslaget torde därför för nästa budgetår böra bestämmas till oförändrat belopp av 44 800 kronor.

Lantbrukshögskolan: Bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök m. m. Under denna anslagstitel är för innevarande budgetår anvisat ett anslag av 89 000 kronor. Bestämmelser angående anslagets användning äro meddelade i kungörelsen den 31 mars 1939 (nr 109).

Styrelsen för lantbrukshögskolan har hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte höjas med 106 000 kronor till 195 000 kronor. Vid beräkning av medelsbehovet har styrelsen utgått från dels att statsbidraget

för lokalt gödslingsförsök borde höjas från nuvarande högst 20 kronor till i medeltal 50 kronor för beräknade 2 000 försök, varför till gödslingsförsök skulle erfordras ett belopp av 100 000 kronor, dels att bidraget för lokalt växtodlingsförsök borde höjas från nuvarande högst 30 kronor till i medeltal 65 kronor för beräknade 800 mot nu 600 försök, till följd varav till växtodlingsförsök kunde beräknas 52 000 kronor, dels ock att för undersökningar rörande baktionsdugligheten hos de svenska brödsädessorterna genom provbakningar borde ställas till förfogande ett belopp av 12 000 kronor. Härjämte borde upptagas till bidrag till inköp av konstgödselmedel till gödslingsförsök 20 000 kronor och till bidrag till lokala besprutningsförsök i fråga om potatis 2 500 kronor samt till analyskostnader 8 500 kronor, vilket i förhållande till nu tillämpad medelsberäkning innebär en höjning med 5 000 kronor beträffande inköp av konstgödselmedel samt med 1 000 kronor i fråga om analyskostnader. Styrelsen har slutligen uttalat, att en uppräknings av anslaget i enlighet med vad som föreslagits icke kunde anses innebära ett föregripande av 1945 års jordbruksförsöksutrednings förslag.

Statskontoret har förklarat sig icke kunna tillstyrka en utökning av ifrågavarande verksamhet. Då med en ökning av bidragen till verksamheten jämväl syntes böra anstå, har ämbetsverket ansett förevarande anslag icke böra bliva föremål för föreslagen uppräknings.

Departementschefen. Såsom framgår av det förut anförda har högskolestyrelsen föreslagit en avsevärt ökad medelsanvisning under förevarande anslag, varigenom bland annat skulle möjliggöras en förhöjning av bidragsbeloppen för gödslings- och växtodlingsförsök samt upptagande av undersökningar rörande baktionsdugligheten hos de svenska brödsädessorterna genom provbakningar. Även om vissa skäl kunna anföras för vad högskolestyrelsen sålunda ifrågasatt, anser jag emellertid att den med förevarande anslag avsedda verksamheten i likhet med vad som förordats i fråga om övriga områden av jordbrukets försöksverksamhet under nästa budgetår böra bedrivas i samma omfattning och inom samma kostnadsram som under löpande budgetår. Jag föreslår sålunda, att anslaget för budgetåret 1948/49 upptages till oförändrat belopp av 89 000 kronor.

Lantbrukshögskolan: Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor. För innevarande budgetår är för ändamålet anvisat ett anslag av 22 000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren s. 748.

Styrelsen för lantbrukshögskolan har hemställt om ett med 17 000 kronor till 39 000 kronor förhöjt anslag. Anslagsökningen har föranletts av att styrelsen upprepat sitt i anslagsäskandena för innevarande budgetår framlagda förslag om upptagande av försöksverksamhet för prövning av värdet av olika stammar av foderrotfrukter.

Statskontoret har ansett sig icke kunna tillstyrka någon utvidgning av förevarande verksamhet, varför anslaget enligt ämbetsverkets mening icke borde uppräknas.

Departementschefen. Med igångsättande av den föreslagna försöksverksamheten för prövning av värdet av olika stammar av foderrotfrukter torde tills vidare få anstå. Ifrågavarande anslag synes följaktligen för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 22 000 kronor.

I propositionen angående jordbruksförsöksverksamhetens organisation har jag föreslagit, att den för högre undervisning, forskning och försöksverksamhet gemensamma huvudinstitutionen skulle benämnas Lantbrukshögskolans och Statens Lantbruksförsök. I anslutning härtill torde förut behandlade anslag böra erhålla däremot svarande ändrade rubriker.

I detta sammanhang torde jag få anmäla en skrivelse den 20 december 1947 från styrelsen för lantbrukshögskolan, däri styrelsen hemställt om anvisande för budgetåret 1948/49 av 28 000 kronor för anordnande av en specialkurs för maskinkonsulenter. Vid skrivelsen har fogats ett av högskolans lärarråd utarbetat förslag i ämnet. Jag torde här få i korthet redogöra för innebörden av berörda förslag.

Lantbrukshögskolans lärarråd har avsett, att ifrågavarande kurs skulle anordnas vid lantbrukshögskolans maskintekniska institution under medverkan av jordbrukstekniska institutet. Vid kursen, som skulle pågå sju månader och förslagsvis under tiden 1 augusti 1948—28 februari 1949, skulle mottagas högst 15 deltagare. I fråga om fordringarna för inträde vid kursen har lärarrådet ansett, att densamma borde vara öppen för alla agronomer, som hos hushållningssällskapen redan äro anställda för maskinteknisk verksamhet, ävensom för de agronomer, som ämnade söka tjänst såsom maskinkonsulent efter genomgången utbildning och som fyllde de fordringar utöver agronomexamen, som kunde komma att uppställas för inträde vid kursen. I sistnämnda hänseende har lärarrådet uttalat, att särskilda krav borde ställas på den inträdessökandes kunskaper i vissa delar av ämnet fysik. Utbildningen vid kursen skulle enligt förslaget bestå i dels teoretisk undervisning vid Ultuna, dels studiebesök på verkstäder hos maskinhållare och på lantgårdar, dels ock praktik i reparation av lantbruksmaskiner och traktorer samt praktik på maskinstationer. Betyg över genomgången kurs skulle utfärdas av lantbrukshögskolan.

Kostnaderna för kursen ha av lärarrådet beräknats till 28 600 kronor i enlighet med nedan intagna uppställning.

Arvoden till speciallärare och andra medverkande vid undervisningen på Ultuna	kronor	10 200
Heltidsanställd assistent för hjälp vid förberedande av laborationer och studiebesök m. m.	»	6 000
Kompendier m. m.	»	3 000
Anskaffning av undervisningsmateriel samt frakter, motorbränsle m. fl. omkostnader	»	4 000
Resekostnader vid studiebesök	»	4 600
Resekostnad för lärare med uppgift att inspektera kursdeltagarnas praktiska arbete	»	800

Summa kronor 28 600.

Lärarrådet har härjämte framhållit, att i nuvarande konkurrens om agronomerna det torde bli nödvändigt att lämna någon form av ersättning till kursdeltagarna för deras uppehälle under kursen, om de för maskinkonsulentbefattningarna lämpligaste agronomerna skola söka sig till denna bana. Lärarrådet har emellertid förklarat sig icke beredd att nu framlägga något detaljerat förslag på denna punkt.

Styrelsen för lantbrukshögskolan har icke haft något att erinra mot lärarrådets förevarande förslag. Beträffande det begärda anslaget har styrelsen uttalat, att av detsamma 16 200 kronor borde upptagas under högskolans avlöningsanslag och återstoden eller 12 400 kronor under högskolans materielanslag. Slutligen har styrelsen i likhet med lärarrådet framhållit, att utöver anslaget erfordrades medel för utbetalande av stipendier av lämplig storlek till kursdeltagare, som vore i behov av understöd för att kunna delta i kursen.

Jag torde här även få anmäla en skrivelse den 5 september 1947 från *Sveriges lantmästareförbund*. I skrivelsen har förbundet anhållit, att behörighetsvillkoren för de blivande maskinkonsulentbefattningarna hos hushållningssällskapen utformades så, att examen vid driftsledarkursen å Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut jämte samma specialutbildning som i propositionen nr 76/1947 föreslagits för agronomer skulle medföra behörighet vid tillsättandet av nyssnämnda befattningar. Över framställningen ha remissutlåtanden avgivits av lantbruksstyrelsen, styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, styrelsen för statens maskin- och redskapsprovningssanstalter samt styrelsen för jordbrukstekniska institutet.

Lantbruksstyrelsen har i sitt remissutlåtande framhållit det olikartade syftet med utbildningen vid lantbrukshögskolan och vid Alnarpsinstitutets driftsledarkurs samt därav följande skiljaktigheter i undervisningen. Vidare har styrelsen erinrat, att enligt förenämnda proposition möjligheter skola föreligga att, då särskilda skäl äro för handen, meddela dispens beträffande behörighetsvillkoren för maskinkonsulentbefattningarna. Med hänsyn härtill har lantbruksstyrelsen ansett anledning icke föreligga att vidtaga av förbundet ifrågasatta ändringar i behörighetsvillkoren och fördenskull avstyrkt bifall till förevarande framställning.

Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut har ansett sig utan tvekan kunna tillstyrka bifall till förbundets framställning.

Styrelsen för statens maskin- och redskapsprovningssanstalter har tillstyrkt, att från driftsledarekursen vid Alnarpsinstitutet utexaminerade personer gävos tillträde till de specialkurser, som kunde komma att anordnas för utbildning av maskinkonsulenter innan en specialiserad utbildning på maskinområdet vid lantbrukshögskolan genomförts.

Styrelsen för jordbrukstekniska institutet har uttalat, att den framtida ordinarie utbildningen av maskinkonsulenter borde vara förlagd uteslutande till lantbrukshögskolans agronomkurs, men att under en övergångstid specialutbildning borde anordnas för redan utexaminerade agronomer. Till sådana specialkurser syntes enligt institutsstyrelsens mening böra kunna

antagas jämväl lantmästare, som förvärvat ingående kännedom om lantbruksmaskiner och som även i övrigt fyllde de fordringar, som kunde uppställas för inträde vid dessa kurser.

Departementschefen. I det föregående har jag föreslagit, att i samband med utbyggnaden av lantbrukshögskolan vid denna skulle inrättas en särskild maskinteknisk linje för utbildning av, bland andra, dem som ämnade söka de vid 1947 års riksdag nyinrättade befattningarna såsom maskinkonsulenter hos hushållningssällskapen. Såsom i årets statsverksproposition vid behandlingen av hushållningssällskapens avlöningsanslag antytts föreligger för närvarande brist på kompetenta sökande till dessa befattningar. Sålunda har förutsatts, att högst 7 av befattningarna skola kunna besättas under år 1948. Uppenbarligen är det emellertid av stort intresse, att maskinkonsulentbefattningarna i så stor utsträckning som möjligt snarast erhålla innehavare. Då det naturligen måste dröja flera år innan någon utexaminering från den nya maskintekniska linjen vid lantbrukshögskolan kan ske, synes enda möjligheten för uppnående av nämnda mål vara att anordna en specialkurs som tar sikte på att utbilda agronomer till maskinkonsulenter. Jag vill därför förorda, att en dylik kurs kommer till stånd under nästa budgetår.

Vad angår den närmare utformningen av kursen kan jag i stort sett ansluta mig till det av lantbrukshögskolans lärarråd framlagda av högskolestyrelsen tillstyrkta förslaget. Kursen bör sålunda anordnas vid lantbrukshögskolans maskintekniska institution under medverkan av jordbrukstekniska institutet. Vid kursen synas böra mottagas högst 15 deltagare. Härigenom torde det bli möjligt att under år 1949 besätta flertalet av de maskinkonsulentbefattningar, som då ännu stå vakanta. För inträde vid kursen synes i enlighet med kursens syftemål böra fordras avlagd agronomexamen. Jag kan alltså icke biträda det av Sveriges lantmästareförbund framlagda förslaget att examen från driftsledarkursen vid Alnarp generellt skulle berättiga till inträde vid kursen. Hinder torde emellertid icke böra möta för Kungl. Maj:t att i särskilda fall meddela dispens från fordran på agronomexamen. I övrigt torde det få ankomma å Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter rörande kursen.

Kostnaderna för ifrågavarande kurs ha beräknats till 28 600 kronor, varav 10 200 kronor till arvoden till speciallärare m. fl., 6 000 kronor till avlöning av en assistent, 3 000 kronor till kompendier m. m., 4 000 kronor till undervisningsmateriel, frakter, motorbränsle m. fl. omkostnader, 4 600 kronor till resekostnader vid studiebesök samt 800 kronor till resekostnad för lärare. Mot dessa kostnadsberäkningar synes icke något vara att erinra. Däremot anser jag mig icke kunna förorda, att särskilda medel äskas för utbetalande av stipendier till kursdeltagare. Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle alltså till kostnaderna för ifrågavarande kurs erfordras ett belopp av 28 600 kronor. Detta belopp synes böra anvisas å riksstaten för nästa budgetår i form av ett särskilt reservationsanslag, benämnt Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Kostnader för specialkurs för utbildande av maskinkonsulenter.

Veterinärhögskolan.

I skrivelser den 17 juli, den 29 november och den 27 december 1947 har styrelsen för veterinärhögskolan gjort framställning om anslag till högskolan för budgetåret 1948/49.

Veterinärhögskolan: Avlöningar, förslagsanslag. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 899 400 kronor. Kungl. Maj:t har den 30 juni 1946 för veterinärhögskolan fastställt dels personalförteckning (statsliggaren s. 758) dels och följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	361 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	18 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	469 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	49 900
	Summa kronor	899 400

Genom beslut den 31 oktober 1947 har Kungl. Maj:t förklarat, att av högskolans icke-ordinariepost icke utan Kungl. Maj:ts medgivande finge tagas i anspråk högre belopp än 440 000 kronor.

Styrelsen för veterinärhögskolan har hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med ett med 191 840 kronor till 1 091 240 kronor förhöjt belopp. Styrelsen har därvid anfört, att styrelsen vid uppgörandet av anslagsäskandena utgått ifrån att såväl 1946 års högskoleutredning som ock utredningen rörande löneställningen för laboratoriebiträden och därmed jämförlig personal i statens tjänst skulle komma att slutföras å sådan tid att på utredningarna grundade förslag kunde föreläggas 1948 års riksdag. Vidare har styrelsen förutsatt, att antalet studerande vid högskolan för läsåret 1948/49 skulle fastställas till 35. I anslutning härtill har styrelsen ansett sig för närvarande böra framföra allenast sådana anslagsäskanden, som enligt styrelsen mening vore oundgängligen nödvändiga för att högskolan skulle kunna på ett tillfredsställande sätt fullfölja sin verksamhet såväl i fråga om forskning som undervisning, eller också hade samband med den av styrelsen förutsatta utökningen av antalet studerande vid högskolan.

Rörande anslagsberäkningen må i övrigt anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 1 091 240 kronor, avse 376 140 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 8 900 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 581 250 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, 114 950 kronor rörligt tillägg samt 10 000 kronor övertidsersättningar.

Av höjningen å 14 540 kronor under ordinarieposten avses 800 kronor för uppflyttning av en befattning såsom maskinist av 2:a klass i lönegrad Ca 13 till befattning såsom maskinmästare i lönegrad Ca 17, 6 900 kronor för omändring av två befattningar såsom hovslagare i lönegrad Ca 10

och en sådan befattning i lönegrad Ce 10 till befattningar såsom hovbeslags- och smidesinstruktörer i lönegrad Ca 12, 5 600 kronor för besättande av en för närvarande vakant kanslibiträdesbefattning samt 1 240 kronor för beräknade löneklassförändringar.

Förslaget om uppflyttning av maskinistbefattningen i högre lönegrad har av högskolestyrelsen motiverats med de kompetenskrav och anspråk i övrigt som måste ställas på ifrågavarande befattningshavare. Såsom skäl till förslaget om ombildning av tjänsterna såsom hovslagare i lönegrad Ca 10 respektive Ce 10 till befattningar såsom hovbeslags- och smidesinstruktörer i lönegrad Ca 12 har styrelsen framhållit föreliggande rekryteringssvårigheter. Beträffande förslaget om återbesättande av en kanslibiträdestjänst har anförts att den nuvarande kansli- och kontorspersonalen på högskolans ekonomiska avdelning vore otillräcklig och över hövan arbetstyngd varför en förstärkning av densamma vore nödvändig.

Arvodessposten har minskats med 9 500 kronor. Detta belopp utgör skillnaden mellan en minskning å 10 000 kronor och en höjning å 500 kronor. Minskningen föranledes av att styrelsen liksom i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår hemställt att arvodesbefattningen såsom lärare i artificiell insemination föreslås omändrad till en icke-ordinarie befattning i lönegraden Ce 29. Såsom skäl härför har anförts, att det med hänsyn till den omfattning den artificiella inseminationsverksamheten redan nått vore synnerligen nödvändigt att ifrågavarande lärarbefattning innehades av en fullt kompetent och erfaren veterinär. Beträffande förslaget om höjning av rektors arvode har framhållits, att dennes arvode alltsedan år 1926 utgått med ett belopp av 1 500 kronor för år, varför det med hänsyn till den utveckling högskolan under de sista decennierna undergått syntes skäligt att arvodet höjdes med 500 kronor till 2 000 kronor.

Icke-ordinarieposten har ökats med 111 800 kronor till 581 300 kronor. För inrättande av en befattning såsom laborator i lönegrad Ce 29 å fysiologisk-farmakologiska avdelningen, en tjänst såsom lärare i artificiell insemination i lönegrad Ce 29, en assistentbefattning i lönegrad Ce 24 å envar av patologisk-anatomiska, kemiska och obstetrisk-bujatriska avdelningarna samt avdelningen för hovbeslag, två tjänster såsom laboratoriebiträde i lönegrad Ce 10 å avdelningen för avelsbiologi och husdjurshygien samt kemiska avdelningen samt en kontorsbiträdestjänst i lönegrad Ce 8 ha sålunda beräknats ($13\,200 + 13\,200 + 40\,900 + 10\,600 + 4\,700 =$) 82 600 kronor. Vidare har högskolestyrelsen föreslagit att nio assistentbefattningar, vilka för närvarande vore placerade i lönegrad Cf 22, måtte hänföras till lönegraden Ce 24, vilket medförde en ytterligare utgiftsökning å 9 800 kronor. För inplacering å löneplan i lönegrad Ce 9 av fyra nu kollektivavtalsanställda befattningshavare — varav tre såsom djurskötare och en såsom nattvakt — ha beräknats 20 000 kronor. Därjämte ha beräknats 1 500 kronor för ökade vikariatsersättningar och 3 200 kronor för täckande av ökat medelsbehov i anledning av löneklassförändringar. Utgiftsökningarna uppgå alltså till sammanlagt 117 100 kronor. Å andra sidan har posten minskats med 5 300 kronor, motsvarande avlöningen till en hovslagare, vilken såsom förut nämnts föreslagits överförd å ordinarie stat.

I fråga om förslaget om inrättande av en laboratorbefattning i lönegrad Ce 29 å fysiologisk-farmakologiska avdelningen har styrelsen anført i huvudsak samma skäl, som framfördes i anslagsäskandena i denna del för innevarande budgetår. Till motivering av förslagen om inrättande av fyra nya assistentbefattningar, två befattningar såsom laboratoriebiträden och en kontorsbiträdestjänst har högskolestyrelsen åberopat den ökning av verksamheten som ägt rum under de senaste åren ävensom behovet av ytterligare

arbetskraft. Rörande assistenttjänsternas placering i lönegrad Ce 24 har styrelsen erinrat, att styrelsen i skrivelse den 16 juli 1947 hemställt om godkännande av viss beföringsgång för högskolans assistentpersonal att gälla under innevarande budgetår, innebärande bland annat, att för befattningshavare, som innehåft aspirantanställning eller därmed likvärdig tjänst under ett år, skulle inrättas extraordinarie tjänst i lönegrad Ce 24 samt att till annan assistent med full kompetens och mera permanent anställning finge utbetalas lön enligt lönegrad Cf 22. I anslutning härtill har styrelsen hemställt, att samtliga assistentbefattningar vid högskolan, såväl de redan befintliga som ock de till nyinrättande föreslagna, måtte hänföras till lönegrad Ce 24. Med hänsyn till att behovet av de fyra hittills under flera år med kollektivavtalsanställd personal besatta tjänsterna såsom djurskötare och nattvakt vore konstant har styrelsen funnit sig böra föreslå att dessa befattningar inplacerades å löneplan i lönegrad Ce 5.

Styrelsen har slutligen föreslagit att en särskild anslagspost till övertidsersättningar å förslagsvis 10 000 kronor måtte upptagas i avlöningsstaten för nästa budgetår. Därvid har framhållits, att verksamheten vid högskolan vore av sådan natur, att kompensationsledighet för övertidstjänstgöring regelmässigt icke kunde komma i fråga.

Statskontoret har i remissutlåtande den 15 september 1947 anfört i huvudsak följande.

I avvaktan på resultatet av pågående utredningar torde några åtgärder icke böra vidtagas med avseende å högskolans organisation, såvitt ej alldeles särskilda skäl härför föreligga. Vid sådant förhållande torde någon uppdelning av professorer nu ej böra upptagas till prövning, och ej heller den av styrelsen föreslagna laboratorstjänsten å fysiologisk-farmakologiska avdelningen böra inrättas. Erinras må för övrigt, att sistnämnda spörsmål var föremål för prövning i samband med beviljande av anslag till högskolan för budgetåret 1947/48.

Även frågan om att ombilda befattningen som lärare i artificiell insemination till extra ordinarie tjänst prövades vid 1947 års riksdag. I betraktande av den starkt utökade verksamheten på detta område har statskontoret icke något att i och för sig erinra mot att en extra ordinarie tjänst i 29 lönegraden inrättas i stället för nuvarande arvodesbefattning. Lämpligt synes dock vara, att detta spörsmål upptages till behandling i samband med högskoleutredningens blivande förslag. Så torde i varje fall böra ske beträffande styrelsens förslag om inrättande av nya assistentbefattningar och om inplacering i lönegrad av dessa tjänster.

Med hänsyn till vad styrelsen anfört beträffande behovet av en förstärkning av kansli- och kontorspersonalen vid högskolans ekonomiska avdelning vill statskontoret icke motsätta sig, att medel anvisas för anställande av ytterligare ett biträde i beföringsgången. Vid bifall härtill torde emellertid det för övertidsersättning begärda beloppet, 10 000 kronor, kunna avsevärt nedsättas, förslagsvis till 2 000 kronor.

Den av styrelsen föreslagna uppflyttningen i högre lönegrad av maskinistbefattningen vid högskolan torde komma att tagas under omprövning i samband med den särskilda utredningen angående löneställningen för maskinist- och reparatörspersonal i statens tjänst. I nu förevarande sammanhang läser den därför ej böra förleda någon åtgärd.

Departementschefen. Av samma skäl som jag anfört vid behandlingen av lantbrukshögskolans avlöningsanslag är jag i princip icke heller beträffande veterinärhögskolan beredd att nu förorda inrättande av nya tjänster

eller vidtagande av ändringar i befattningshavarnas löneställning. Jag kan sålunda icke biträda förslagen om inrättande av en laboratoriefattning å fysiologisk-farmakologiska avdelningen, en assistenttjänst vid vardera av patologisk-anatomiska och kemiska avdelningen ävensom avdelningen för hovbeslag, samt två laboratoriebiträdesbefattningar. Ej heller anser jag mig böra tillstyrka ifrågasatt uppflyttning i lönegrad av befattningarna såsom maskinist och hovslagare. I fråga om förstnämnda befattning torde jag för övrigt även få erinra om att utredning för närvarande pågår rörande löneställningen för maskinist- och reparatörspersonal i statens tjänst. Såsom jag förut anfört torde med en uppräknig av arvodet till högskolans rektor böra anstå tills i samband med den föreslagna utbyggnaden av högskolan från och med budgetåret 1949/50.

Emellertid synas vissa undantag från nyssnämnda princip böra göras. Med hänsyn till den omfattning verksamheten med artificiell insemination numera antagit vill jag sålunda förorda, att vid obstetrisk-bujatriska avdelningen inrättas en befattning såsom assistent med uppgift att biträda i nyssnämnda verksamhet. Ifrågavarande assistent synes lämpligen böra erhålla ett arvode av 9 000 kronor för år. Av nyssnämnda skäl synes mig även en viss förbättring av löneställningen för den nuvarande läraren i artificiell insemination motiverad. Jag föreslår, att dennes arvode — för närvarande 10 000 kronor för år — höjes till ett belopp, motsvarande avlöning till befattningshavare i 24 löneklassen, eller sålunda med 1 460 till 11 460 kronor. Vidare vill jag förorda, att tre djurskötare och en nattvakt som nu äro anställda enligt kollektivavtal från och med nästa budgetår inplaceras å löneplan i lönegrad Ce 9 med hänsyn till att stadigvarande behov av dessa befattningshavare synes föreligga. Då dessas avlöningar för närvarande bestridas från högskolans rörelsemedel synes det överskott å högskolans rörelse, som skall debiteras omkostnadsanslaget, böra uppräknas med ett belopp motsvarande befattningshavarnas nuvarande årslöner eller i runt tal 15 000 kronor. I betraktande av arbetsbelastningen å högskolans kansli anser jag mig nu vidare böra tillstyrka, att ytterligare ett skrivbiträde anställs vid högskolan. Vid bifall härtill torde å andra sidan med återbesättande av den vakanta kanslibitträdesbefattningen kunna anstå.

Vad härefter angår högskolestyrelsens framställning om uppflyttning av nio assistentbefattningar till lönegrad Ce 24 torde få framhållas, att flertalet av dessa på grund av den föregående år beslutade befodringsgången för högskolans assistentpersonal redan under innevarande budgetår komma att hänföras till nämnda lönegrad samt att hänsyn härtill tagits vid det slutliga fastställandet av anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för innevarande budgetår. Vid sådant förhållande synes tillräckligt, att för ifrågavarande ändamål avses ett belopp av 2 000 kronor.

Såsom i det föregående antytts har högskolestyrelsen förutsatt att antalet studerande vid högskolan under nästa budgetår skulle utökas. Med hänsyn till det föreliggande behovet av utbildade veterinärer synes icke något vara att erinra mot att så sker. Jag har också för avsikt att senare för Kungl. Maj:t anmäla förslag i sådant syfte.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat och med beaktande av att någon särskild anslagspost till övertidsersättningar icke torde bära upptagas, skulle veterinärhögskolans avlöningsstat för nästa budgetår erhålla följande utseende.

Posten avlöningar till ordinarie personal torde icke bära undergå annan förändring än att densamma till följd av löneklassförändringar bör höjas med 1 200 kronor till 362 800 kronor. På grund av förslagen om uppräknings av arvodet till läraren i artificiell insemination samt inrättande av en befattning såsom arvodesassistent vid obstetrisk-bujatriska avdelningen synas under arvodesposten bära beräknas ökning på 1 500 respektive 9 000 kronor. Denna post skulle alltså behöva upptagas till $(18\,400 + 1\,500 + 9\,000 =)$ 28 900 kronor. Vad angår icke-ordinarieposten torde denna bära höjas med 20 000 kronor i anledning av förslaget om inplacering av viss kollektivavtalsanställd personal å löneplan samt med 3 800 kronor för avlöning av ett skrivbiträde. Vidare bör posten på grund av beföringsgången för högskolans assistentpersonal uppräknas med 2 000 kronor och med 3 200 kronor till följd av beräknade löneklassförändringar. Å andra sidan kan posten minskas med 29 500 kronor med hänsyn till den schablonmässiga uppräknings av densamma för innevarande budgetår. Icke-ordinarieposten skulle alltså, då ytterligare medel icke synas bära beräknas för vikariatsersättningar, bära uppföras med $(469\,500 + 20\,000 + 3\,800 + 2\,000 + 3\,200 - 29\,500 =)$ 469 000 kronor. För rörligt tillägg torde slutligen bära beräknas $(49\,900 + 45\,000 =)$ 94 900 kronor.

Veterinärhögskolans avlöningsanslag skulle följaktligen för budgetåret 1948/49 bära upptagas till $(362\,800 + 28\,900 + 469\,000 + 94\,900 =)$ 955 600 kronor.

Veterinärhögskolan: Omkostnader, förslagsanslag. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 163 800 kronor. Kungl. Maj:t har den 30 juni 1947 fastställt omkostnadsstat för veterinärhögskolan samt stat för högskolans rörelse (statsliggaren s. 759).

Styrelsen för veterinärhögskolan har hemställt, att ifrågavarande omkostnadsanslag för nästa budgetår måtte uppföras med 175 650 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en ökning med 11 850 kronor. Rörande styrelsens anslagsberäkningar må här i övrigt anföras följande.

Omkostnadsposten sjukvård m. m. har med hänsyn till att medelsåtgången under budgetåret 1946/47 utgjort 3 550 kronor höjts med 1 000 kronor till 3 000 kronor. Till övriga expenser har beräknats ett med 7 850 kronor till 69 750 kronor förhöjt belopp. Av nämnda ökning ha 5 850 kronor betingats av ökade ersättningar till högskolans städerskor medan 2 000 kronor förmedlas av förslag om utökning av antalet studerande vid veterinärhögskolan. Av sistnämnda anledning har vidare för anskaffande av viss utrustning för fysiologiska kurslaboratoriet och kemiska laboratoriet beräknats ett belopp av $(10\,000 + 300 =)$ 10 300 kronor. Å andra sidan har styrelsen

räknat med att anslaget kunde minskas med 7 300 kronor motsvarande ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp.

Departementschefen. Med hänsyn till medelsåtgången torde posten sjukvård m. m. böra höjas med 1 000 kronor till 3 000 kronor. Jag anser mig även böra tillstyrka att posten övriga expenser till följd av de ökade städningsskostnaderna något uppräknas. Det torde emellertid vara tillräckligt, därest ett belopp av 4 200 kronor avses härför. Såsom jag vid behandlingen av högskolans avlöningsanslag anfört har jag för avsikt att föreslå en utökning av antalet studerande vid högskolan under nästa budgetår. Då detta såsom högskolestyrelsen framhållit torde medföra dels ökat medelsbehov under posten övriga expenser dels ock behov av viss utrustning för fysiologiska kurslaboratoriet och kemiska avdelningen, synes i anslutning till vad styrelsen föreslagit nämnda anslagspost böra uppräknas med ytterligare 2 000 kronor samt ett belopp av 10 300 kronor böra anvisas för anskaffande av berörda utrustning. Å andra sidan kan förevarande anslag minskas med 7 300 kronor på grund av bortfallande av för löpande budgetår beräknade engångsutgifter. Vidare torde jag få erinra, att jag vid anmälan av högskolans avlöningsanslag i anledning av förslag om överflyttande av viss kollektivavtalsanställd personal från högskolans rörelsemedel till högskolans avlöningsanslag förordat en uppräkning av det överskott å högskolans rörelse, som uppdebiteras å omkostnadsanslaget, med 15 000 kronor till 51 500 kronor.

Med beaktande av det anförda och då övriga anslagsposter i omkostnadsstaten torde böra bestämmas till oförändrade belopp, skulle ifrågavarande anslag för budgetåret 1948/49 behöva upptagas till $(163\,800 + 1\,000 + 4\,200 + 2\,000 + 10\,300 - 7\,300 - 15\,000 =)$ 159 000 kronor. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa omkostnadsstat för veterinärhögskolan och stat för högskolans rörelse.

Veterinärhögskolan: Materiel m. m., reservationsanslag. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 69 200 kronor. I fråga om anslagets användning hänvisas till statsliggaren s. 760.

Styrelsen för veterinärhögskolan har hemställt, att ifrågavarande anslag måtte uppföras med $(69\,200 + 9\,050 =)$ 78 250 kronor. Av nämnda ökning, som föranledes av framlagda förslag rörande ökning av antalet studerande och undervisningen i artificiell insemination, avses 1 850 kronor för inköp av djur, 3 000 kronor för kemiska avdelningen och 3 000 kronor för undervisningen i artificiell insemination. Härigenom skulle för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår kunna disponeras respektive 5 600 kronor, 6 000 kronor och 4 700 kronor. Återstoden av ökningen, 1 200 kronor, har avsetts för förfärdigande av histologiska preparat.

Departementschefen. För möjliggörande av den utökning av antalet studerande vid högskolan, varom jag tidigare talat, torde en viss förhöjning av medelsanvisningen till inköp av djur samt institutionsanslaget till ke-

miska avdelningen bli erforderlig. Det synes emellertid tillfyllest därest för vartdera av dessa ändamål beräknas ett 1 000 kronor högre belopp än för innevarande budgetår, eller sålunda 4 750 respektive 4 000 kronor. Vidare vill jag med hänsyn till föreliggande behov av utbildning av veterinärbiträden i artificiell insemination förorda, att det för undervisning häri avsedda anslaget uppräknas med 1 000 kronor till 2 700 kronor. Däremot är jag icke beredd att tillstyrka, att medel nu äskas till förfärdigande av histologiska preparat. Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit, skulle högskolans materielanslag för budgetåret 1948/49 behöva bestämmas till $(69\,200 + 1\,000 + 1\,000 + 1\,000 =) 72\,200$ kronor.

Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek, reservationsanslag. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 5 500 kronor.

Beträffande detta ändamål har *styrelsen för veterinärhögskolan* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Departementschefen. I enlighet med vad högskolestyrelsen föreslagit torde förevarande anslag för budgetåret 1948/49 böra upptagas till oförändrat belopp av 5 500 kronor.

Veterinärhögskolan: Stipendier. För ifrågakarande ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 6 000 kronor.

Även i fråga om detta anslag har *styrelsen för veterinärhögskolan* hemställt om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår.

Departementschefen. Jag biträder vad högskolestyrelsen i ärendet hemställt och förordar sålunda en oförändrad medelsanvisning av 6 000 kronor för ifrågakarande ändamål för budgetåret 1948/49. Anslaget synes emellertid åter böra givas karaktär av obetecknat anslag.

Veterinärhögskolan: Inredning och utrustning, reservationsanslag. Under denna anslagsrubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 131 000 kronor.

Styrelsen för veterinärhögskolan har hemställt, att till inredning och utrustning vid högskolan måtte för budgetåret 1948/49 anvisas ett reservationsanslag av 29 000 kronor. Härav ha avsetts 2 000 kronor för iordningställande av histologiska kurssalen, 4 000 kronor för anordnande av rum för skelettering samt 14 000 kronor för utförande av vissa inrednings- och ändringsarbeten inom bland annat fysiologisk-farmakologiska avdelningen. Enligt vad styrelsen uppgivit ha dessa åtgärder, vilka vore betingade av det ökade elevantalet vid högskolan, kostnadsberäknats av byggnadsstyrelsen. Till återstående del eller 9 000 kronor, har det begärda anslaget avsetts för utrustning av förenämnda rum för skelettering.

Departementschefen. I nuvarande statsfinansiella läge är jag icke beredd att tillstyrka högskolestyrelsens förevarande anslagsäskanden i vidare mån än att jag förordar att till iordningsställande av histologiska kurssalen be-

räknas det av högskolestyrelsen föreslagna beloppet, 2 000 kronor. Med anordnande av rum för skelettering, anskaffande av utrustning till nämnda rum samt utförande av inrednings- och ändringsarbeten inom fysiologisk-farmakologiska avdelningen torde sålunda tills vidare böra anstå. Med beaktande av det anförda skulle följaktligen till inredning och utrustning vid veterinärhögskolan för budgetåret 1948/49 böra anvisas ett anslag av 2 000 kronor.

Skogshögskolan.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har i skrivelse den 22 augusti 1947 framlagt förslag till anslagsäskanden för skogshögskolan för budgetåret 1948/49.

Skogshögskolan: Avlöningar, förslagsanslag. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 350 500 kronor. Kungl. Maj:t har den 30 juni 1947 för skogshögskolan fastställt dels personalförteckning (statsliggaren s. 818), dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	156 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	40 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	136 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	17 600

Summa kronor 350 500.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har hemställt, att skogshögskolans avlöningsanslag för budgetåret 1948/49 måtte uppföras med 379 400 kronor. Av sagda belopp avse 153 000 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 50 000 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 143 700 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 32 700 kronor rörligt tillägg. Beträffande anslagsberäkningen må i övrigt anföras följande.

På grund av löneklassförändringar samt korrigerigering i anledning av den schablonmässiga uppräknigen för innevarande budgetår har ordinarie posten ansetts kunna minskas med 3 800 kronor till 153 000 kronor.

Arvodet posten har föreslagits höjd med 9 900 kronor till 50 000 kronor. Av förnämnda belopp ha avsetts 1 200 kronor för arvode till speciallärare i nationalekonomi, 2 700 kronor för höjning av arvodet till assistenten i skogsekonomi samt 6 000 kronor för arvode åt ett laboratoriebiträde å avdelningen för skogsbotanik. Såsom skäl för anställande av speciallärare i nationalekonomi har högskolestyrelsen anført, att professorn i skogsekonomi — vari inginge ämnet nationalekonomi — för närvarande vore rektor vid högskolan och därför vore i behov av befrielse från viss del av undervisningsskyldigheten, samt att assistenten i skogsekonomi icke vore tillräckligt kvalificerad att övertaga någon del av denna skyldighet. Speciallärarens tjänstgöring skulle omfatta 30 timmar föreläsningar mot

samma ersättning som tidigare tillämpats, eller 40 kronor per föreläsning. Beträffande höjningen av arvodet till assistenten i skogsekonomi har styrelsen erinrat, att detta arvode nu utginge med 680 kronor i månaden. För att lämplig person skulle kunna erhållas till befattningen har styrelsen ansett att arvodet icke borde sättas lägre än vad som svarade mot löneförmånerna för aspiranter i domänverket, vilka vore placerade i lönegrad Cf 21 med en lön av 805 kronor i månaden för ortsgrupp 5 och dessutom åtnjöto traktamente å 15 kronor per dygn vid tjänstgöring å annan ort. Med hänsyn härtill har styrelsen föreslagit, att ifrågavarande arvode skulle bestämmas till lägst 900 kronor i månaden. Förslaget om inrättande av en arvodesbefattning som laboratoriebiträde vid avdelningen för skogsbotanik har motiverats med att för närvarande biträdande personal helt saknades vid forskningsarbetet inom den experimentella skogsbotaniken.

Under icke-ordinarieposten ha upptagits öknningar å tillhoppa 7 700 kronor. Härav har ett belopp av 3 000 kronor avsetts för amanuenshjälp å avdelningen för skogsbotanik. Detta förslag sammanhänger med att undervisningen i skogsbotanik föreslagits skola uppdelas mellan professorn och lektorn på så sätt, att den förra skulle handhava undervisningen i mykologi och växtfysiologi och den senare undervisningen i växtsystematik och anatomi. Genom denna anordning bleve det emellertid omöjligt att bibehålla nuvarande anordning med lektorn såsom amanuens åt professorn. För utförande av amanuensarbete erfordrades därför en särskild befattningshavare. Vidare har för anställande av ett skrivbiträde i lönegrad Cf 4 beräknats 3 800 kronor. Högskolestyrelsen har i detta sammanhang framhållit, att personalbristen å högskolans kansli vore så stor, att för skrivgöromålen i stor utsträckning måst anlitas skrivbyråer eller annan utomstående arbetskraft. Slutligen har icke-ordinarieposten höjts med 900 kronor på grund av beräknade löneklassförändringar.

Posten rörligt tillägg har uppräknats med 15 100 kronor till 32 700 kronor.

Departementschefen. Jag torde få erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut den 23 januari 1948 dels bemyndigat styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut att såsom extra tjänsteman i högst lönegrad Cg 24 enligt statens allmänna avlöningsreglemente från och med den 1 februari 1948 tills vidare så länge professuren i skogsteknologi vid skogshögskolan uppehålls med vikarie anställa ett biträde i detta ämne, dels ock medgivit, att den i högskolans avlöningsstat för budgetåret 1947/48 upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal finge överskridas med belopp, motsvarande till nämnda befattningshavare under budgetåret utgående avlöningsförmåner. Då frågan om ordnandet av undervisning och forskning i skogsteknologi beröres av i det föregående framlagda förslag rörande utbyggnad av de högre undervisningsanstalterna på jordbrukets område torde man få räkna med att nuvarande anordningar komma att bestå även under nästa budgetår. Med hänsyn härtill synas medel å ena sidan icke behöva avses för avlöning av ordinarie innehavare av professuren i skogsteknologi, men å andra sidan erforderligt belopp beräknas till avlöning åt förut omförmälda extra befattningshavare. Med höjande av arvodet till assistenten i skogsekonomi samt inrättande av en befattning såsom laboratoriebiträde åt professorn i skogsbotanik torde få anstå i avbidan

på genomförandet av berörda utbyggnadsförslag och anslagsäskandena i samband därmed.

Mot högskolestyrelsens förslag om upptagande av ett belopp av 1 200 kronor till arvode åt en speciallärare i nationalekonomi har jag icke något att erinra. Då enligt vad högskolestyrelsen anfört professorn i skogsbotanik kommer att bli i behov av amanuenshjälp vill jag förorda, att för detta ändamål beräknas ett belopp av 3 000 kronor. Vidare kan jag i betraktande av arbetsbelastningen å högskolans kansli tillstyrka, att därstädes anställes ytterligare ett skrivbiträde.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit skulle skogshögskolans avlöningsanslag för budgetåret 1948/49 erhålla följande utseende.

Ordinarieposten bör icke undergå annan förändring än att densamma på grund av den schablonmässiga uppräkningsförändringen för innevarande budgetår samt till följd av beräknade löneklassförändringar bör minskas med 3 800 kronor. Vidare skulle posten med hänsyn till att professuren i skogsteknologi torde komma att stå vakant under nästa budgetår kunna minskas med 15 500 kronor. Posten synes alltså böra uppföras med $(156\ 800 - 3\ 800 - 15\ 500 =)$ 137 500 kronor. I anledning av förslaget om anvisande av medel till en speciallärare i nationalekonomi bör arvodesposten höjas med 1 200 kronor till 41 300 kronor. Vad angår icke-ordinarieposten bör denna uppräknas med $(10\ 200 + 3\ 000 + 3\ 800 =)$ 17 000 kronor för avlöning åt en extra tjänsteman i lönegrad Cg 24, en amanuens och ett skrivbiträde samt med 900 kronor till följd av beräknade löneklassförändringar. Ifrågasvarande post skulle alltså behöva upptagas till $(136\ 000 + 17\ 000 + 900 =)$ 153 900 kronor. För rörligt tillägg torde slutligen böra beräknas $(17\ 600 + 15\ 600 =)$ 33 200 kronor.

Till avlöningar vid skogshögskolan skulle följaktligen för budgetåret 1948/49 behöva anvisas ett anslag av $(137\ 500 + 41\ 300 + 153\ 900 + 33\ 200 =)$ 365 900 kronor.

Skogshögskolan: Omkostnader, förslagsanslag. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 81 900 kronor. Kungl. Maj:t har den 30 juni 1947 fastställt omkostnadsstat för skogshögskolan (statsliggaren s. 819).

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har hemställt om ett med 50 700 kronor till 132 600 kronor förhöjt omkostnadsanslag för nästa budgetår. I fråga om styrelsens beräkningar av medelsbehovet må här anföras följande.

På grund av medelsåtgången — 677 kronor 1946/47 — har posten sjukvård m. m. uppräknats med 200 kronor till 600 kronor. Av samma skäl har delposten reseersättningar till lärare och assistenter, varunder belastningen 1946/47 uppgått till 15 220 kronor, föreslagits höjd med 4 500 kronor till 16 000 kronor. Härjämte har styrelsen framhållit, att denna delpost behövde uppräknas även på den grund att traktamentsersättningarna enligt allmänna resereglementet höjts samt två nya speciallärare med tillhoppa 65 dagars fälttjänstgöring tillkommit under budgetåret 1947/48. Vidare har del-

posten resebidrag till lärare ansetts böra höjas med 5 000 kronor till 6 000 kronor med hänsyn till önskvärdheten av att högskolans lärare skulle kunna genomföra egna fältförsök samt stå i kontakt med praktikens män. För bränsle, lyse och vatten, vilka kostnader 1946/47 uppgått till 55 400 kronor, har beräknats ett med 20 000 kronor till 50 000 kronor förhöjt belopp. Delposten övriga expenser har uppräknats med 13 000 kronor till 35 000 kronor. Höjningen har huvudsakligen föranletts av de stegrade städningsskostnaderna. Enligt vad styrelsen uppgivit uppgingo dessa kostnader 1946/47 till icke mindre än 48 procent av anslagsposten mot endast 23 procent 1937/38. Slutligen har styrelsen föreslagit, att posten övriga utgifter: praktiska övningar för ordinarie studerande skulle höjas med 8 000 kronor till 24 000 kronor. Av den ifrågasatta ökningen har ett belopp av 5 000 kronor avsetts för bestridande av kostnaderna för biltransporter vid exkursioner och övningar. I övrigt har höjningen av posten motiverats av medelsätgången, som 1946/47 uppgick till 19 000 kronor.

Departementschefen. I betraktande av medelsätgången anser jag mig böra förordna, att anslagsposterna till reseersättningar samt bränsle, lyse och vatten höjas med 1 500 respektive 20 000 kronor till 13 000 respektive 50 000 kronor. Då enligt vad högskolestyrelsen anfört städningsskostnaderna de senare åren högst väsentligt stegrats, synes en viss uppräkning av anslagsposten till övriga expenser vara erforderlig. Jag kan emellertid icke tillstyrka större ökning än med 8 000 kronor till 30 000 kronor. Vidare finner jag mig kunna förordna en mindre höjning av anslagsposten resebidrag till lärare. Jag föreslår, att denna post upptages till 2 000 kronor eller ett 1 000 kronor högre belopp än som anvisats för löpande budgetår. Slutligen vill jag biträda högskolestyrelsens förslag att medel äskas till bestridande av kostnaderna för biltransporter vid exkursioner och övningar, då det torde få anses skäligt att dylika kostnader icke skola stanna å de studerande. I anslutning härtill föreslår jag, att anslagsposten övriga utgifter: praktiska övningar för ordinarie studerande uppräknas med 4 000 kronor till 20 000 kronor. Däremot torde någon höjning av anslagsposten till sjukvård icke nu böra vidtagas.

Med beaktande av det anförda skulle till omkostnader vid skogshögskolan för budgetåret 1948/49 behöva upptagas ett anslag av (81 900 + 1 500 + 20 000 + 8 000 + 1 000 + 4 000 =) 116 400 kronor. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa omkostnadsstat för skogshögskolan.

Skogshögskolan: Materiel m. m., reservationsanslag. För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 500 kronor.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Departementschefen. I enlighet med högskolestyrelsens hemställan torde förvarande anslag böra uppföras med oförändrat belopp av 500 kronor för budgetåret 1948/49.

Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek, reservationsanslag. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 8 500 kronor. Av detta belopp ha 1 500 kronor avsetts för fyllande av under kriget uppkomna luckor i bibliotekets bokförråd.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte upptagas med ett till 12 000 kronor höjt belopp. Styrelsen har härvid, under erinran att anslaget till och med budgetåret 1939/40 uppförts med 7 000 kronor, framhållit, att kostnaderna framför allt för bokbindning sedan dess stigit betydligt.

Departementschefen. Någon förhöjning av ifrågavarande anslag torde i nuvarande ekonomiska läge icke böra ifrågakomma. Jag förordar således, att anslaget bestämmes till oförändrat belopp av 8 500 kronor för budgetåret 1948/49.

Skogshögskolan: Stipendier. Under denna anslagstitel är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 12 600 kronor, varav 5 000 kronor avsetts till penningstipendier till ordinarie studerande, 5 000 kronor till naturastipendier till ordinaire studerande samt 2 600 kronor till två licentiatstipendier à 1 300 kronor. Sedermera har emellertid Kungl. Maj:t genom beslut den 7 november 1947 föreskrivit, att licentiatstipendierna vid skogshögskolan under budgetåret 1947/48 skulle utgå med 2 500 kronor.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte upptagas med ett till 29 300 kronor höjt belopp. Den ifrågasatta anslagsökningen, 16 700 kronor, föranledes av att högskolestyrelsen upprepat sitt i anslagsäskandena för innevarande budgetår gjorda förslag om höjning av licentiatstipendierna.

Departementschefen. Såsom förut anförts ha licentiatstipendierna innevarande budgetår höjts från 1 300 till 2 500 kronor. Med hänsyn härtill synes en ytterligare höjning av dessa stipendier i enlighet med högskolestyrelsens förslag icke nu böra ifrågakomma. Förevarande anslag bör alltså för budgetåret 1948/49 upptagas till (12 600 + 2 400 =) 15 000 kronor. Härvid torde anslaget åter böra givas karaktär av obetecknat anslag.

Skogshögskolan: Inredning och utrustning, reservationsanslag. För innevarande budgetår är under denna anslagstitel upptaget ett reservationsanslag av 13 000 kronor.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har hemställt, att till inredning och utrustning måtte för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 4 000 kronor. Anslaget har avsetts för inköp av den materiel, för vars anskaffande medel äskats men icke beviljats för innevarande budgetår.

Departementschefen. Enligt min mening torde med anskaffande av huvuddelen av ifrågavarande utrustning tills vidare utan olägenhet kunna anstå. Jag anser det sålunda tillräckligt, därest under förevarande anslag anvisas ett belopp av 1 000 kronor för budgetåret 1948/49.

Hemställan.

Under återopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) antaga det av mig i det föregående framlagda principprogrammet för upprustning av lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna samt statens skogsforskningsinstitut att träda i kraft från och med den 1 juli 1949;

2) godkänna följande avlöningsstat för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	575 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> »		301 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	941 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	163 000

Summa kronor 1 980 500;

3) å riksstaten för budgetåret 1948/49 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till <i>Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avlöningar ett förslagsanslag</i> av	kronor	1 980 500
b) till <i>Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Omkostnader ett förslagsanslag</i> av	»	394 600
c) till <i>Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Materiel m. m. ett reservationsanslag</i> av	»	331 100
d) till <i>Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek ett reservationsanslag</i> av	»	25 000
e) till <i>Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Stipendier ett anslag</i> av	»	23 500
f) till <i>Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Underhåll av byggnader m. m. ett reservationsanslag</i> av	»	27 000

g) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Inredning och utrustning ett reservationsanslag av	kronor	193 400
h) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Särskilda undersökningar ett reservationsanslag av	»	145 000
i) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Avkastningsbedömning rörande avelssvin ett anslag av..	»	44 800
j) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök m. m. ett anslag av	»	89 000
k) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor ett anslag av	»	22 000
l) till Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Kostnader för specialkurs för utbildande av maskinkonsulenter ett reservationsanslag av ..	»	28 600;

4) godkänna följande avlöningsstat för veterinärhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	362 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämnda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	»	28 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	469 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	94 900
	Summa kronor	955 600;

5) å riksstaten för budgetåret 1948/49 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till Veterinärhögskolan: Avlöningar ett förslagsanslag av	kronor	955 600
b) till Veterinärhögskolan: Omkostnader ett förslagsanslag av	»	159 000
c) till Veterinärhögskolan: Materiel m. m. ett reservationsanslag av	»	72 200

Kungl. Maj:ts proposition nr 177.

d) till Veterinärhögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek ett reservationsanslag av	kronor	5 500
e) till Veterinärhögskolan: Stipendier ett anslag av	»	6 000
f) till Veterinärhögskolan: Inredning och utrustning ett reservationsanslag av	»	2 000;

6) godkänna följande avlöningsstat för skogshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	137 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	»	41 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	153 900
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	33 200
Summa kronor		365 900;

7) å riksstaten för budgetåret 1948/49 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till Skogshögskolan: Avlöningar ett förslagsanslag av	kronor	365 900
b) till Skogshögskolan: Omkostnader ett förslagsanslag av	»	116 400
c) till Skogshögskolan: Materiel m. m. ett reservationsanslag av	»	500
d) till Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek ett reservationsanslag av	»	8 500
e) till Skogshögskolan: Stipendier ett anslag av	»	15 000
f) till Skogshögskolan: Inredning och utrustning ett reservationsanslag av	»	1 000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Benno Gårdsten.